

George Arhip

---

dincolo

proză fantastică

- ediția a doua -

Editura ARHIP ART
Sibiu 2006

George Arhip
Dincolo - proză fantastică
ediția a doua
Editura ARHIP ART - Sibiu, 2006

© Toate drepturile sunt rezervate autorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ARHIP, GEORGE

Dincolo: proză fantastică / George Arhip. – Ed. a 2-a, rev. -
Sibiu: Arhip Art, 2006

ISBN (10) 973-8962-01-3; ISBN (13) 978-973-8962-01-9

821.135.1-32

Ilustrația copertii I: „Timpul” – foto Dorin Chiș.

În loc de prefață

Trăgând cu ochiul „dincolo”

1. Fiziologia paranormalului luat în serios

De-a lungul vremii, au fost observate manifestări ce par să ocolească legile fizicii consacrate: telepatia, visul care anticipează unele întâmplări, vizualizări coerente din altă existență, detașarea spiritului de corpul fizic, deplasarea unor sarcini materiale fără intervenția unei forțe vii sau mecanice (telekinezia, levitația), premoniția și altele.

Aceste manifestări au fost numite fenomene paranormale (care, adică, se situează în afara normalului și care, deocamdată, nu pot fi explicate). Față de paranormal s-au manifestat două tendințe: unii au redus fenomenul la ignoranță, confuzie, iluzie sau escrocherie; alții și-au impus să-l studieze, să-l pună, cu alte cuvinte, la microscop. Microscopul trebuie să dea răspuns, în primul rând, la problema dacă paranormalul există sau nu și, în al doilea rând, în cazul că există, să-i dezlege taina, să ofere material care să-l explice satisfăcător. Grea treabă, întrucât ceea ce se pune pe lamă se arată ochiului în chip distorsionat sau nu se arată deloc. Sau fiecare vede altceva.

Oricum, adepții existenței paranormalului, deci cei care exclud teza că fenomenele neobișnuite ce-au fost observate sunt rodul confuziei, ignoranței și escrocheriei,

consideră că, pe planetă, există, simultan, două lumi, cea vizibilă, „reală”, și cea invizibilă, „de dincolo”. Cei ce trăim în lumea „reală” primim uneori semnale de „dincolo” – susțin adepții existenței paranormalului – dar, deocamdată știm prea puțin pentru un contact mai apropiat și mai edificator cu acea lume. Unele din fenomenele paranormale pe care le constatăm din când în când ar fi forme de manifestare ale acestor semnale.

Lucrările consacrate paranormalului luat în serios sunt așa de multe (în străinătate, dar, de câțiva ani buni, și la noi), încât numărul lor descurajează orice intenție, și cu atât mai mult orice tentativă a omului obișnuit de a le parcurge. Specialiștii încearcă, firește, mereu s-o facă, dar fără rezultate notabile (fără, adică, să fi ajuns la concluzii certe).

Am crezut că rândurile de mai sus pot fi utile pentru înțelegerea cărții „Dincolo” a lui George Arhip, carte cuprinzând o suită de proze excelente, ajunsă deja la a doua ediție.

2. Paranormalul ca pretext

Nu pot afirma cu tărie că George Arhip este și el înregimentat în armata de cercetători care, luând paranormalul în serios, vor să-i dezlege tainele. Dar autorul lui „Dincolo” se încadrează cu certitudine într-o altă armată: a aceluia care iau paranormalul ca pretext pentru creații literare și artistice, pentru lărgirea ariei fantasticului. Rezultatul, la Arhip: un mănunchi de

povestiri captivante, care încântă și, totodată, îndeamnă la meditație.

Dar vrea oare autorul, în contextul prozei, să sugereze cumva unele explicații pentru întâmplările și fenomenele ciudate despre care scrie? În niciun caz. El își pune proza sub semnul blagianului „Eu cu lumina mea sporesc a lumii taină” (De altfel, Arhip recurge la Blaga și în alte locuri; în povestioara *Domnul Tedy*, de pildă, pe erou îl bucură gândul că „va purcede spre marea trecere”). În chip programatic, Arhip nu-și propune să lămurească el nelămuritul, să facă lumină acolo unde lucrurile nu se văd clar, ci, dimpotrivă, dorește ca la nedumeririle existente să mai adauge și el câteva. Așa face în toate povestirile (la câteva dintre ele ne vom referi în continuarea însemnărilor noastre).

Dar nu numai paranormalul luat în serios, ci și paranormalul luat ca pretext își are fiziologia lui (s-a înțeles, cred, că iau noțiunea de fiziologie în accepția autorilor europeni din secolul al XIX-lea, printre care și Negruzzi și Kogălniceanu, ai noștri). Desigur, între cele două „fiziologii” există puncte comune și întrepătrunderi, paranormalul luat ca pretext, mai liber, debarasat de microscop, putând oferi unele sugestii paranormalului luat în serios.

În accepțiunea de pretext, lumea paralelă (ori simultană) poate fi numită și „lumea de dincolo de negură” (cu preluarea sintagmei sadoveniene, firește), în sensul că marea majoritate a pământenilor bâjbâie prin întuneric, prin necunoaștere, iar pentru a pătrunde „dincolo” trebuie să străbată negura, dar poate fi numită și „lumea de dincolo de certitudine”, pentru că o condiție de bază a ogîndirii paranormalului în literatură și artă

este lăsarea în urmă a certitudinilor (care duc numai la normal). Lumea paralelă a scriitorilor și artiștilor seamănă cu lumea văzută printre crengile copacilor, își schimbă și ea poziția odată cu privitorul; și mai seamănă cu mirajul din deșert – cu cât cel ce rătăcește pe acolo, mort de sete, merge către oaza ce i se arată în depărtare, cu atât și oaza se mută, pleacă și ea mai departe. Și așa cum (la Dionisie Duma) „pașaportul pentru veșnicie nu știm de-l vom obține vreodată”, și pătrunderea dincolo de peretele de sticlă, pășirea în lumea de „dincolo” nu știm de-o vom putea face vreodată, dar ne vom uita mereu către pușinul care (credem noi) ne vine de acolo cu ochi mirați de baci ardelean.

3. Normalul în căutarea paranormalului

Firește că fenomenele ciudate (acceptate de unii, cum că se produc de-adevăratelea, contestate de alții) au putut să determine chiar ele, în mare măsură, utilizarea paranormalului în literatură și artă. Era pentru scriitori și artiști un filon valoros, de aur, și se-nțelege de la sine că el nu putea rămâne neexploatat. Da, dar aceasta se referă la paranormal ca materie primă. Impulsul de a utiliza o astfel de materie primă l-a dat însă nevoia de a scăpa de tutela, și așa zice chiar de teroarea normalului, a realității materiale concrete, pipăibile. Asta întrucât dacă ceea ce ține de existența oamenilor s-ar desfășura în întregime la lumina clară, carteziană a zilei, dacă totul ar fi extraordinar de limpede, fără echivoc, dacă lumea în care trăim ar fi alcătuită numai din certitudini, viața noastră ar fi tare plicticoasă. Or, noi vrem să nu plonjăm în acest

plictis ucigător sau, mai bine zis, ca să scăpăm de el, visăm, închipuim lumi pline de ciudățenii, altfel decât a noastră, lumi pe dos, în răspăr (*au rebours*, cum zic frații noștri de gintă latină de pe malurile Senei). Ca urmare, după cum există o literatură (și o artă, în primul rând cinematografică, dar nu numai) horror, mult gustată, pentru motivul că *ne place să ne fie frică*, tot așa există și o literatură (și o artă) în care misterul e la loc de cinste, deoarece *ne place misterul*, mai mult chiar, *ne trebuie misterul, avem nevoie de mister*.

Cum e la George Arhip? Aproape fiecare povestire s-ar preta la o exegeză separată. Regretând că nu ne lasă spațiul să facem acest lucru, vom spune câteva cuvinte despre ce găsim în unele din scrierile care alcătuiesc ediția a doua a volumului „Dincolo”. Găsim: dilatarea timpului (*O moarte pentru mai târziu*) și comprimarea timpului (*La cumpănă*); fenomene premonitorii, dispariții enigmatice ale unor persoane (presupuse a fi trecut „dincolo”), posibilitatea ca fericiții care au spart „peretele de sticlă” să-i poată urmări pe cei rămași „dincoace”, adică în lumea reală – toate acestea în *Cinci capete de cocoși*; întoarcerea în timp și trăirea unei întâmplări (a unui fragment de viață) pentru a doua oară (*Domnul Tedy*); din nou comprimarea timpului – povestitorul trăiește în câteva zile decenii sau secole (*Moș Gavrilă*); spații paralele, simultane (*Apartament confort 3 cu 40 de camere*); o piatră – fermecată, desigur – este folosită ca vehicul al răzbunării – cu piatra, Călătorul justițiar îi pedepsește pe pământenii ticăloșiți (egoiști, fățarnici, îmbuibăți); o plantă – fermecată și ea – care înflorește o dată la 60 de ani prevestește războiul (*Dulcea floare a războiului*); coincidențe stranii (*Locul*); virtuțile magice ale

apei (*Fântâna Neagră*); desprinderea sufletului de trup și posibilitatea individului de a-și contempla propriul corp, derularea vieții în câteva secunde, delirul fără grai („delirul mut”), toate acestea întâmplându-se la cumpăna dintre *aici* și *dincolo* (*La cumpănă*).

O abordare originală a premoniției descoperim în *Tabloul*. Eroul avea vise premonitorii. Odată visase pe șefa neveste-si. Se făcea că șoferul o invita (pe șefă) să coboare din mașină și ea nu voia. În ziua aceea șefa a fost demisă. Pe urmă a visat-o pe fosta șefă că îl invită pe el și pe nevastă-sa la o masă unde era și tatăl ei (al șefei). A doua zi femeia primește vestea că i-a murit tatăl. Știind despre acest „dar” al său, eroul povestirii se sperie foarte tare când tabloul fetei lui, plecată într-o excursie, cade din perete. Crede că i s-a întâmplat ceva rău fetei. Dar fata se întoarce sănătoasă acasă și își găsește tatăl mort. A fost o premoniție cu greșală de adresant: nenorocirea presimțită urma să i se întâmple nu fetei, ci lui însuși.

Un loc aparte îl ocupă poemul în proză *Caii*, redus ca întindere, dar dens în semnificații. Arhip imaginează un spațiu ideal, unde cei ce vin rămân acolo pentru totdeauna, spațiu unde nu plouă niciodată, nu ninge niciodată și nu e frig niciodată. Locul, o vale în care ființează un sanatoriu, seamănă foarte bine cu raiul pravoslavnic, „unde nu este durere, nici întristare nici suspin, ci viață fără de sfârșit”. Poate fi înțeles ca un refugiu al celor din lumea reală, plină de greutateți, de griji, de lipsuri și nevoi. Ajuns acolo, omul scapă de toate acestea. Scapă, dar este el oare fericit (întrebare valabilă și pentru spațiul din *Caii*, dar și pentru raiul nostru ortodox)? În niciun caz. Pentru că bucuriile există numai în raport cu necazurile, iar fericirea numai în raport cu

durerea. De aceea Topârceanu îi puna pe sfinții din raiul imaginat de el să încerce să-i doară ceva („Rogu-mă sfinției tale, trage-mi un pumn în nas!”) pentru ca după aceea să se bucure că nu-l mai doare. Iar perspectiva veșniciei, în condițiile când nu se va mai întâmpla niciodată nimic, când totul va fi absolut perfect, stârnește groază („Nu de moarte mă cutremur, ci de veșnicia ei”, spunea bunul Vlahuță, iar într-o poemă din zilele noastre citim: „În lumea cealaltă e gol și plictis, / N-ai nicio speranță și n-ai niciun vis, / Nu-ți fac mângâieri nici flori, nici cuvinte, / Și doar veșnicia îți stă înaintea / Imensă și neagră și pururea trează, / În fiecare clipă te umple de groază, / Îți ia tot avântul, atotștiutoare, / Din calea ei nimeni nu are scăpare”).

4. Paranormalul în căutarea normalului

Dar și paranormalul în exces, bușit, bătut cu maiul, devine obositor. Ca atare, dacă numeroși pământeni evadează din lumea „reală”, sparg peretele de sticlă și se refugiază în lumea paralelă, se duc „dincolo”, și cei ajunși „dincolo” pot la un moment dat să dorească să se întoarcă „dincoace”. Deoarece, ca și normalul, care dacă tronează atotputernic, atotstăpânitor, nemilos, devine greu de suportat, dacă nu de-a dreptul insuportabil, așa și paranormalul scăpat din frâu, rupt de normal, sfârșește prin a plictisi.

Un exemplu este basmul-fanion al literaturii române, turnat în bronz de Ispirescu, *Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte*. Feciorul de împărat intră în paranormal când ajunge la împărăția zânelor, unde găsește ceea ce

spune titlul basmului. Lumea de acolo are asemănare cu cea din *Caii* și cu raiul. Dar în memoria afectivă a eroului se păstrează lumea din care a plecat, care este echivalentul lumii „reale”. Declicul se produce în momentul pășirii în Valea Plângerii. De fapt, acest pășit nu este altceva decât materializarea setei de normal a eroului. El trăise ca într-o transă și acum revine la starea lui adevărată, chit că acest lucru se produce după sute de ani.

La Arhip, fenomenul se produce în povestirea *Femeia*. Și eroina povestirii trăise într-un spațiu atemporal, ca și cum ar fi fost în palatul zânelor, și ea se trezește, declicul constituindu-l cei veniți cu recensământul, ale căror bătăi în ușă seamănă cu primele măsuri din *Simfonia Destinului*. O vreme, Femeia izbutise să se sustragă curgerii timpului, dar apoi destinul îi bate în ușă, reamintindu-i că de Fatum nu scapă nimeni. Și, brusc și-a arătat vârsta, adică s-a întors în „normal”.

5. Arta prozatorului român George Arhip

În povestirile lui, Arhip a putut să folosească relatări despre întâmplări considerate ca având caracter personal (în publicațiile de profil se găsesc multe din acestea), ori a putut să inventeze el întâmplările, fiind cu totul liber s-o facă, întrucât scria proză, nu studiu științific. În proză, un gest, o privire spun cât un vagon de cuvinte dintr-un studiu științific și se lipesc de inima cititorului, făcându-l să înțeleagă, prin cunoaștere artistică, mai mult decât dintr-un tom foarte gros de savante observații și demonstrații. Se poate vorbi și de existența, în unele

povestiri din *Dincolo*, a unui ușor aer tezist, scriitorul părănd a zice: da, există fenomene paranormale!, dar frumusețea prozei lui Arhip nu în asta consistă, ci în ceea ce zămislește făcându-se că nu e la curent cu cercetările de specialitate. El ia faptul, petrecut realmente (despre care a citit sau auzit, ori, nu-i exclus, pe care l-a constatat el însuși) sau închipuit și îl povestește (caracteristica prozei este povestitorul): s-a petrecut un lucru – sau mai multe – și autorul vrea să aducă la cunoștință și altora cele întâmplate. Fără asta nu există proză adevărată. Dar Arhip nu o face cu gura lui, la persoana întâi, ci îi pune pe alții să relateze, iar el se retrage cu modestie în postura celui care ascultă ce spun martorii-personaje. Și, fără un vizibil efort (dar probabil numai el știe cât a ostenit), scriitorul parcurge drumul de la consemnarea unor întâmplări ciudate la beletristica pură, unde fenomenele paranormale, fantastice, nu mai sunt evocate pentru ele însele, ci pentru a asista cum pun ele în mișcare resorturile sufletești ale personajelor.

La George Arhip se remarcă deopotrivă plăcerea de a povesti și harul de a povesti. Curgerea frazelor și a cuvintelor se face domol, nesilit, ca la Sadoveanu. Dar autorul nostru nu este sadovenian, ci kafkian. Dacă la Sadoveanu desfășurarea narațiunii este previzibilă, încântarea venind de la măiastra sa zicere, la Kafka, la un moment dat, când ți-e lumea mai dragă, autorul te pocnește în moalele capului cu absurdul, cu ce nici cu gândul nu gândești. Cam așa procedează și Arhip. Dar autorul lui *Dincolo*, fiind înzestrat cu simțul umorului (ceea ce nu e cazul la Kafka), are aerul de-a se mira el însuși de propriile-i plăsmuiri – oare chiar poate să se întâmple așa ceva?! Arhip face ghiduş cu ochiul

cititorului: nu vă fie frică, toate aceste întâmplări extraordinare pe care le povestesc sunt pentru încântarea voastră, ca să le citiți, și a mea, ca să le scriu, dar viața reală merge înainte și pe ea o trăim noi, și cu ea ne luptăm noi (vrednici urmași ai lui Coșbuc).

Cu ochiul face Arhip și în dozarea umorului, care la el este implicit, organic. Din când în când însă își mai dă drumul, dar numai atât cât să nu deturneze tonul de bază al discursului (prozei), transformând-o într-o scriere umoristică. Unele mostre: în *Apartment confort 3 cu 40 de camere*, Ispas, investigatorul, ia cunoștință de numeroase fapte și fenomene citind un jurnal pe care colecționarul de maculatură îl folosea drept hârtie de closet; el, Ispas, nu află deznodământul celor relatate în jurnal fiindcă lipseau ultimele foi - „de bună seamă că activitatea digestivă a bătrânului (cel ce folosea jurnalul ca hârtie igienică - *n.n.*) fusese foarte intensă în ultima săptămână”. În același jurnal putem citi următoarea însemnare colosală: „Dana m-a căutat din nou pe la serviciu. Cică să merg cu ea la o cafea. S-o creadă ea că mă însor”. Notația aceasta seamănă foarte mult cu anecdota povestită (se pare) de Caragiale: „- Maricico, ce ochi frumoși ai! zise flăcăul. La care femeia a răspuns: - Nu pot, că mă omoară bărbatu-meu!” La o casă de nebuni, cei internați povestesc verzi și uscate. Unul susține că e trandafir japonez și se întreabă oare cum ar fi dacă ar înflori. El spune asta, „admirându-și degetele boante ce dădeau să facă unghii”. Un fel de autopersiflare, de luare în răspăr a noțiunilor cu care chiar el operează face povestitorul din *Fântâna Neagră*: „Povestea asta n-ar avea niciun chichirez, adică nicio atingere cu muchia, cu hotarul dintre normal și

paranormal, dintre timp și netimp, dintre minte și... ce-o mai fi dincolo de ea... dacă..." De un comic irezistibil este relatarea vizitei chinezului în povestirea *Dulcea floare a războiului*.

Câteva cuvinte despre unitatea volumului. Când scoteau o nouă ediție dintr-o carte, bunicii noștri consemnau, de regulă, pe copertă și pe foaia de titlu: ediție revăzută și mult adăugită. Ediția a doua din *Dincolo* a lui George Arhip nu este revăzută, fiindcă noi nu mai modificăm textele pe care le-am publicat mai înainte, pornind de la ideea că le-am cizelat suficient atunci, la prima publicare, dar „mult adăugită” este – la cele 12 proze din prima ediție se mai adaugă încă 8, cu un volum de text cam cât aproape jumătate din textul ediției întâi. E oare vreo deosebire – de ton, de viziune, de procedee stilistice etc – între cele două grupuri de povestiri? După opinia noastră, nu. Probabil că atâta vreme cât George Arhip va scrie proză fantastică, unitatea povestirilor lui se va păstra.

6. În loc de concluzii

Că fenomenele paranormale vor fi vreodată explicate științific, nu suntem siguri. S-ar putea ca negura care ne desparte de „dincolo” să n-o străbatem cu privirea niciodată. Dar proiecția ideii de paranormal, de supranatural, a fantasticului în literatură și artă ne va încânta, cu siguranță, veșnic. Proza lui George Arhip dă măsura acestei încântări.

Ion D. Goia
București, iunie 2006

Pretext

Într-o seară de ianuarie a lui 1991, într-o anumită împrejurare, am întâlnit un om. Poveștile lui, la o cafea ce a rămas multă vreme nebăută, m-au ținut cu gura căscată multe ceasuri. Cred despre mine că am o fantezie bogată și, mai mult, o predispoziție nemărginită pentru înțelegere, dar ceea ce mi-a spus omul acela atunci mi-a ridicat părul pe spinare.

Mulți ani amintirea serii aceleia mi-a revenit în minte. Încet-încet, fapte și întâmplări construiau, mânuite de un spiriduș, o poveste. Este vorba de *Cinci capete de cocoș*, pe care, în cele din urmă, am pus-o pe hârtie prin '95, aproape dintr-o dată, pe nerăsuflăte. Nu m-am încumetat s-o trimit pe la vreo publicație de gen, deși sunt destule care caută astfel de literatură. Parte din episoadele acestei povești sunt preluate de la acel om. Dacă această carte va cădea sub ochii lui, îl rog să nu se supere că le dezvălui, deși nu trădează nici o identitate. Îl asigur că astfel de întâmplări merită să ajungă la cunoștința oamenilor. În definitiv, toți trăim sub semnul magicului, dar cine mai are timp să se gândească serios la asta?

În timp am mai pus pe hârtie și alte plăsmuiri ale minții, dar iarăși nu le-am făcut cunoscute altora. Mă gândeam că așa ceva, sau despre astfel de subiecte pe care le abordam au mai scris și alții și încă mai bine, poate. Iată însă că de la o vreme am prins a măcina

frământări dar nu am putut căpăta un răspuns la ele: *Ce este timpul? Cum curge el? De ce așa? Sunt posibile distorsiunile temporale? Există alte lumi în care timpul curge altfel? Este timpul prezent pretutindeni în cele știute ori neștiute?*

Recunosc că aceste frământări s-au hrănit și au crescut și din cantitatea uriașă de informație ce ne-a venit pe diverse canale din Occident, după '89. Felurită, incitantă și chiar bulversantă informație, câteodată.

După câțiva ani buni, în care mintea mea a absorbit ca un burete uscat o astfel de informație, am prins a crede că și ceea ce am scris eu se poate alătura corului imens de conștiințe ce-și pun întrebări dintre cele mai zdruncinătoare: *Ce suntem? Ai cui suntem? Cât este în noi creație și cât evoluție? Ce este, cu adevărat, timpul? Încotro ne îndreptăm? Suntem singuri? Ceea ce cunoaștem prin știință este exhaustiv? Este suficientă știința, în accepțiunea clasică a definiției ei?*

Cartea de față nu-și propune nicidecum să facă lumină într-un ocean de necunoaștere. Ci, doar să mai adauge o picătură de nedumerire în fața unor întâmplaturi sau neîntâmplaturi.

De fapt, cine poate spune cu siguranță că neîntâmplatul sau închipuitul nu sunt posibile? Mă gândesc încă și la altceva: ca nu cumva ceea ce se întâmplă sau urmează să se întâmple s-a întâmplat deja, iar noi mergem, în neștire, pe cărarea evenimentelor, precum acul de pick-up, pe șanțurile unui disc...

Autorul

Părinților mei

O MOARTE PENTRU MAI TÂRZIU

(Dintr-un proces-verbal)

Într-o dimineață din toamna anului trecut, la ofițerul de serviciu al poliției locale, a fost anunțată descoperirea cadavrului unui copil. Locul în care fusese găsit era la marginea orașului, pe un teren folosit în mod obișnuit pentru instrucție de către unitățile militare din garnizoană.

Echipa deplasată la fața locului a constatat că victima fusese împușcată. Din corpul copilului au fost extrase douăzeci și trei de gloanțe de calibru mic.

Expertiza balistică a constatat că toate cele douăzeci și trei de gloanțe prezentau aceleași caracteristici, deci proveneau din aceeași armă. Mai departe a fost aproape ușor. Au fost verificate armele din unitățile mai apropiate. Arma a fost descoperită chiar la prima unitate controlată. Erau numai patru arme de acest tip și numai una prezenta caracteristicile relevate de expertiza balistică.

Arma crimei fusese descoperită. Mai rămâneau mobilul și autorul.

Victima a fost repede identificată, dar s-a constatat că nu avea nici o legătură, nici ea și nici părinții ei cu cineva din personalul unității. Mai rămânea, în mintea anchetatorului, supoziția unei monstruoșități:

“executarea” copilului de către un grup de militari aflați la instrucție. Această supoziție a fost însă repede spulberată de rezultatele autopsiei: gloanțele pătrunseseră în corpul victimei prin spate și nu perpendicular. Un glonț pătrunsesese pe sub omoplatul stâng într-un unghi ascuțit și lovise inima oarecum de jos în sus, ca și cum trăgătorul s-ar fi aflat la piciorul unei pante, iar victima ar fi fost undeva foarte sus, sau, ca și cum în momentul impactului, victima ar fi fost aplecată foarte mult. De altfel, copilul a fost găsit cu fața în jos, pe biuta unui minipoligon amenajat pe terenul de instrucție. Varianta că victima era aplecată în momentul impactului stătea cel mai mult în picioare, mai ales că celelalte gloanțe pătrunseseră în pulpe, gambe și fese.

Cercetând planificarea activităților din ultima lună, anchetatorul găsi și subunitatea care executase trageri de antrenament, dar descoperirea era total nerelevantă; distanța în timp între ziua tragerilor și data morții stabilită de autopsie era *de aproape trei săptămâni*. De asemenea, registrele nu dovedeau nici o ieșire din depozit a armelor în această perioadă. Mai rămânea bănuiala că șeful depozitului scosese arma fără să-i consemneze ieșirea și că a înfăptuit oribila crimă. El sau altă persoană. Și această bănuială s-a spulberat: în perioada care includea și data morții copilului subofițerul fusese plecat într-o delegație, iar prezența sa în diferite locuri a putut fi verificată cu mărturii sigure. De asemenea, subofițerul nu era în nici un fel de relații cu victima sau familia acesteia.

Din acest moment, ancheta a intrat în impas. Nici autorul și nici mobilul nu au putut fi descoperite.

Făcând un gest de omenie, conducerea unității a suportat cheltuielile de înmormântare a copilului. Gestul a fost larg dezbătut de cele două ziare locale, fiind luat ca atare de unul dintre ele, și interpretat de către celălalt ca o recunoaștere a vinovăției, fără a preciza exact în ce constă această vinovăție. Cu timpul orașul a dat uitării întâmplarea.

Dezlegarea enigmei avea să vină, însă, curând. Comandantul subunității care executase tragerea se întoarse într-o zi din concediu și luă cunoștință despre ancheta ce avusese loc în unitate în absența sa. După câteva zile de frământări, se prezintă la comandantul unității și ceru să fie pus în legătură cu anchetatorul.

La întâlnirea ce avu loc, acesta relatează următoarele: "Am organizat tragerea pe patru direcții, iar plutonul pe șase serii. La direcția doi, toți trăgătorii au obținut calificativ nesatisfăcător. Practic nu au lovit ținta de loc. Mi-am spus atunci că arma este cu siguranță dereglată. Concluzia mi s-a confirmat când i-am pus pe cei șase să repete tragerea, cu altă armă și pe altă direcție. S-a întâmplat să aleg direcția unu, fără un motiv anume. Au tras pe rând, ca să-l verific pe fiecare cât de bine execută operațiunile de tragere. Au realizat de această dată, toți, calificativul maxim.

La întoarcerea în cazarmă am dus arma la atelierul de reparații. A doua zi am plecat în concediu. Acum câteva zile m-am întors în unitate și am aflat de crima aceea. M-am gândit fără să vreau la cele douăzeci și trei de gloanțe care nu loviseră ținta, și nu numai ținta, dar nici măcar panoul pe care era lipită. Am luat legătura cu armurierul și am verificat registrul cu evidența reparațiilor. Arma în cauză fusese perfectă și nu a fost

nevoie de nici un reglaj! Pe de altă parte mă gândeam că cei șase militari, trăgând cu altă armă și pe altă țintă, obținuseră toți numai „foarte bine” (de altfel este o tragere foarte ușoară). Punând cap la cap toate cele de mai sus, reiese că trăgătorii au ochit foarte bine și prima dată, dar gloanțele nu au mai ajuns la țintă. Sau, mai precis nu au mai ajuns *atunci* la țintă.”

Comandantul și anchetatorul se priviră o clipă și zâmbiră amuzați. “Adică vrei să spui că gloanțele au ajuns după trei săptămâni la locul unde trebuiau să ajungă?”, întrebă ironic anchetatorul.

“Exact, și pot să vă dovedesc. Ieri am fost la locul cu pricina și am stabilit cu o aproximație destul de bună cam pe unde fusese înfiptă ținta. Am aruncat câteva pietre, de la o distanță de câțiva pași. Primele pietre au lovit pământul în jurul locului, dar iată că o piatră mai bine aruncată a dispărut la un moment dat, în timp ce zbura. Ce să vă spun, am rămas încremenit. Nu îndrăzneam să mă mișc, de teamă să nu dispar și eu. Încet-încet mi-am revenit și am început să judec. M-am tras înapoi puțin câte puțin, și am plecat din poligon. Cred că am putea repeta experiența, folosind pietre sau proiectile marcate.”

O lungă tăcere se așternu. Anchetatorul îl privi semnificativ pe comandant. “Bine, ești liber, spuse acesta. Rămâi la dispoziția domnului anchetator.”

“Ce fel de om e tânărul?” întrebă anchetatorul, după ce ofițerul se retrase. “Unul obișnuit. Vizitele medicale periodice, din câte știu eu, nu au constatat nimic deosebit, iar superiorii săi nu au motive de nemulțumire în ce-l privește. Credeți că se poate lua în considerație propunerea lui?”

"Nu știu ce să zic. Ceea ce sugerează este de-a dreptul fantastic. Adică în punctul acela, după spusele lui, timpul se dilată. Asta ține deja de cercetare sau, și mai bine, de literatura științifico-fantastică, și în nici un caz de codul penal și medicina legală. Cred totuși că, în interesul anchetei, putem încerca și experiența propusă de el. Deși, repet, după legislația actuală, chiar dacă rezultatele confirmă ipoteza, nimeni nu poate fi acuzat de omucidere. Nici măcar din culpă".

Experiența de a doua zi confirmă spusele tânărului ofițer. Au fost trase zece gloanțe cu vârful vopsit în roșu, în același loc. Toate zece au dispărut, sau cel puțin, pe moment nu au lovit ținta. Zona a fost imediat înconjurată de panouri de protecție și i s-a asigurat supravegherea. După nouăsprezece zile se auziră zece pocnituri, la intervale de câteva secunde unele de altele, iar ținta apărură, deodată, găurită.

Cazul a fost clasat. Opinia publică nu a fost informată în legătură cu rezultatele anchetei.

În schimb, pe locul crimei, s-a înălțat în mai puțin de o lună o clădire cubică de beton și sticlă, înconjurată de un gard de sârmă ghimpată. Perimetrul este păzit zi și noapte de santinele cu câini. La colțuri au fost instalate panouri care avertizează că fotografiatul este interzis.

Octombrie 1990, Sibiu

CINCI CAPETE DE COCOȘI

Pe domnul D. l-am cunoscut în prima zi a șederii mele la Predeal. Mi s-a părut un bătrânel de modă veche, extrem de politicos, permanent contrariat parcă de purtarea celor din generațiile mai tinere. Mi l-am imaginat, văzându-l așa țeapăn, a fi ofițer în rezervă și aveam să mă conving mai târziu că nu greșeam.

În prima săptămână l-am văzut doar de două ori, în sala de mese. M-a mirat încă dintru început faptul că, deși se afla singur la masă, dădea impresia că ascultă tot timpul un interlocutor așezat undeva în dreapta și puțin în față. Ținea capul ușor răsucit și puțin dat pe spate, lăsând să se citească pe fața sa atenția pe care în mod obișnuit o dai celui ce-ți vorbește. Avea lungi momente în care uita să mai mestece, privind fix și atent la imaginarul său interlocutor. Nu vorbea și nu gesticula așa cum făceau alți pensionari ai sanatoriului de boli nervoase. Nu, nu era nimic caraghios în felul în care își asculta imaginarul vorbitor. Mai mult, mă făcea să mă uit foarte atent spre partea în care privea. De la o vreme am început să mă întreb dacă nu cumva nevroza pe care mi-o diagnosticase psihiatrul ascundea ceva mult mai neliniștitor.

În afara meselor nu-l vedeam. Preocuparea mea de căpătâi era să bat drumurile pe la cabanele ce împânzesc Bucegii. O singură dată l-am văzut la cabana Belvedere. Își sorbea liniștit o cafea și nu a dat semne că m-ar recunoaște când l-am salutat. Tot timpul cât și-a băut cafeaua mi-a dat impresia că ascultă pe cineva care era cu el la masă. Bineînțeles că pe acel cineva eu nu-l vedeam.

Soiul acela ciudat de nebunie (așa credeam atunci) m-a îndemnat să-i ațin calea două zile mai târziu, într-o după-amiază urâtă de duminică și să-l invit să petrecem câteva momente împreună. Mi-a acceptat bucuros invitația și, câteva minute mai târziu, eram în camera mea, în fața reșoului pe care fierbea ibricul de cafea.

Nu mai țin minte despre ce am început să vorbim. La un moment dat însă a venit vorba de cartea lui Rebreanu - "Amândoi" - și de motivul metempsihozei. A devenit dintr-o dată îngândurat și mi-a spus aproape tăios că "această chestiune, domnule, nu-i un simplu prilej de speculații literare". Și a adăugat imediat că m-a remarcat încă din prima zi a sosirii mele la sanatoriu, și că știa că voi veni, și că mă aștepta.

Mai întâi am zâmbit așa... ușor neîncredător - ușor înțeleghător, mestecând cu lingurița în cafeaua ce sta să se umfle. Când mi-am ridicat însă privirea am înghițit în sec. Ochii bătrânului erau imobili și priveau prin mine, undeva, înapoia mea. Am avut pentru o clipă senzația imponderabilității, a ruperii mele de locul și timpul acela și că rătăcesc aiurea, prin lumina ce venea din ochii omului din fața mea. Nu gândeam toate acestea. Simțeam. Simțeam că sunt o fărâmă din privirea bătrânului, un foton din lumina ochilor lui. M-am

scuturat și mi-am revenit. Mi-am zis că sunt prostii și că de vină este impresia aceea cu vorbitorul nevăzut.

Am turnat cafeaua în cești și am început să o sorbim. În timpul micului ritual nu am vorbit nici unul. Am avut astfel răgazul să mă gândesc la cele spuse de bătrân și la senzația de plutire pe care tocmai o încercasem. Probabil că fața mea reflecta toată această frământare, pentru că bătrânul m-a întrebat ce am. I-am răspuns că nimic, dar el a insistat și chiar m-a făcut atent că mâinile îmi tremură ușor. Atunci mi-am luat inima în dinți și i-am răspuns că de vină era chiar dânsul. Mai departe i-am povestit de impresia aceea cu vorbitorul nevăzut.

Bătrânul a lăsat privirea în jos și, după o tăcere destul de lungă, a început să vorbească.

De aici încep povestirile domnului D. Sunt greu de crezut, recunosc, dar eu le cred. La timpul potrivit se va vedea de ce.

POVESTEA ÎNTÂI

Domnule, eu sunt un om însemnat. Mi-am dat seama de asta acum vreo treizeci de ani. De atunci mă observ întruna și fiecare întâmplare nu face decât să confirme că sunt mai altfel decât alții. Dar să o luăm cu începutul.

Când eram copii, în fiecare duminică tata ne trimitea din vreme la biserică, să ne învețe popa ce trebuia să cântăm pe timpul slujbei, de unde și până unde și așa mai departe. Într-una din duminici însă, am chiulit de la

slujbă și m-am dus pe pășunea satului, să bat mingea de cârpă cu alți puștani de seama mea. Când am socotit eu că se cam termina slujba mi-am luat hainele cele bune pe care le pusesem deoparte și m-am dus la biserică. M-am strecurat printre ceilalți copii din cor și am ieșit odată cu ei. În felul acesta l-am păcălit atunci pe tata și am scăpat de o pereche de palme.

Vreo câteva zile mai târziu m-au luat ai mei la oraș pentru cumpărături, că se apropia școala parcă, și-mi trebuiau haine noi și cărți. Am făcut noi cumpărăturile și am început să ne învățăm prin târg. La un moment dat, cum mergeam așa pe stradă, mi se pare că vine spre noi o căruță mare trasă de doi cai mari, negri și lucioși și că e gata-gata să dea peste tata. Îl apuc de mână și-l trag cu toată puterea. Ce ai, măi fecior, mă muștră tata. Păi nu vezi că dau ăia peste tine? Cine? Păi, uite căruța aia cu cai negri! Care, mă? Uite-o! Și-i arăt căruța pe care o văzusem mai devreme și care acum se depărta hurducăind. Unde o vezi, măi nărodule, că pe aici nu au voie căruțele să meargă. Uite-o, ziceam, și-i arătam căruța pe care mă miram că n-o vede. Hai, măi, lasă-te de alde astea, încheie tata și pornirăm mai departe.

Ne-am mai învățat noi ce ne-am mai învățat și am luat-o către gară. Când să trecem o stradă, iar apare ca din senin căruța cu cai negri, mai-mai să-l ia pe tata în copite. Nici acum nu-i vezi? am strigat eu, trăgându-l pe tata chiar în ultima clipă. Atunci l-am văzut pentru prima oară speriat. Se holba la mine și repeta în neștire: măi copile, n-a fost nici o căruță, măi copile, n-a fost nici o căruță...

Mama, săraca, sta cu mâna la gură și ne privea năucită, când pe unul, când pe altul... Haideți că pierdem trenul, zise tot tata într-un târziu.

Am ajuns acasă și ne-am văzut de-ale gospodăriei. Toată noaptea însă i-am auzit pe ai mei șopocăind. Mama smiorcăia din când în când pe nas și eu știam că plânge, iar tata o potolea, lasă, măi femeie, că-l ducem mâine la popa să-l descânte. M-au dus a doua zi la popă, dar degeaba. Cu toate descântecetele, slujbele, tămâierile și ce știu eu ce mi-o mai fi făcut popa, căruța cu cai negri apărea de fiecare dată când mergeam cu tata la oraș și se năpustea asupra lui.

Asta a durat cam până pe la Paști, când am fost toată familia să ne spovedim. Printre păcatele mărturisite, a fost și cel cu chiulul de la slujbă, și atunci s-a luminat parcă ceva în mintea mea. Am făcut legătura între chiulul din duminica aceea și căruța cu cai negri.

Așteptam acuma cu nerăbdare ziua când vom merge iară la oraș, să văd dacă fusesem iertat de păcatul meu. A venit și ziua aia. Fusesem iertat. Eram fericit și împăcat că sunt iar un copil iubit de Dumnezeu și i-am spus tatei toată trășenia. Cred că atunci el a fost primul om care și-a dat seama că ceva nu-i în regulă cu mine. În orice caz, cred că mărturisirea mea l-a emoționat, altcumva nu văd de ce mi-a plesnit el două palme în plin centrul orașului.

Vedenia aceea nu mi-a mai revenit. Eram, se pare, un bun creștin. Am uitat-o cu timpul. Mi-am adus aminte de ea însă acum vreo treizeci de ani, așa cum ți-am spus mai devreme, când mi-am dat seama că ce văzusem eu în copilărie trebuia să mă pună pe gânduri.

POVESTEA A DOUA

Aveam vreo 25 de ani și eram așa, ca un fel de controlor pe schimbul trei la o mină. Îmi dăduseră șefii funcția asta ca să mă ajute, că făceam facultatea la seral, și era numai bine, că aveam timp să învăț, iar munca nu cerea speteală multă, ci numai picioare zdravene și ochi buni. Țin minte că în săptămâna aceea eram în tură cu un alt... hai să zicem, totuși, controlor, mai tânăr decât mine, mai pricăjit și mai sperios. În mină nu umbli niciodată singur, asta-i una din legile ei, nu știi niciodată ce se poate întâmpla.

După ce am mâncat noi bine, ne-am luat lanternele, și hai să coborâm în abataj. Mergem noi ce mergem, verificăm galeriile, armăturile, ventilatoarele, nu-ți mai spun acum tot ce trebuia să verificăm, în sfârșit, după vreo două ceasuri aproape că ne făcuserăm treaba. Mai rămăsese numai o galerie, nu lungă, din care însă se despărțeau alte două, una în stânga, alta în dreapta, și care se întâlneau după vreun kilometru.

Ce ne vine nouă în minte? Tu o iei în stânga, eu în dreapta, ne întâlnim și gata tura, mergem și dormim. Așa am și făcut. El a luat-o în stânga, eu în dreapta.

Acum, nu ți-am spus cum e în mină. Sau cum era, că nu mai știu. E întuneric beznă, nu se vede decât în jurul tău, cât bate lanterna. O iau eu încet-încet, mă uit la pereți, la armături, bun. Mai departe. La un moment dat mi se stinge lanterna. Măi, ce sărăcia? Apăs pe buton, zdruncin bateria, nimic. Iau firul la pipăit, poate o fi rupt, poate o fi smuls. Nimic. E clar, zic, e becul ars.

Deșurubez sticla de la lanternă și schimb becul cu unul nou - aveam întotdeauna unul de rezervă cu mine. Nimic. Începuse să mă apuce spaima. Ortacii mai bătrâni povesteau când și când, mai ales celor noi, tot soiul de povești, care mai de care mai prăpăstioase. Mă treceau fiori, nu îndrăzneam să mă mișc, de frică să nu nimeresc aiurea și acolo să rămân. Singura soluție, îmi ziceam, e să rămân pe loc până vine celălalt din sens opus și mă găsește.

Am început să aștept. Îți dai seama ce greu trec minutele, mai ales pe întuneric. Când îmi țineam respirația, nu se auzea nimic, dar nimic, mă înțelegei, parcă eram în mormânt.

Când ciuleam eu mai tare urechile, doar-doar l-oi auzi pe celălalt venind, iată că țâșnește o luminiță de lângă mine și începe a juca prin fața mea. Am înghețat. Mi-au venit în minte toate poveștile auzite despre mină. Eram la 300 de metri sub pământ, în beznă și fără un suflet de om lângă mine.

La un moment dat, sâmburele de lumină s-a apropiat de mine, aproape că mă atingea, după care s-a depărtat puțin. Eu, stană de piatră. Și iar s-a apropiat luminița aceea, și iar s-a depărtat, și tot așa de câteva ori, de parcă m-ar fi chemat să mă duc după ea. În cele din urmă mi-am luat inima-n dinți și am pornit după luminiță. Ea a început să joace și a luat-o înainte; se lovea când de un perete, când de altul, fugea un pic înainte, iar se întorcea, se învărtea în jurul meu, iar se depărta. Eu, mai mult pe băjbăite, nu aveam în ochi decât luminița, mă duceam după ea ca atras de o forță nevăzută, fără să bag de seamă cum trece timpul, cât merg și pe unde merg. Nici nu aveam cum.

Ca să n-o mai lungesc, cred că am mers ceasuri întregi, sau așa mi s-a părut mie atunci, nu mai știu. Știu doar că la un moment dat luminița s-a oprit în fața mea și s-a stins. Eu am mai mers vreo doi-trei pași și m-am împiedicat de ceva. Tot atunci mi s-a aprins și lanterna, de una singură. Am luminat în jos să văd ce este și am încremenit: cu ochii holbați și cu fața înnegrită de cărbune, stătea chircit pe o parte un om. Încet-încet, m-am aplecat către el. Era rece și țeapăn. Atunci am început să urlu și să urlu, speriat de mort și de propriul meu urlet amplificat și reverberat de sutele și miile de metri de galerii. Așa m-a găsit colegul de tură, în genunchi, lângă minerul mort și urlând cât mă țineau puterile. M-a liniștit cu greu, nu știu ce a mai fost, pe cine și de unde a chemat ajutor. M-am trezit numai la suprafață. Nu mai știu ce a mai urmat, nu mi-aduc aminte cum am dat declarații pe la procuratură, nu mă interesa. Mă înnebunea un singur gând ce-mi încolțise în minte: de ce mi s-a arătat tocmai mie luminița care m-a condus la omul mort? În zilele acelea mi-am adus aminte de vedenia din copilărie și atunci mi-am zis că nu-i lucru curat cu mine. De ce văd eu ceea ce alții nu văd? De ce mi se arată mie ce altora nu se arată?

Vei spune că bat câmpii. Așa am spus și eu atunci. Așa au crezut și medicii când le-am povestit prima dată. Au urmat câțiva ani de observație, atât din partea lor, cât și din partea mea. Nu a mai fost nimic, dar gândul că ceva era cu mine se înfipsea în minte și acolo a rămas.

POVESTEA A TREIA

A treia vedenie mi-a apărut într-o aplicație. Am uitat să-ți spun că după facultate am fost activat. Era un vânt nou pe atunci... mă rog, nu asta discutăm... în orice caz, am fost ofițer de carieră.

Eram, deci, într-o aplicație. Mergeam cu mașina prin pădure, spre un punct de comandă. La un moment dat, mi se pare că văd ceva alburii în dreapta mea. Întorc capul - nimic. N-oi fi dormit bine azi noapte, îmi zic. Mai mergem, iar apare forma aceea nedefinită, ca un abur alb, în dreapta mea. Iar întorc capul, iar dispare. Măi, ce să fie? Mi-adusesem deja aminte de întâmplările mai vechi, dar nu-mi dădeam seama cam de ce s-ar fi putut lega apariția formei aceleia. În sfârșit, ce să-ți mai spun, a apărut iar, n-am mai întors capul, ca să n-o alung, ai să râzi, dar m-am și tras mai lângă șofer, să-i fac loc.

Pe măsură ce ne apropiam de punctul de comandă, arătarea se apropia tot mai mult de după umărul meu, spre cot. Am ajuns la destinație, am coborât - vedenia și ea. M-am prezentat la comandant. M-am comportat cât mai firesc, urmărind în același timp fața șefului meu. E clar, zic, el n-o vede. Dar ce s-o fi întâmplat, de a apărut?

Tocmai când îmi munceam astfel mintea, vedenia dispare și sună telefonul. Comandantul îl ridică, zice de câteva ori da, se uită spre mine și văd că i se lungește fața. Închide, și după o pauză, poticnindu-și cuvintele, îmi spune că mi-a murit mama. Când, la ce oră? strig eu. La spitalul din Târgu Jiu, acum vreo patruzeci de minute.

Asta era! strig eu în mintea mea. Acum patruzeci de minute a apărut vedenia aceea albă în dreapta mea.

Din acel moment am început să mă tem pentru mine și pentru cei din jurul meu. N-aș putea să explic de ce, dar așa simțeam.

POVESTEA A PATRA

După o scurtă pauză, timp în care privi zațul de pe fundul ceștii, domnul D. își reluă destăinuirile.

Eram la Tașkent, acum vreo zece ani, într-o excursie în grup, împreună cu soția. Tașkentul avea numai o zi în program, așa că am luat-o de dimineață cu vizitatorul. În fine, după ce am văzut toate minunățiile alea, am încheiat ziua cu o masă la un restaurant micuț și cochet. Gazdele angajaseră pentru noi o mică orchestră de muzică populară locală, pentru a face atmosfera cât mai plăcută. Muzică frumoasă, mâncare bună, căldură – afară era un ger cumplit – încet-încet m-am moleșit, cred că cunoști senzația aceea plăcută ce te cuprinde într-un restaurant. Soția era încântată și schimba impresii cu o familie care cina cu noi la masă.

La un moment dat, nu știu ce mi se pare mie că ceva nu este în regulă. Am început să mă foiesc, nu mai eram atent.

Conversația, mîncarea, mi s-au părut dintr-o dată insuportabile, ca toată atmosfera din local, de altfel. M-am posomorât brusc și cred că asta nu a scăpat celorlalți, pentru că au tăcut și ei și și-a văzut fiecare, în silă parcă, de farfuria lui.

După un timp soția îmi zice să plecăm la hotel. M-am ridicat fără un cuvânt, am dat bună-seara și am plecat. Când să ieșim pe ușă, nu știu ce-mi vine și întorc capul către orchestră. Un muzicant tuciuriu mă privea și plângea. Se uita la mine și lacrimile îi curgeau șiroaie pe obraz. Treaba asta m-a tulburat serios, l-am privit și eu lung până când mi-au dat lacrimile. Soția nu știa ce să creadă, în fine, la insistențele ei, în cele din urmă am ieșit. A vrut să cheme un taxi, dar am rugat-o să mergem pe jos, un pic de mișcare și de aer rece gândeam c-or să-mi facă bine. Oricum, hotelul nu era chiar foarte departe.

Am pornit. Pe stradă, lume mai deloc. Era și noapte, era și ger, cui îi ardea de plimbat? Mie îmi stăruia în minte chipul muzicantului, și mă întrebam ce putea fi. Adică, să fiu mai exact, știam că s-a întâmplat ceva, sau că avea să se întâmple (ți-am spus că deja eram conștient că sunt mai altfel decât alții). Cu atât mai mult cu cât mă apucase disperarea aceea de neînțeles, încă înainte de a-l vedea pe omul ăla plângând.

Cum mă tot întrebam eu cam ce poate fi, de la o vreme observ că mai merge cineva în rând cu noi, un bărbat. Am încetinit, să-l las s-o ia înainte. Dar el nu, a încetinit și el și ținea pasul cu noi, privind în pământ. Nu știu ce-mi vine și-i zic soției: auzi, dragă, tu mergi cu mine, sau cu ălălalt? Cu care? zice ea. Cu bărbatul ăla de lângă tine. Se uită ea în dreapta, pe urmă se uită mirată la mine, și-mi spune: cred că ai vedenii, nu-i nimeni lângă mine. Ce vedenii, dom' le, nu vezi că te-a apucat de braț? Nedumerită și enervată, nevastă-mea trece dincoace, în stânga mea, zicând: na, stai tu lângă el, eu nu văd pe nimeni. Pe mine m-a mirat foarte tare acest lucru, pentru că de data aceasta nu mai era o arătare fără formă, ca

atunci când a murit mama. Era un *bărbat*, îl vedeam bine, avea un palton închis la culoare și o căciulă din aceea rusească, adică, înțelegi, vedeam *detalii*.

Ce să-ți spun, când am ajuns în dreptul unui bec, i-am văzut și fața. Stupoare: era omul din orchestră! Mergea alături de mine, în dreapta mea, cu privirea în pământ, fără o vorbă. Eu știam ceva rusește, chiar bine, așa că-l întreb: Prietene, ce-i cu tine, ce vrei ? El, nici un cuvânt. Mergea mai departe cu capul în pământ. L-am apucat de mâna stângă, și l-am zgâlțâit: omule, ce vrei, ce vrei de la mine ? El s-a întors încet către mine, arătându-mi o față îndurerată, udată de lacrimi, și mi-a spus printre suspine, în *românește*: tare-mi pare rău, după care s-a topit așa, ca un fum, lăsându-mă cu mâna întinsă, cum îl apucasem de cot. Nevastă-mea, lângă mine, mă ia de umăr și, disperată, începe să strige la mine: măi, bărbate, ce ai, ai înnebunit, vorbești singur? Vezi tu, ei nu-i spusese niciodată de meteahna asta a mea. Tu nu ai auzit nimic? O întreb. Ce să aud, te-am auzit pe tine. În afară de mine nu ai mai auzit pe nimeni prin preajmă? Nu! Bine, zic eu, cred că sunt cam obosit, hai să mergem la culcare. Am asigurat-o că nu-i nimic, că mi se mai întâmplă mie câteodată să vorbesc de unul singur, dar nu sunt periculos, ea că de ce nu i-am spus niciodată, și tot din astea. Am liniștit-o într-un târziu. Eu însă nu am putut să dorm toată noaptea, și nici în noaptea următoare; nu-ți spun că nu am înțeles nimic din zilele care au urmat, mă mișcam ca în transă, vorbeam fără mine, ce să-ți mai zic? Știam că se întâmplase ceva grav cu unul dintre ai mei, și o mare jale îmi cuprinsese sufletul.

Ultimul punct a fost Moscova, și de acolo drumul până la București l-am făcut cu avionul.

Am așteptat cu nerăbdare să trecem de formalitățile de la aeroport, după care am luat primul taxi întâlnit în cale și am plecat acasă. Am lăsat soția să se descurce cu șoferul și cu bagajele iar eu m-am repezit la cutia de scrisori. Nimic. Am luat-o la fugă pe scări - nu am mai avut răbdare să iau liftul, deși stăteam la șase, parcă eram nebun. Descui ușa. În hol, la picioarele mele, un petec de hârtie împăturită - o telegramă. O deschid și citesc: vino urgent tata mort. Niculina. Adică soră-mea mai mare. Data: 11 octombrie.... Adică exact ziua în care s-a întâmplat trășenia aia la Tașkent. M-am prăbușit în hol pe un scaun și acolo m-a găsit soția, plângând, cu hârtia aceea în mână. A citit-o și cred că a înțeles, pentru că nu mi-a zis nimic. M-a lăsat în pace vreo jumătate de oră, după care a venit să-mi spună că mi-a pregătit baia și bagajele, să plecăm la țară.

În satul meu am ajuns în aceeași seară. Mi-am găsit surorile cernite în casa părintească. Pe tata îl îngropaseră cu două zile mai înainte. Le-am întrebat cum a fost. Cum să fie, zice Niculina, a murit pe 11, mai spre seară. Toată ziua i-a fost rău, numai spre după-amiază i-a fost mai bine și a început să vorbească cu noi. A întrebat și de tine, că ce mai știm. Ce să mai știm, e cu ale lui la capitală. Și tot așa, că chiar ne miram, ce i-a venit să ia tot neamul la rând. Pe la cinci ne-a chemat pe fiecare să ne sărute pe frunte și ne-a zis: apoi eu mă duc la mama voastră. Și-a mai zis că tare-i pare rău că nu ești și tu. A oftat o dată, a închis ochii... și gata. Asta a fost tot.

Asta a fost tot. Am înțeles atunci că sufletul tatii a rătăcit prin lume până când m-a aflat la Taşkent, să-și ia rămas bun și de la mine. Nu le-am spus nimic surorilor. De treaba asta știam doar eu și cu soția, care, cred că și-a dat seama de tot tâlcul întâmplării. Nu m-a întrebat nimic, niciodată, în schimb de atunci se poartă altcumva cu mine. E mai atentă, mai grijulie. Sau poate doar mi se pare.

POVESTEA A CINCEA

În fine, ultima întâmplare demnă de a fi povestită s-a întâmplat în urmă cu vreo cinci ani, când a murit sora mea cea mică. A murit la patruzeci de ani, exact în ziua și la ora la care îi împlinea. Ar putea părea o simplă coincidență, dacă nu ar fi un lucru care mă privește. În noaptea de dinaintea morții ei am văzut-o într-un vis ciudat.

Se făcea că sora mea se ridică din patul în care dormea și se urcă la etaj, într-o cameră pe care ai mei o ținuseră pentru oaspeți. Intră acolo și se așează la o masă. La masă se află și bunica noastră care o întreabă: ești gata? Da, răspunde soră-mea cea mică. Atunci, hai să mergem. S-au luat de mână și, privindu-se în ochi, s-au îndreptat ușor, mai mult plutind, spre fereastră, pe unde au dispărut, destrămându-se încet-încet.

M-am trezit. Ciudat vis, mi-am zis, să știi că s-a întâmplat ceva cu soră-mea. De ce zic asta: bunica noastră a murit exact în același ceas în care s-a născut soră-mea.

Și așa a fost. Am primit telegramă de la Niculina, să vin, că Ica e moartă. Ele două locuiau împreună în casa părintească, nu s-au căsătorit niciodată.

Iar acum am să-ți spun ceva ce o să te mire din cale-afară: soră-mea cea mică o cunoștea pe bunica! Mi-a spus și mie Niculina, la priveghi. Mi-a spus că Ica, acum vreo zece ani, i-a zis: azi am vorbit cu bunica. Cum așa? Așa bine: am urcat în camera de la etaj și am vorbit cu ea. Și ce ți-a spus? Să mă pregătesc, să merg să stau cu ea, că e mai bine. Bine, dar bunica e moartă. Așa știam și eu, zice Ica, și m-am speriat prima dată, dar mi-a zis să mă liniștesc, că așa spune lumea că e moartă, dar nu e adevărat. Ea e supărată pe lume și de aia nu vrea să fie văzută, și că o să aibă grijă de noi, și mai ales de mine. Și ai atins-o, tu, Ica? Cum să-ți spun, îmi ține mereu mâinile într-ale ei când vorbește cu mine. Și cum arată? Întreb, cu gând să o prind, pentru că știam că nu era în neamul nostru nici o fotografie de-a bunicii. Și-ncepe să-mi spună Ica așa și așa, exact cum țin eu minte că arăta bunica. Iar când mi-a mai spus și că două degete de la piciorul stâng îi sunt încălecate și că de aia nu poate bunica să poarte încălțări, am rămas cu gura căscată. Și nu știu ce-mi vine, că-ntreb: cum adică îți ține mâinile când vorbește cu tine și că te-ai speriat prima dată? Păi, am mai vorbit cu ea. Când? O, demult, de pe când eram mică, aproape în fiecare săptămână mă chema. Adică nu mă striga, că nu auzeam nimic, dar știam că trebuie să mă duc. Și când intram, îmi zicea: Ica, Ica, hai la bunicuța. Și-mi spunea de fiecare dată să merg cu ea, dar eu îi răspundeam: mai lasă-mă, bunicuță, să mai văd un pic ce-i pe afară. După care o sărutam pe frunte și

plecam, lăsând-o în mijlocul odăii, dând din cap și oftând.

Nu am spus niciodată nimic, de teamă să nu se audă vorbe și să nu mai poată fata să se mărite. Asta a fost, tu ce zici? I-am răspuns în doi peri, mirându-mă, bineînțeles, dar eu mă gândeam la visul avut cu o noapte mai înainte.

Ei, ce zici acum, domnule, de toate întâmplările astea? Poate știința dumitale să le lămurească? Doctorii nu au putut. Mi-au zis să le iau așa cum sunt, câtă vreme ele se petrec mai presus de priceperea mea și a lor. Așa că nu-i lua în răs pe cei ce vorbesc de parapsihologie. Și mai ține minte că eu sunt un om însemnat. Eu sunt convins de asta, mai zise domnul D., ridicându-se și așezând ceșcuța pe noptieră. Mulțumesc pentru cafea și pentru că m-ai ascultat. Noapte bună.

În noaptea aceea nu am adormit prea curând. M-am gândit la domnul D. și la poveștile lui, la modul brusc în care și-a încheiat destăinuirile și la plecarea aproape precipitată din camera mea, suprimând din capul locului orice discuție ce ar fi fost firesc să se poarte. Hotărât lucru, era un om ciudat.

L-am mai întâlnit doar de vreo două ori în zilele care îmi rămăseseră, dar nu a dat vreun semn că ar vrea să intre în vorbă cu mine. Așa că ne-am salutat în tăcere, sobri, ca și cum ne-am fi cunoscut doar din vedere. La masă – aceeași poziție curioasă, cu capul ușor întors către permanentul și invizibilul său vorbitor.

Mi-am dat seama că, de fapt, destăinuirile lui nu au făcut decât să sporească enigma, că eram la fel de nedumerit ca și înainte de a-l asculta.

Am plecat și nu l-am mai văzut niciodată.

*

Cu doctorul P. m-am întâlnit întâmplător - de fapt acum nu aș zice așa - într-un magazin, acum câteva zile. Îl cunoscusem la Predeal, când fusesem internat. Mă lipisem de el, era un bun ascultător, iar eu aveam nevoie de un bun ascultător pe vremea aia.

Am intrat în vorbă cu el, eram la raionul de cosmetice, căutam ceva pentru soție. Nu știu exact cum a început discuția, dar la un moment dat am avut impresia că nu este atent la ce-i spun. Când am sesizat penibilul, am vrut să mă retrag, oarecum jignit. Nu, zice, mai stai puțin, vreau să-ți spun ceva. A dispărut domnul D. Cine-i ăsta? întreb eu. Cel de la sanatoriu, cu uitatul peste umăr. Zău? zic eu, și mi-au revenit în minte toate poveștile lui bizare. Și dintr-o dată mi-am dat seama că, de fapt, doctorul pentru asta mă căuta, ca să-mi spună că bătrânul acela ciudat a murit.

Știi, îmi zice P., am senzația că omul ăsta a plecat de la noi în altă parte, ca și cum a trecut printr-o ușă într-un loc inaccesibil nouă.

Modul acesta direct de a mă aborda mi-a dat de gândit. Ori bătrânul îi spusese de întâlnirea la ceașca de cafea și de poveștile lui, ori doctorul ne urmărise discuțiile.

Nu știi cum a ajuns la noi, nu? Nu, nu știi, zic, bătrânul nu mi-a spus nimic. Mi-a istorisit câteva întâmplări din viața lui, ce e drept, ciudate. L-a internat nevastă-sa, continuă P. Zicea că să facem ce știm cu el, că a ajuns de râsul lumii. În ultimele luni, înainte de internare, bătrânul creștea în casă niște cocoși de rasă. I-a învățat să meargă cu el, orișiunde se ducea. Asta nu ar fi nimic. Cu răbdare cred că se poate obține un dresaj bun, chiar și în cazul unor animale mai puțin evoluat. În orice caz, femeia nu se plângea că i-ar face mizerie. Cocoșii "se cereau afară". Adică la baie, unde aveau o lădiță de nisip, numai a lor. Veneau și te ciupeau de picioare ca să te ții după ei, iar ei îți arătau drumul și-ți dădeau de înțeles ce vor. Problema era alta: bătrânul dormea cu cocoșii în pat. Da, nu fă ochii mari. Le făcuse o pernă specială, pe care cocoșii întindeau gâtul și dormeau pe o parte, ca stăpânul.

Scandalul a început când cocoșeii au început să-și dea drumul la glas. Femeia a încercat să-l convingă pe bărbatu-său, dacă nu-i taie, atunci să-i ducă undeva la țară, sau să-i vândă unui circ. Ți-ai găsit însă cu bătrânul. O ținea una și bună, că de copiii lui să nu se atingă nimeni. În sfârșit, una peste alta, necazul femeii și cu nemulțumirile vecinilor l-au determinat pe bătrân să plece la țară cu cocoși cu tot. Nevastă-sa nu l-a urmat, dar i-a ajuns la urechi că au aflat oamenii din sat de damblaua bătrânului. Așa că numai bine nu i-a picat. A venit la noi, incredințată că bătrânul e nebun. Nu-ți mai spun toate formalitățile și peripețiile, în orice caz, l-am luat la noi. I-am dat voie să-și aducă și cocoșii. Nu ți-a zis de ei, nu? I-am lăsat în cameră cu el. Îi învățase între timp să nu mai cânte în încăpere – îți vine să crezi? Din

când în când îi scotea cu el la plimbare, într-o cutie de carton anume făcută. Îi ducea pe coclauri și îi lăsa să cânte cât le poftea inima.

Mi-a venit să zâmbesc. Povestea era, dacă nu hazlie, atunci cel puțin neobișnuită. Oricum, i se potrivea bătrânului. Mi-am dat seama însă că doctorul tot nu-mi spusese, de fapt, de ce mă căuta, așa că l-am întrebat. Știi...începu el, căutându-și cuvintele, trebuie să-mi răspunzi întâi la câteva întrebări. E un mic interogatoriu, ca să-i spunem așa, dar este necesar pentru mine. De acord, zic eu, foarte intrigat.

N-ai vrea mai bine să mergem undeva, să vorbim în liniște? Aerul misterios și modul acela de a trăgăna discuția m-au făcut și mai curios, așa că am acceptat.

Te numești S.T. Da. Te-ai născut la 14 martie 19... Da. Ai terminat Facultatea de Arhitectură în anul...Da. Bun. Din acest moment te rog să-mi spui dumneata cele mai importante evenimente din viață, zise doctorul, scoțându-și un carnețel pe care-l deschise la o filă îndoită.

Intrigat de acest spectacol, am început să povestesc. Doctorul mă asculta și își urmărea însemnările din carnețel. Stop! comandă la un moment dat. Te rog să fii atent: în 199... ai fost internat la noi, la Predeal. Pe 23 aprilie același an te-am externat. Am confirmat. De fapt nu mai țineam minte data, dar, cu siguranță, el știa mai bine. În toamna aceluiași an te-a contactat profesorul A., pentru a te include într-o echipă de specialiști. Urma să colaborați cu Ministerul Culturii din Italia pentru găsirea unei soluții de salvare a Veneției. Mai ții minte când ai plecat din țară? Cred că da... în septembrie... pe 10. Așa e. Dar de revenit? Aproape două luni mai târziu, nu mai

știu exact. Îți spun eu: pe 13 noiembrie. Și-acum: îți amintești vreun moment mai deosebit? Nu, nu cred. Totul a decurs normal, după program. Poți să-mi spui care a fost programul? Foarte simplu. Dimineața făceam măsurători, iar după-amiaza calcule. La soluția optimă am ajuns destul de repede, nu ar fi fost nevoie chiar de două luni, dar nu pot spune că mi-a displicut. Și tot timpul numai asta ați făcut? Nu. Ultima săptămână a fost mai relaxată. Partea italiană ne-a oferit un program de excursii... dar tot nu înțeleg... Îndată. Ziua de 12 octombrie îți spune ceva? Nu, nu cred. Hai, încearcă, nu-i nici un an de atunci. Nu, serios, dacă era, îmi aduceam aminte. Bine, acum fii foarte atent, zise doctorul. Anul trecut, pe 17 mai, bătrânul D. era în sala de mese, cu ceilalți pacienți. Lua prânzul. Deodată se ridică în picioare și strigă: ascultați! Faceți liniște și ascultați! Radioul, ascultați ce spune! Ca s-o scurtez, la radio era muzică, dar el pretindea că se dă buletinul de știri. Când și-a revenit din postura aceea încordată, adică după ce luase sfârșit – pentru el – buletinul de știri, l-am chemat și, foarte serios, l-am întrebat ce auzise. Mi-a spus că arhitectul S.T. (adică dumneata), din echipa profesorului A., plecată la Veneția, ș.a.m.d., datorită unui regretabil accident, a murit înecat. Corpul neînsuflețit urmează a fi adus în țară spre a fi predat familiei pentru înhumare... Bine-bine, zic eu, dar nu se leagă... Ai răbdare, că n-am terminat, zice P. Atunci mi-am spus că bătrânul este cu adevărat țicnit. Iată, însă, că în 12 octombrie anul trecut, în două ziare pe care le citesc de obicei, găsesc exact știrea pe care o anunțase bătrânul cu câteva luni mai devreme. Să fi fost o glumă proastă de-a lui? Așa am înclinat să cred, dar acum, după ce m-am informat, pot

să spun că nu. La data previziunii nici nu se știa că vei face parte din echipa care va pleca.

În orice caz, am niște prieteni pe la cele două ziare, așa că anul trecut am fost...Vai, Doamne! Ce e? Anul ăsta plec iar în Italia. Pe 11 octombrie. Exact. De asta te-am căutat. Am fost anul trecut, la redacția unuia dintre ziare și i-am întrebat cine le-a furnizat informația în legătură cu moartea ta. Nu inseraseră nici o știre de felul ăsta! Le-am cerut un exemplar din colecția lor, din data respectivă. Închipuie-ți că nu cuprindea anunțul morții tale. Le arăt atunci exemplarul meu. Nu erau identice. Recunoșteau nume, stiluri, rubrici, dar nu erau identice! Până când unul, uitându-se mai atent, zice: domnule, dar ziarul ăsta nici nu l-am tipărit încă! Cum așa? Privește data! Era, într-adevăr, 12 octombrie, dar un an mai târziu. Adică anul ăsta.

Câteva clipe am păstrat tăcere amândoi. O teamă cumplită își făcea loc în creierul meu și-mi ridica părul pe spinare.

Încearcă să te relaxezi, spuse P. într-un târziu, punându-mi mâna pe braț. Până la plecarea ta mai sunt aproape două săptămâni. Găsește un motiv ca să nu pleci. Și ai foarte mare grijă ce faci în 11 octombrie. Bea-ți coniacul acum. Îți va face bine. Și-acum să-ți spun despre bătrân. A dispărut pur și simplu. În primăvara aceasta. Cu cocoși cu tot. Fără o vorbă, fără un semn. Camera în care a stat nu purta nici cea mai mică urmă a trecerii sale pe acolo. Cu o seară înainte de dispariție m-a căutat și mi-a lăsat un pachetel pentru dumneata. Dacă nu ar fi fost povestea cu știrea și cu ziarul, aș fi crezut că este cu adevărat nebun. Nu aș fi adunat informații despre dumneata și nu te-aș fi căutat.

Am luat pachetulul. Era legat cu o sfoară subțire și tare, sigilată cu ceară roșie peste nod. Mi-am băut coniacul și l-am lăsat pe doctor în bar. Cred că i-am mulțumit. Cred că i-am spus că ne vom revedea.

Am ajuns acasă. Am trecut pe lângă ai mei . Nu știu dacă i-am salutat. Am intrat la mine și am tăiat sfoara pachetelului. În mai multe straturi de hârtie ceruită, perfect conservați, fuseseră împachetați cinci capete de cocoși.

3 octombrie 199...

București

*

Mă numesc Alexandru T. Sunt fiul arhitectului S.T. Ceea ce ați citit mai sus sunt însemnările tatălui meu, făcute în data de 3 octombrie 199... Le-am găsit printre lucrurile lui. Ultima dată l-am văzut în 11 octombrie anul trecut. Reușise să-și amâne plecarea în Italia cu vreo patru zile. Se pare că asta i-a fost soarta. Noi nu-l mai căutăm. După ce i-am citit însemnările, am ajuns la concluzia că ar fi zadarnic. Dacă are posibilitatea să ne perceapă de acolo de unde e, sper că ne înțelege și nu ne condamnă.

Februarie 1991, Predeal și Sibiu

CAII

Cai.

Cai. Cai. Cai. Mulți cai.

Albi, roșcați, negri, sălbateci, cu coamele în vânt.
Alergând liberi.

Ridicând o trâmbă de praf strălucitoare în lumina
răsăritului.

Cai. Mulți cai. Nesfârșit de mulți. Venind de nicăieri din
trâmba de praf și dispărând în ea.

Mulți cai. Mirosind a sudoare și a libertate.

Cai tropotind. Cai liberi. Cai sălbatici.

Nimeni nu-i mână. Aleargă singuri.

Pământul durduie sub copitele lor. Însăpăimântător și
fascinant. Eliberator.

Cai. Mulți cai. Sute. Sau poate mii ori zeci de mii.

De unde vin? Unde se duc?

Nimeni nu știe. Se știe doar că la răsărit începe
cavalcada. Durează doar câteva minute. Dar pare o
veșnicie.

Cai alergând. Cu coamele în vânt. Liberi. Într-o imensă
trâmbă de praf...

- Întotdeauna a fost așa. Întotdeauna a fost așa la ora
aceasta. Când soarele răsare de după muntele acela.
Imaginea este superbă.

- Dar când plouă? Dar când ninge?
- Nu plouă niciodată în valea aceasta. Și nici nu ninge. Și nici nu e frig.
- Și chiar sunt sălbateci? Nu-i stăpânește nimeni?
- Nu. Nimeni nu știe nimic. Și nici nu vrea să știe. Nici să-i stăpânească. Doar să-i privească. Vin aici în fiecare dimineață și-i privesc. Fac asta de ani și ani. Nimeni nu știe când a început sau când au fost văzuți prima oară. Vin aici și privesc caii. Trăiesc doar pentru a vedea caii din nou, în ziua următoare. Știți că nu mai vrea niciunul să plece? Așteaptă ziua următoare ca să vadă caii.
- Cred că va ieși un articol pe cinste...
- Hmm...Mă îndoiesc. Îi vedeți pe cei trei? Cei trei așezați pe... Așa, da, aceia. Sunt ziarști și ei. Sau mai bine zis, au fost. Cel cu ochelari a venit acum vreo nouă ani. Ceilalți sunt mai noi. Nu a mai plecat nici unul.
- Dar ai lor? Nu i-au căutat? Nu au venit după ei?
- Ba da, domnișoară. Sunt și ei pe aici pe undeva.
- Dar... dar unde îi adăpostiți? Realizase dintr-o dată că numărul lor depășea posibilitățile micului sanatoriu.
- Nu v-am spus, domnișoară? În valea aceasta nu plouă niciodată. Și nu ninge niciodată. Și nu e frig niciodată.

DOMNUL TEDY

Când Tedy ieși din pușcărie își spuse că e cazul să înceapă o viață nouă. Doisprezece ani îl tociseră și îl albiseră într-atât, încât cu greu cineva dintre vechile cunoștințe l-ar fi putut recunoaște. Fața, gesturile și vorba erau ale unui bătrân înțelept, trecut prin încercările vieții. Cine ar fi recunoscut în el pe bărbatul de 36 de ani, plin de sine și arțagos, conștient de farmecul ce făcea atâtea victime printre femeile din mediul său?

Părinții îi muriseră de inimă rea, la vreo trei ani după ce-l închiseseră, aproape în același timp, la câteva luni unul după altul. Rude sau cunoștințe mai apropiate nu avea prea multe și nici nu și le dorea. Tedy era hotărât să ia viața de la capăt, într-o manieră cuminte, sănătoasă. Așa că trase de timp în ziua aceea și ajunse în orașul părinților săi spre seară, evitând pe cei care i se păreau cunoscuți.

A doua zi contactă notarul care deschisese succesiunea în urmă cu nouă ani și se informă despre averea rămasă. Angajă o firmă de avocați și un agent imobiliar și în câteva zile își lichidă toate afacerile în oraș. Se retrase la țară, într-o așezare de munte și își înjgheabă o afacere: o fermă de animale, visul său din copilărie.

În câțiva ani ferma sa prosperă. Îi adăugă un mic abator și o instalație completă de prelucrare a laptelui.

Trecea drept unul dintre oamenii de vază ai așezării și câteva zeci de familii îi erau recunoscătoare pentru locurile de muncă bine plătite pe care le asigura.

Era văzut rar, vorbea respectuos cu toată lumea și nu zâmbea aproape de loc. Era dispus să ajute pe oricine, oricât de nevoiaș sau de mizerabil ar fi fost. Cei care i-au intrat în casă spuneau că trăiește foarte simplu, nu are nici o menajeră și că toată gospodăria și-o ține singur. Și, ca o ciudățenie și mai mare, în casa domnului Tedy nu era televizor. De altfel, ziceau unii, parcă s-a și exprimat cu nu știu care prilej că "televiziunea este una dintre cauzele unei rate crescute a criminalității".

Un om cumsecade, spuneau unii. Cam ciudat, totuși, adăugau alții. În orice caz, un bogătaș de treabă, erau toți de părere. Și-și vedeau mai departe de drum, oarecum nemulțumiți că nu puteau spune mai mult despre domnul Tedy.

În vremea aceasta însă, domnul Tedy era tot mai nefericit. O revoltă surdă se aprindea în el împotriva sorții. Pe măsură ce prospera, își reproșa tot mai mult nesăbuița din tinerețe și regreta amarnic anii petrecuți în pușcărie. Pe măsură ce vedea crescând respectul oamenilor pentru el, își spunea că, fundamental, este un om bun și se căia tot mai des că s-a lăsat purtat de fumuri și de frivolitatea vieții într-o vreme când era în floarea vârstei și în puterea puterilor.

Tedy omorâse un om. Un bătrân care îi ieșise în cale într-un moment neprielnic. Era în brațele frumoasei Angela, stripteuza unui bar, când bătrânul a năvălit în

dormitor și, cu o privire amenințătoare, i-a cerut să plece imediat. Amețit de băutură, prea excitat și prea plin de sine, Tedy l-a repezit cât colo, înjurându-l în fel și chip. Dar bătrânul insista: "Pleacă! Pleacă acum! Pleacă acum!". Tedy s-a înfuriat și a încercat să-l scoată din cameră, îmbrâncindu-l. Bătrânul opunea rezistență. Atunci Tedy îi dădu un pumn zdravăn în cap de-l lăsa lat. Îl târâ în hol și închise ușa după el.

Zece minute mai târziu poliția intra în casa Angelei.

Bătrânul muri în drum spre spital. Diagnosticul: comotie cerebrală. Tedy intra în pușcărie pentru doisprezece ani.

Aceasta era povestea domnului Tedy, poveste pe care n-o putea uita nicicum. Mai mult, de câțiva ani buni coșmarul acelor clipe îl storcea de vlagă și îl trezea noapte de noapte în sudori reci.

Când simți că-și pierde mințile, domnul Tedy căută un psihiatru și începu un tratament. Zadarnic însă. Coșmarurile nu încetau. Psihiatrul începu să aibă îndoieli în privința eficienței tratamentului său și, foarte deschis, îl anunță într-o bună zi pe domnul Tedy că știința sa este neputincioasă în acest caz și că nu consideră că ar fi cinstit să primească în continuare un onorariu nemeritat.

Deznădăjduit, domnul Tedy încercă la un alt specialist, și apoi la un alt specialist, cu aceleași rezultate însă. În cele din urmă îl îndopau toți cu somnifere puternice care-l mențineau într-o stare de moleșală continuă. E drept că nu mai visa deloc sau cel puțin nu mai trăia coșmarul atât de intens, dar peste zi nu era bun de nimic. Nu era o soluție.

În cele din urmă îi veni o idee. Dădu anunțuri la câteva ziare din țară, în speranța că se va găsi cineva care să aibă leacul pentru meteahna lui.

Astfel începu la vila domnului Tedy un pelerinaj ciudat. Îi intrară în casă fel și fel de oameni, mai mult sau mai puțin specialiști, mai mult sau mai puțin autorizați, cu fel de fel de leacuri și soluții. Zadarnic. Coșmarul nu înceta. Până într-o zi...

* * *

- Domnule, spuse femeia după ce îi ascultă povestea, cred că am soluția pentru problema dumneavoastră.

Tedy se uita ca hipnotizat la femeia frumoasă din fața lui, ca un înecat la paiul salvator.

Bâigui:

- Spuneți, dau oricât...

- Să știți că cer mult.

- Spuneți, nu vă sfiți. Prefer să mă lipsesc de jumătate din avere, dar să am liniște pentru restul zilelor.

- Nu, nu jumătate. Tot.

- Cum... cum adică tot?

- Întocmiți un testament prin care mă declarați unică moștenitoare...

- Destul! Te poftesc să pleci imediat! Nu ești decât o șarlatană. Așa ceva încă nu am mai auzit! Pleacă imediat! Domnul Tedy își ieșise din pepeni și era roșu de furie.

- Nu vreți nici măcar să auziți în ce constă tratamentul?

Domnul Tedy vru s-o repeadă dar ezită. În fond ce pierdea dacă o asculta?

- Spuneți!
- Modificăm visul.
- Adică?

- Încercăm prin hipnoză să reconstituim exact împrejurările dinaintea crimei. Vom interveni apoi - mental, firește - asupra desfășurării evenimentelor. Cu timpul se va induce impresia că ați încercat în mod real să opriți crima. Coșmarul va dispărea, nemaifiind pus în mișcare de un subconștient justițiar.

Părea logic. Domnul Tedy cugetă îndelung. Ceva-ceva asemănător încercaseră și psihiatrții ceilalți, dar nu în maniera aceasta. Se ridică în picioare și începu să se plimbe în lungul și în latul camerei. Părea promițător. De fapt, ce l-ar împiedica să încerce?

- Credeți în ce spuneți?

- Vă pot da numele câtorva persoane pe care le-am tratat în felul acesta. Am acceptul lor pentru aceasta. Tratamentul a fost atât de eficace încât sunt de acord să depună mărturie. Și să mai știți că diploma pe care o am nu este falsă. Se poate verifica.

- Totuși... întreaga avere... sună totuși a escrocherie... Celorlalți le-ați cerut același lucru? Ce garanție am că nu mă veți ucide, mai devreme sau mai târziu pentru a intra în posesia moștenirii?

- Luați legătura cu cei pe care i-am tratat. Unii dintre ei au beneficiat de serviciile mele acum patru-cinci ani. De fapt atunci mi-a venit ideea acestui fel de onorariu - recunosc, ciudat. În momentul de față mă întrețin din onorariile obișnuite, pentru cazuri ușoare. Dar am răbdare. Sunt tânără și peste câțiva ani voi începe să devin bogată. Câțiva dintre clienții mei sunt destul de bătrâni. Evident, și mie mi se poate întâmpla un accident

între timp, dar exclud această eventualitate. Ce spuneți, acceptați?

Domnul Tedy o privi câțva timp, apoi spuse:

- Dați-mi timp o săptămână. Peste o săptămână veți avea răspunsul.

De îndată ce plecă ciudata vizitatoare, domnul Tedy verifică identitatea și calitatea acesteia, apoi contactă persoanele de pe lista lăsată. Erau unsprezece. Își consultă avocatul și apoi luă legătura cu poliția din localitate. Își luă toate măsurile de siguranță pe care le crezu de cuviință.

O săptămână mai târziu era față în față cu femeia aceea ciudată.

- Da, sunt de acord, spuse domnul Tedy. Citiți, vă rog, testamentul. Corespunde, cred, pretențiilor dumneavoastră.

Femeia studie cu atenție actul.

- Da, este în regulă. În ce mă privește, de mâine putem începe.

- De ce nu acum? Prezența domnului notar nu mă deranjează. Vă incomodează poate pe dumneavoastră?

Femeia zâmbi ciudat și șopti:

- Nicidecum. Întindeți-vă pe canapea.

Neîncrezător, domnul Tedy se coformă. Atunci femeia se apropie.

-Relaxați-vă. Priviți în ochii mei. Scufundați-vă în apele lor și lăsați gândurile libere. Așa... Și începu o cântare stranie, neinteligibilă, dar plăcută. Curând mintea domnului Tedy intră în ritmul versurilor. O greutate i se lăsă pe pleoape. Curând căzu în somnul hipnotic...

* * *

- Sunt în orașul părinților mei. Pe strada mare... Din glasul domnului Tedy răzbătea încântarea.

- Nu intra în vorbă cu nimeni, șopti femeia, ești doar un spectator... Continuă și spune ce vezi.

-...Hoinăresc... am trecut de piață... vreau să mă duc...

- Du-te acasă, la părinți.

-...Am ajuns...tata... este în fotoliu și își citește ziarul... ca de obicei. Cafeaua aburește pe măsuță... Mama... împletește... împletește la un trusou... Pregătește de multă vreme un trusou pentru un nepotel... de la mine... și care nu mai vine... Glasul se înecă de duioșie.

- La trei te trezești. Unu, doi, trei!

Domnul Tedy deschise ochii, clipi de câteva ori buimac, apoi cu voce stinsă întrebă:

- De ce m-ați oprit? De ce m-ați întors?

- E prea devreme ca să vă implicați. Oricum, nu ați realiza nimic în faza aceasta. Nimic bun. V-ați răni și mai mult sufletul, și atât. Transa în care intrați nu este una hipnotică obișnuită. La momentul potrivit vă voi spune despre ce este vorba. Până atunci avem enorm de mult de muncit. Ne va fi totuși ușor. Din câte știu duceți o viață cumpătată. Este suficient pentru ziua de astăzi. Continuăm mâine dimineață la ora zece.

- O clipă, vă rog. Din câte știu, nu ar trebui să-mi aduc aminte nimic din ce am văzut în somnul hipnotic...

- Știu ce vreți să spuneți. Dar v-am zis, aceasta nu este o hipnoză obișnuită. Repet, la timpul potrivit veți

afla mai multe. Veți afla ce forțe sălășluiesc în dumneavoastră și ce putere are cuvântul. Aveți, vă rog, încredere.

După ce femeia plecă, domnul Tedy, conform obiceiului, începu să umble prin casă, într-o parte și-n alta, cu mâinile afundate în buzunare și cu capul în pământ. Cugeta. Ani de zile suferise și acum se întrezărea vindecarea. Mai mult, avea senzația că această experiență va avea un câștig dublu. De ce? Pe tot timpul călătoriei în trecut avusese senzația de *real*. Probabil că *și-ar fi îmbrățișat* părinții dacă nu l-ar fi oprit doctorița. Nu putea să-și scoată din minte această senzație de real, de concretețe. Și, ce era mai important, trăirea aceea nu rămânea îngropată undeva, ci și-o aducea aminte și după trezire. Era vie. Nu era o simplă amintire, ștearsă, de demult. Era ca și cum adineaori făcuse o vizită părinților săi, numai că nu-i îmbrățișase și nu le vorbise. Hotărât lucru, femeia aceea este neobișnuită, și cunoaște o taină, așa cum numai despre țiğănci auzise în copilărie că știi.

* * *

Se simți copleșit de bucurie când revăzu orașul natal. Se purta acum cu mai multă degajare și inima îi tresălta. Bătu străzile în lung și în lat *toată după-amiaza*. Merse din nou la casa părinților săi și-i văzu de data aceasta într-o altă scenă. Îi auzi *vorbind* despre el. Maică-sa se plângea că el, Tedy, iar nu a venit la amiază, și că l-a așteptat în zadar cu mâncarea. *Un neisprăvit*, spunea tatăl său, și lui Tedy îi dădură lacrimile. Vru să spună ceva, dar o voce fermă, venită de aiurea îl trezi. Oftă.

- Erați pe cale să comiteți o nesăbuintă. Nu aveți voie deocamdată să interveniți în viața trecută, v-am mai spus. Și în nici un caz în viețile altora. Deocamdată.

- Dar m-ar fi auzit? M-ar fi auzit de-adevăratelea? Spuneți, spuneți, vă rog!

Femeia își cântări mult cuvintele înainte de a vorbi.

- În acest moment sunteți ca după o ușă de sticlă. Impenetrabilă. Orice încercare de a trece *dincolo* vă va spori și mai mult suferința. Ei își vor vedea mai departe de viața lor, ignorându-vă. Iar dumneavoastră vă veți zbuțuia în zadar. La timpul potrivit vom pași împreună *dincolo* și vom face schimbarea necesară. Deocamdată nu sunteți stăpân pe forțele dumneavoastră și nici nu vă puteți folosi cum trebuie de cele ale universului.

Domnului Tedy îi vâjâia capul. Era mai mult decât își putea închipui și o teamă ușoară îi ridica perii pe spinare. Așa cum bănuise, experiența pe care o trăia era una cu totul deosebită.

- E prea devreme pentru o intervenție. Trebuie să vă obișnuiți întâi cu prezența dumneavoastră în trecut, ca spirit. Orice intervenție, în acest moment, v-ar crea senzația de materializare; lucrul acesta ar avea urmări foarte grave asupra sănătății mintale după trezire. Aș vrea să știu acum cam cu cât timp înainte de nefericita întâmplare credeți că v-ați întors în trecut?

Domnul Tedy se gândi câteva clipe și zise nehotărât:

- Nu știu exact... îmi lipsesc repere... m-ați întors prea devreme...

- Bine, atunci vom continua zilnic, până când se apropie momentul hotărâtor.

Ședințele continuară astfel timp de două săptămâni. Efectul lor începu să se vadă. Visul acela revenea, e drept, în fiecare noapte, dar domnul Tedy îl primea acum cu o oarecare detașare. Mai mult, se trezea cu speranța că acest vis va dispărea cu totul odată și-odată. Și totuși, pe măsură ce călătorea în trecut, creștea în mintea sa o neliniște, o neliniște pe care ți-o dă senzația de *déjà vu*.

Și se mai întâmpla ceva. Un lucru pe care domnul Tedy îl ascundea vindecătoarei sale. În incursiunile sale, din când în când, așa, ca o încercare, domnul Tedy se atinge ușor de vreun obiect sau își târșea picioarele pe caldarâm. Senzația de *atingere*, atingere materială, o ascundea cu grijă, ca pe un lucru interzis, dar râvnit; ca un copil care face o boacăna și o ascunde părinților săi, arătând aceeași față inocentă.

După încă o săptămână deveni as în a disimula aceste atingeri materiale și o bucurie grozavă îl inunda când se gândea că o poate păcăli pe doctoriță.

Dar femeia sesiză că este ceva în neregulă de la un timp, și îi spuse într-o zi, după ședință:

- Îmi fac datoria să vă readuc aminte că orice încercare de a simți ceva concret în acest moment vă poate fi fatală. Nu aveți voie să interveniți material. Ca să fiu mai clară, riscați să ajungeți într-un ospiciu. În ce mă privește, de mâine voi înregistra ședințele noastre și pe video, cu martori. Nu doresc să fiu făcută răspunzătoare pentru eventualele neplăceri pe care vi le puteți crea.

Domnul Tedy se cutremură și recunoscă micile fraude.

- Domnule Tedy, nu uitați nici o clipă că aparțineți prezentului. Nu vă lăsați furat de ambianța trecutului, oricât de concretă ar părea. Unde ați ajuns cu călătoriile?

Domnul Tedy înghiți în sec și spuse :

- *Mâine seară* se va întâmpla totul. Îmi amintesc foarte clar, nu am nici un dubiu.

Femeia îl privi înmărmurită.

- Domnule Tedy, rosti după câteva momente, suspendăm tratamentul. Azi e joi. Luni sunt din nou la dumneavoastră. Între timp mă voi gândi cum vom proceda. M-ați luat prin surprindere. Probabil că mintea dumneavoastră a sărit peste o groază de timp. Bună seara, ne vedem luni.

* * *

Dar nu a fost atât de simplu. Coșmarul reveni în noaptea aceea cu o intensitate pe care domnul Tedy nu o cunoscuse înainte de tratament. Se sculă urlând. Sudoarea îi curgea pe spinare în șiroaie reci. Zvârli cât colo cearșafurile și începu să alerge de nebun prin casă, trântind cu furie tot ce-i ieșea în cale. Se potoli într-un târziu, ghemuit într-un colț de cameră, gemând și tremurând. Era mai mult un horcăit, iar din când în când scotea din gât un "nuu", prelung și răgușit.

Nu mai adormi în noaptea aceea. Dimineața o sună pe doctoriță, ca să-i povestească ce i s-a întâmplat. Nu-i răspunse nimeni.

Peste zi făcu lungi plimbări pe dealurile de deasupra vilei sale. Se oprea din când în când, vorbea de unul singur și gesticula. Pleca apoi mai departe, cu capul în pământ și mâinile în buzunare, se oprea și repeta spectacolul.

Nu s-a băgat în pat în noaptea aceea. A rămas în fotoliu, într-o veghe plină de temeri. Somnul l-a luat fără veste, mai spre dimineață. La puțină vreme însă, se trezi înspăimântat, urlând, cu imaginea crimei în fața ochilor. Coșmarul nu-l ierta. Epuizat, își sună doctorița. Nici un răspuns. Se lăsă din nou în fotoliu, moale ca o cârpă. Era vlăguit și gânduri negre i se adunau în minte. Zăcu așa vreme îndelungată, cu privirea ațintită în gol și fără nici o expresie pe chip.

Într-un târziu, ca o sclipire, domnului Tedy îi veni ideea salvatoare. Va trece singur *dincolo*. Era convins că experiența de până atunci îi va permite să pornească de unul singur în incursiune. Se simțea în stare să intre de unul singur în transă, deși până atunci fusese ajutat de ochii femeii și de cântarea aceea ciudată. Mai mult, putea să se și întoarcă. În ultimele ședințe învățase acest lucru: trecerea de la conștiința somnului hipnotic (de fapt, nu era un somn hipnotic propriu-zis, îi explicase femeia), înapoi la conștiința de veghe, fără ruptură și fără ajutor, prin propria voință. Își amintea sentimentul de plenitudine care l-a cuprins când a făcut prima dată lucru ăsta. S-a simțit dintr-o dată puternic și stăpân pe niște forțe de care probabil puțini muritori sunt conștienți. Atunci și-a privit pentru prima dată cu recunoștință și admirație vindecătoarea.

Se pregăti în ziua aceea cu migală. Se bărbieri și se ferchezui de parcă s-ar fi dus să se însoare. Mâncă bine și își permise un pahar de vin bun, primit cu ani în urmă de la unul din partenerii de afaceri. După-amiază porni într-o plimbare înviorătoare. Avea din nou încredere. Încredere în el. Gândul că va purcede spre marea trecere

de unul singur îl făcea să se simtă puternic și independent, ca pe vremuri. Ah, tinerețe, tinerețe...

Spre seară se întoarse. Era tot numai un zâmbet. Făcu un duș. Bău un pahar mare cu lapte, ca de obicei.

În cele din urmă se hotărî. Se întinse pe canapea. Se relaxă. Căută un punct de pe tavan și îl fixă cu privirea. Treptat, trecu la un ritm respiratoriu scăzut, așa cum învățase. Bătăile inimii încetiniră, nu după multă vreme. Curând totul începu să se întunece în jurul aceluia punct. "Acum e acum!". Domnul Tedy se înfioră un pic, era prima dată când trecea de unul singur. Își impuse să continue. Și-atunci punctul acela se făcu gura luminoasă a unui tunel, iar el se simți tras de forța propriei sale minți prin acel tunel. Inele albastre luminoase veneau de departe, se apropiau, se măreau pe măsură ce se apropiau, îl cuprindeau și-l împingeau mai departe spre următoarele inele. Se lăsă în voia minții. Nu mai trăise așa ceva până atunci, femeia aceea îl trecea *altcumva dincolo*. Era prea târziu, și oricum, nu voia să se mai întoarcă. De fapt se surprinse că nici nu știa dacă *poate să vrea*. Acest sentiment ciudat îi provocă o greață ușoară, dar uită repede de ea: se zărea capătul tunelului.

Priveliștea cețoasă a unui bar de noapte se ivi în fața ochilor. "Am reușit", gândi domnul Tedy. Îl căută din priviri pe Tedy-cel-tânăr și-l văzu la o masă, împreună cu frumoasa Angela, stripteuza. "Am ajuns la timp". Vru să ia loc la o masă și constată că poate face acest lucru cât se poate de concret. *Simțea* sub tălpi podeaua, iar sub șezut scaunul. Puse mâna pe masă și *simți* cu buricele degetelor asprimea țesăturii. Domnul Tedy era stăpân pe situație. *Comandă* chelnerului o băutură ușoară și

constată, plin de mulțumire, dar și emoționat, că este servit. Deci *exista* acolo. Luă o gură din pahar și simți cum băutura îi *alunecă* pe gât. Minunat! Va modifica visul. Se va duce la masa lui Tedy-cel-tânăr și va intra în vorbă cu el. Îi va cuceri simpatia și încrederea. Mai târziu îl va sfătui părintește (în fond diferența de vârstă este de douăzecișitrei de ani, nu?) să renunțe în seara aceea la farmecele frumoasei Angela și va invoca un motiv rezonabil. Apoi, dacă Tedy-cel-tânăr se va dovedi înțelegător, vor petrece seara împreună, în fața unui pahar. Doamne, cât de mult își dorea să stea de vorbă cu Tedy-cel-tânăr și să-l aducă pe calea cea bună! Să-l facă să renunțe la viața desfrânată. Să-i arate că de fapt, el, Tedy-cel-tânăr este un om de ispravă. Ar fi stat cu el oricât, numai să nu se mai ducă la frumoasa Angela în seara aceea. Și apoi... Dar domnul Tedy nu îndrăzni să meargă mai departe cu imaginația. Îi era de ajuns dacă ar fi petrecut seara împreună cu Tedy-cel-tânăr. Ulterior, fără știrea doctoriței, va întreprinde și altceva, evident, spre folosul lui Tedy-cel-tânăr.

Fericit, cu aceste gânduri în minte, domnul Tedy se ridică și se îndreptă spre toaletă. Avu încă o dată bucuria să constate că tot ce făcea era *concret*.

Mulțumit de sine, se întoarse în salon și îl căută cu privirea pe Tedy-cel-tânăr. Înlemni. Nu mai era acolo. Se repezi la barman și-l întrebă:

- Unde-i Tedy?

- A ieșit acum vreo două minute, răspunse repede barmanul, speriat de privirea feroasă a domnului Tedy.

- Unde? Unde? Dar deja știa.

Ieși ca o furtună pe ușă și opri un taxi. Știa unde trebuie să ajungă.

Urcă în fugă treptele celor trei etaje și intră ca o vijelie în casa Angelei.

- Ce dorești? îl întrebă furios Tedy-cel-tânăr.

- Pleacă! Pleacă acum! Pleacă acum! Tedy-cel-bătrân gâfâia și nu mai avea putere. Pleacă acum! Ochii îi ieșiseră din orbite. Pleacă acum!

Tedy-cel-tânăr îl privi câteva clipe buimac, apoi începu să-l înjure:

- Ieși afară, bătrân tâmpit...

- Pleacă! Pleacă acum! Pleacă acum! repeta, ca o păpușă stricată Tedy-cel-bătrân, îngrozit deodată de un gând.

Tedy-cel-tânăr se înfurie la culme și îl îmbrânci către ușă. Dar Tedy-cel-bătrân, cu o groază mută întipărită pe chip, opuse rezistență. Atunci, Tedy-cel-tânăr îl pocni zdravăn în cap de-l lăsa lat. Îi trase corpul afară pe hol și închise ușa după el.

* * *

Pe certificatul întocmit de medicul legist scrie că domnul Tedy a murit în urma unei comotii cerebrale. Cauza: o puternică lovitură aplicată în zona temporală stângă.

CEASUL

El își sorbea cafeaua, așezat în fotoliu, ca în fiecare dimineață. Privea gânditor ceasul cel vechi și, tot ca în fiecare dimineață, se întreba ce Dumnezeu are de o ia mereu înainte cu zece minute. De ani de zile îl punea seara după radio, pentru ca dimineața să constate că peste noapte o luase cu zece minute înainte. Și, ca o ciudățenie a ciudățeniilor, decalajul rămânea constant, de parcă cele zece minute ar fi fost o limită pe care ceasul se străduia să o atingă.

-Am să-l schimb, hotărî el, privind ceasul care ticăia credincios și monoton.

Și într-o zi, într-adevăr, îl schimbă. Cumpără un ceas nou, electronic, cu alarmă. Pe cel vechi îl aruncă într-o cutie de carton pe care o sui în pod. Seara potrivește ceasul și se culcă.

Dimineață, în fotoliu, își sorbea cafeaua și privea mulțumit ceasul cel nou.

-Ei, cum merge? strigă ea din bucătărie.

-Ce?

-Ceasul cel nou. Acum a anunțat ora exactă la radio.

El privi ceasul cel nou și nu-i veni să creadă: era cu zece minute înainte. Își privi ceasul de la mână: era cu zece minute înainte.

-Auzi, zise ea tare din bucătărie, nu știu ce-i cu ceasul meu de mână, că a luat-o cu zece minute înainte.

Atunci el se gândi un pic, zâmbi și se urcă precipitat în pod. Răscoli prin lada cu vechituri și îl găsi. Ceasul cel vechi ticăia credincios și monoton. Era cu zece minute înainte.

OMUL -TRANDAFIR

- Ți-am povestit vreodată despre mine? îl întrebă pe celălalt, privindu-și degetele boante. Totul mi se trage de la trandafirii japonezi. A, nu ți-am spus, că ești nou pe aici.

Era acum ... să fie cinci ani? Îmi intrase în cap o dambla. Să fac trandafiri japonezi. Da, nu râde. Aveam unul bătrân de vreo optsprezece ani și nu mai înflorește. Nu știu cum se face că într-o zi la florăria aia nouă, de pe malul râului pe dreapta cum te duci spre autogară. Aia de lângă piață, cu plante exotice. Mă dau la vorbă cu fata care vindea. Îi pomenesc și de trandafirul meu japonez și-i spun că nu înflorește. "Dar îl tăiați?", mă întreabă ea. "Cum să-l tai?". "Adică să-i tăiați ramurile primăvara și toamna. În felul acesta îl obligați să înflorească. Dar trebuie tăiat la sânge. Fără milă. Haideți cu mine," zice ea și mă invită în seră. Ce să-ți spun, am crezut că am intrat în rai. Erau acolo sute de trandafiri japonezi, înfloriți toți, o nebunie. Roșii și galbene. Florile. Eu, năucit de atâta frumusețe, o întreb cum de are atâția. Ea-mi spune că-i înmulțește prin butași. "Și nu-mi dați și mie vreo doi butași din ăia galbeni?" "Cum să nu?" și ia o foarfecă. Atunci am observat că are degetele boante, cum sunt ale mele acum. Și se duce și taie vreo câteva

rămurele și mi le dă. "Le puneți în apă. În câteva luni vor face rădăcini. Numai atunci le puneți în ghivece". "Mulțumesc" zic eu, iau rămurelele și mă uit la ele. Bag de seamă că la tăietură s-a adunat un lichid tulbure, verde-gălbui. "Ciudat, și la al meu am mai rupt crenguțe din greșală, dar nu am văzut să curgă sevă". "Trandafirii ăștia sunt un pic mai deosebiți" îmi zice ea, cu o lucire ciudată în ochi, privind cum îmi frec degetele. Ca să n-o mai lungesc, i-am mulțumit și am plecat, eram bucuros nevoie-mare că am rămurelele alea, mă și vedeam înconjurat de o mare de trandafiri. "O mie fac! Dacă am răbdare – și ce mă costă, de fapt – în câțiva ani fac o mie de trandafiri japonezi!" Eram bucuros și ușor ca fulgul. Ajung acasă, pun mâna pe foarfecă și încep să-l ciumpăvesc pe bătrânul hibiscus. *Hibiscus hibiscus* – așa sună în latinește trandafirul japonez. Cum îl ciopârteam eu așa, încep să bag de seamă că la capetele rămurelelor tăiate se adună lichidul acela galben-verzui. Așa o fi la vremea asta, am gândit eu atunci. Era în mai... da, cam prin mai. În fine, cred că am tăiat vreo treizeci de rămurele, pe care le-am și pus în apă. Nu-ți povestesc ce calcule am început să fac. Așa... Pe la începutul lui august toți butașii aveau rădăcini. I-am pus în ghivece, le-am făcut loc în camera mică și... în două luni au crescut cam de două palme, că mă și bucuram – uite, zic, la sfârșitul lui octombrie pot să-i tai, și am dintr-un foc șaizeci de trandafiri. A! Nu ți-am zis de ăla bătrânul: a făcut la flori, mari și frumoase cum nu făcuse el în toți optsprezece ani de când îl aveam.

Ce să-ți zic, creșteau trandafirii ăștia cu o viteză uimitoare. Dar iată că vine și sfârșitul lui octombrie. Pun

mâna pe foarfece și încep să tai rămurelele. Le-am pus și pe astea la înrădăcinat.

Ei, și-acum vine buba. La vreo săptămână după ce-am tăiat trandafirii, încep parcă să nu-mi mai simt degetele. După încă vreo două zile văd că încep să mi se subțieze și să se usuce. Niște dureri îngrozitoare, știi cum? În două săptămâni mi-au căzut degetele ca la leproși. Nu mi-au rămas decât niște cioturi - câte o falangă. Dar cioturi curate, fără urmă de cicatrice, de ziceai că așa m-am născut cu ele. Bineînțeles că am fost pe la doctori când am văzut că încep degetele să mi se usuce. Degeaba, că nu au avut ce-mi face. M-am împăcat cu situația. Ei, trece iarna aia și vine primăvara. Eu iar mă apuc să tai din rămurelele trandafirilor - știi, primăvara și toamna se taie, și-am mai spus. Da' să vezi: când tăiam câte o rămurică, mă trecea prin cioatele alea de degete o durere ascuțită. De parcă îmi transmiteau din durerea lor, săracii. Nu m-am prins de prima dată, am crezut că e din cauza chinului de a strânge foarfecele.

Ș-acum vine minunea: încep să-mi crească degetele. Da, da, nu te holba așa. Când am băgat de seamă, de fapt când m-am convins că-mi cresc, am început să plâng de bucurie ... m-am dus și-am pus lumânări la biserică și să dau de pomană săracilor... am devenit fanatic religios. Pe cuvânt! Mi-au crescut degetele până aproape să-mi dea unghiile. Asta era pe la începutul lui octombrie. Așteptam chiar să-mi crească unghiile - reînviase în mine speranța, când, pe la sfârșitul lunii iar încep să mi se usuce degetele. În câteva zile mi-au căzut toate. Atunci am început eu să bănuiesc ceva, dar eram confuz, nu puteam numi ceea ce bănuiam. În răstimpul ăsta eu mă ocupam mai departe de trandafiri, de îngrijit, de tăiat...

... ei... aici am bănuț eu că e ceva: cum ți tăiam, cum mă dureau. Mai mult, simțeam o neliniște inexplicabilă când mă apropiam cu foarfeca de ei... Mi-a mers mintea destul de repede: simțeam neliniștea lor. Eu eram dușmanul care ți mutila. Iar ei ți transmiteau groaza și disperarea lor. Cum de receptam eu asta, m-am lămurit de-abia în primăvara următoare când au început iar degetele să-mi crească. Atunci m-am prins: degetele mele urmau ciclul vegetal. Ca și cum o parte din mine devenise... ca și cum eram unul de-al lor. De-al trandafirilor. Iar ei puteau să-mi inducă acel ciclu de cădere și de creștere a degetelor. De atunci mi se întâmplă asta în fiecare an. M-am obișnuit. Acum aștept cu bucurie fiecare primăvară. Ei, ce zici? Întrebă, admirându-și degetele boante ce dădeau să facă unghii.

- Poți să înnebunești dintr-o chestie ca asta, nu?

- Știi ce mă gândesc? Oare cum ar fi dacă aș înflori, dom'le...

* * *

- Gata, băieți, e timpul să faceți nani, le zise omul cu halat alb care ți ascultase din tocul ușii. Și fără probleme, mai adăugă el, fluturând cu mâna dreaptă o cămașă de forță.

MOȘ GAVRILĂ

Era în mai 1995. Mergeam cu ceva treburi pe vreo două săptămâni în Moldova, la Bacău și la Iași.

Plecasem pe la 3 din noapte și acum mă cam lua somnul. E drept că pe la 8, la ieșirea din Oituz mă oprisem preț de o jumătate de ceas să ne odihnim, eu și mașina, dar nu fusese de ajuns.

Trecusem de Onești, trecusem bine chiar, după cum spuneau bornele kilometrice, iar eu căscam din ce în ce mai des. Chiar mă gândeam să trag undeva pe dreapta, să mă dezmoțesc și să-mi torn o cafea.

Helegiu. Un sat ca oricare altul de prin părțile acelea. Cam aceeași arhitectură, iscată din mărginirea pungii, dar și din trasul cu ochiul la casa vecinului. Cine făcea proiecte pe vremuri? Uite așa se naște tradiția. În schimb, florării care de care mai frumoase la streșinile caselor, cum nu am prea văzut prin Ardeal. De fapt, acele dantelării de lemn care dau farmec și personalitate casei, cam numai prin Moldova am văzut.

La ieșirea din Helegiu un om îmi face cu mâna să opresc. Numai bine, zic, am cu cine schimba o vorbă, să se mai sperie somnul. Trag pe dreapta și deschid. Numai atunci l-am văzut bine. Era un bătrân cam la vreo șaiszeci de ani, sărăcăcios îmbrăcat dar curat, cu o secure în mâna dreaptă. O secure bine ascuțită, cu coada lustruită de atâta folosință. Recunosc că m-a trecut o undă de regret

că am oprit, nu văzusem securea. Nu știi niciodată pe cine iei, dar eu sunt un tip încrezător în oameni și nu prea pun răul înainte, altcumva unde am ajunge? Și totuși, purtarea oarecum ciudată a bătrânului nu a avut darul să mă liniștească, ba dimpotrivă. Adică s-a urcat fără un cuvânt, s-a așezat și a închis portiera.

Eu am pornit, tot fără un cuvânt, dar nu mă prea simțeam la largul meu. După o bucată de drum l-am întrebat unde merge. Nu mi-a răspuns. Am întors capul spre el. Mi-a făcut semn cu bărbia către înainte. O fi mut, mi-a trecut prin minte, și nu am mai zis nimic. Nu mai fusesem niciodată în compania unui mut și nu știam cum să mă port. Mai mult, nu știu să-mi ascund sentimentele, așa că eram foarte stânjenit la gândul că mi s-ar putea citi pe față compasiunea. Dar bătrânul privea înainte și nu părea a avea habar de frământările mele.

Am mers așa kilometri întregi, fără să scoatem o vorbă.

La un moment dat, pe Dealul Măgurii, bătrânul spune scurt: "Aici". M-a luat prin surprindere, nu mă așteptam să vorbească. Am oprit. Dar el, când să coboare, întoarce spre mine o privire limpede și pătrunzătoare și-mi zice: "Poartă-te blând la Ruginoasa. Lasă de la tine". Și-atât. A închis portiera și s-a îndreptat spre pădure.

Eu nu-mi reveneam din năuceală. Adică o chestie din asta nu ți se întâmplă în fiecare zi, ca să știi cum să reacționezi. Și, în plus, treburi din astea citești că se întâmplă altora, nu te gândești că ți se pot întâmpla și ție. Niciodată nu ești pregătit să le întâmpini. Mi-a trecut prin minte că e nebun și cu convingerea asta am plecat mai departe, ba chiar am răsuflat ușurat că nu mi s-a

întâmplat ceva și mai rău. Mă gândeam la securea din mâna lui.

Dar iată și Bacăul. Atent la trafic, am uitat îndată întâmplarea. În Bacău nu am zăbovit mult, oamenii cu care aveam treabă s-au mișcat repede. Grozav, zic, nu mă apucă noaptea pe drum. Pe la două și jumătate am plecat spre Iași. Eram pentru prima dată pe traseul acela, nu aveam mașina decât de un an, și eram atent la tot ce vedeam. Îmi place să călătoresc. Locuri și oameni noi, o adevărată sărbătoare a minții.

Nu știi cum a trecut timpul. Curând am ajuns la Ruginoasa. Când am văzut indicatorul mi-am adus aminte de bătrânul cu securea. Ce-o fi vrut să spună? În orice caz, astfel avertizat, am mers cu atenție, ba încă, în mod reflex, am scăzut viteza, spre disperarea celui dindărătul meu care îmi tot făcea semne cu farurile. La un moment dat văd pe stânga un gard impozant, cu o lucrătură deosebită, în contrast absolut cu sărăcia locurilor. Palatul lui Alexandru Ioan Cuza. Așa scrie pe placa de la intrare. Încetinesc și mai mult, și trag pe dreapta, pe un teren viran, lângă o crâșmă sau un cinematograf, nu pot spune cu precizie ce era.

Trec strada și merg până la poartă. Prea târziu. Închiseseră de vreun sfert de oră. Nu-i nimic, zic eu, de ținut minte pentru altă dată. Mă întorc și o iau spre mașină. Un polițist îi tot dădea târcoale și nota din când în când ceva într-un carnețel. "S-a întâmplat ceva?" întreb eu apropiindu-mă. El se uită în carnețel, își suge un dinte și apoi îmi răspunde pe un ton superior: "Parcarea interzisă". Eu, enervat de spectacolul acela, mă uit contrariat în jur după vreun indicator, nu văd nimic și dau să-i răspund ceva de felul: "Da' ce, am parcat în

curtea dumatăle și nu ți-am cerut voie?” Îmi ies repede din fire când sunt nedreptățit. Dar, înainte de a da drumul porumbelului, mi-aduc aminte de bătrânel și de sfatul lui, și mă luminez deodată. Așa că mă trezesc spunând: “Știți, domnule plutonier (era sergent-major), am auzit de multă vreme de Palatul lui Cuza-Vodă de la Ruginoasa, și am profitat de drumul acesta ca să-l văd. Am oprit într-un loc unde credeam că nu deranjez pe nimeni, dar se pare că am greșit. Cât datorez?” și duc mâna, semnificativ, la buzunar.

El se aștepta, probabil, să ripostez la acuzația aceea nedreaptă. Așa că, luat prin surprindere de lungă și blânda mea tiradă, înghiți în sec, își dres glasul și răspunse: “Ăă ... e în regulă, nu e nici o problemă, de fapt v-am văzut, nici n-ați stat mult. E numai până la 16”. “Poftim?” “Palatul. E deschis numai până la 16. Drum bun și să aveți grijă la trafic”. Am mulțumit și am plecat iute de acolo. Mă grăbeam să rămân singur cu gândurile mele. Ce era cu bătrânul acela? De unde a știut el ce urma să se întâmple la Ruginoasa? Și de unde îmi știa firea de m-a sfătuit “să mă port blând”? Hotărât lucru, niciodată nu suntem pregătiți să ni se întâmple nouă. Și cu atât mai puțin putem explica.

În orice caz, abia așteptam să povestesc întâmplarea bunică-mii, să o dau gata, așa cum îmi făcea și ea când eram mic. Îmi spunea tot felul de povești, care mai de care mai înfricoșată, că nici să răsufli nu mai îndrăzneam. Parcă o și auzeam: “Ei spuni, măi băietii, oari și poati sî hii asta? Doamni, apărî și păzăști”. Și, bineînțeles, scuipatul de trei ori și făcutul crucii tot de trei ori – ritual întreg.

Am ajuns în anul acela să-i povestesc, numai că povestea a fost mult mai lungă și mult mai "înfricoșată", după cum se va vedea.

* * *

Două luni mai târziu am refăcut traseul, de data asta cu un interes diferit: mergeam la o nuntă.

În mai, când fusesem la Iași, am rămas o noapte la niște neamuri pe care nu le mai văzusem de prin 1981. O verișoară, pe care o țineam minte o găgâlice de om ce se ascundea după tocul ușii când mă vedea, era acum în pregătiri de nuntă. Urma să se mărite pe la sfârșitul lui iulie. Așa că iată-mă pe același drum.

Treceam prin Helegiu și tocmai rememoram întâmplarea din mai, când iată că-l văd iar pe bătrânul acela cu securea. Venea din sens opus. Am încetinit și am oprit. Am scos capul pe geam și am strigat: "Bună ziua, ce mai faceți?" - vorba aia, ca la o veche cunoștință, nu? Dar el ... se apropie, se uită în ochii mei și-mi spune: "Sfatul pentru Ruginoasa o fost bun. Adu-ți aminte de el mereu. Da' firea n-ai cum s-o clintești. Asta ți-i soarta". Și pleacă mai departe, lăsându-mă fără grai, cu ochii ușor împăienjeniți, ca atunci când primești o dojană. N-am mai apucat să spun ceva, că se depărtase. Un ciocănit în geamul de pe partea dreaptă m-a făcut să mă întorc. "Mă luați și pe mine până la Bacău?" Un bărbat ca la vreo treizeci și cinci de ani îmi zâmbea, aplecat. "Urcați". După vreo câteva minute de mers bărbatul mă întreabă: "Îl cunoașteți pe moș Gavrilă? Că am văzut că ați vorbit cu el." "Gavrilă îl cheamă?" "Cred că da, cred că el e." Intrigat de această bruscă incertitudine, îl întreb: "Cum adică, nu sunteți sigur, nu-l cunoașteți?" "Vedeți, eu nu

I-am văzut niciodată până astăzi. Umblă poveștile pe la noi, cum să zic... moș Gavrilă e ca o legendă. Cică apare o dată la treizeci de ani. Vine să-și ascută securea în casa aceea părăsită de la intrarea în Helegiu... pe dreapta cum ați venit... Și vă spuneam, nu l-am văzut până astăzi, dar m-am gândit că el o fi, după secure și haine. Acum îmi dau seama că a fost o întrebare prostească, n-ai cum să crezi în scorneli din astea. Cum adică să vină o dată la treizeci de ani? Înseamnă că omul ăsta are cel puțin o sută de ani." "Nu, nu, continuați. Ce mai spun poveștile despre moș Gavrilă?" îl îndemn eu, interesat să-mi lămuresc o anume nedumerire. "De ce spuneți că are cel puțin o sută de ani?" "Păi, bunicii mei spun că l-au văzut de două ori până acum. O dată când erau tineri și încă o dată mai acum vreo treizeci de ani. Și știau de moș Gavrilă încă de când erau ei mici. Asta înseamnă că prima dată când l-au văzut avea cel puțin cincizeci de ani, ca să fie moș. Plus încă treizeci, când l-au văzut a doua oară, fac optzeci. Și cu încă treizeci, acum, când l-am văzut eu, iată că se fac o sută și zece ani", își încheie bărbatul raționamentul. "Da' cine știe cu adevărat? Că doar n-o fi tata Noe! adăugă el. Auziți, umblă o vorbă pe la noi: cine îl vede de trei ori trăiește mult". "Cum adică?" dar m-am prins imediat de poantă, și-am izbucnit în râs. Am râs amândoi. Mucalit, omul.

În sfârșit, am mai mers o bună bucată de drum și iată că intrăm pe Dealul Măgurii. De la o vreme mă tot uit spre dreapta, din ce în ce mai contrariat. Eram cam prin locul unde îl lăsasem pe bătrân cu două luni mai devreme. "Ce căutați, după ce vă uitați?", mă întrebă bărbatul, băgând de seamă frământările mele. "Nu trebuia să fie o pădure aici undeva pe dreapta?" "Așa e.

Dar au tăiat-o acum vreo douăzeci de ani. Ei, dar știi că aveți memorie bună!", făcu admirativ bărbatul. "Cum adică acum douăzeci de ani?", îl întreb eu neîncrezător. "Că eu..." dar n-am mai continuat, fulgerat deodată de un gând. "Eram flăcăiandru pe atunci. Uitați! Tot ce a mai rămas, sunt ăia doi copaci, chiar acolo jos, în vale. De douăzeci de ani n-ați mai fost pe aici, așa-i?" "Da, da, așa-i", am îngăimat eu, speriat de gândurile care mi se adunau în minte. "De la cine credeți că pot afla mai multe despre moș Gavrilă?" am întrebat eu într-un târziu. "Păi, nu prea știi. Poate pe părintele sau pe șeful de post să-i întrebați. Era mai demult o băbuță, mama Florica îi ziceam, dar s-a prăpădit. Spun ai mei că le știa pe toate celea. Da, cu șeful de post cred că e cel mai bine. Îi spuneți că ați vorbit cu Sandu a lu' Botgros, așa sunt porecliți ai mei în sat". "Am o rugămintă: nu vă interesați dumneavoastră? Sunteți de-al locului și vă descurcați altcumva. Vă dau adresa și-mi trimiteți ce aflați despre omul ăsta". "Cum să nu, bucuros chiar. Să știți că acum mă interesează și pe mine, că l-am întâlnit."

* * *

La vreo lună după întâmplarea aceasta am primit acasă o recomandată trimisă de Sandu a lu' Botgros. "Domnule, să știți că, așa cum spuneam, moș Gavrilă este o poveste, deși nu cunosc să fie de prin partea locului omul pe care împreună l-am văzut și cu care ați vorbit. Din ce am aflat de la doi bătrâni din sat, a fost un om pe nume Gavrilă, tăietor de lemne, dar demult de tot. Îi ziceau sătenii moș Gavrilă Smintitul. Nu intra în vorbă cu nimeni și nimeni nu-i știa traiul. Am vorbit și cu părintele și m-a lăsat să umblu prin registrele cele vechi

ale bisericii. L-am găsit pe omul nostru. Îl chema Gavriil Ailoaie. Ei, probabil că aici începe legenda. Nu se știe când s-a născut și din ce părinți. Scrie numai anul morții: 1905. A căzut un stejar pe el, când îl tăia. Nu se știe ziua morții pentru că nu a fost găsit decât târziu, după ce se ospătaseră fiarele pădurii din el. De fapt, zice unul dintre cei doi bătrâni că nu s-ar fi găsit decât o zdreanță și căciula lui moș Gavrilă, sub copacul care-l prinsese. Poate că și moartea aceasta ciudată a hrănit legenda. Să știți că am vorbit după asta cu mulți oameni din sat, dar am ajuns la părerea că se știe de moș Gavrilă mai mult din povești și că nu mulți l-au văzut de-adevăratelea. Numai vreo șapte-opt oameni zic că l-au văzut. Printre ei și buncii mei. Dar și aici este o hibă: cine l-a văzut spune că era singur când s-a întâlnit cu moș Gavrilă, așa că nu poate fi nimeni martor altuia. Iar dacă omul ăsta ar exista cu adevărat și ar fi cel cu care ne-am întâlnit acum o lună, atunci eu și cu dumneavoastră am fi singurii care ar putea pune mărturie unul pentru altul. Cam gogonată, nu?...”.

Era o scrisoare cu mult bun-simț. Omul își dăduse toată osteneala și concluziile erau corecte. Da, dar el nu știe ce mi s-a întâmplat mie. Cred că ar privi altcumva lucrurile. Și cred că ar intra serios la idei, odată ce și lui i s-a întâmplat să-l vadă pe moș Gavrilă.

* * *

Am făcut aceste însemnări tot în anul acela, la puțină vreme după ce am primit scrisoarea. Nu voiam ca amintirile să-și piardă din prospețime. Ar fi rămas o poveste de care probabil s-ar fi minunat nepoții mei

când ar fi citit-o sau cu care i-aș fi speriat și eu povestindu-le-o, așa cum îmi făcea mie bunica.

Așa ar fi rămas. Numai că la vreun an după aceea, un prieten de-al meu, căruia îi istorisiseram năzdrăvana întâmplare, mă caută după ce se întoarce dintr-o călătorie prin Moldova. "Ascultă aici: tu ori îți râzi de mine, ori trebuie să te duci la vreun doctor, știi tu de care. Ziceai că ai trecut anul trecut pe Dealul Măgurii. Află, amice, că pe dealul ăla este pădure și pe o parte, și pe alta. Deasă. DEA-SĂ. Ai priceput?" Fața pe care am făcut-o a dat, sunt convins, cea mai bună replică, pentru că amicul s-a repezit să mă ajute cu o pereche de palme.

Câteva ceasuri bune am fost năuc. Nici nu știu când a plecat amicul meu. Furtuna gândurilor îmi zdrențuia mintea. Ca o obsesie, îmi veneau de departe cuvintele lui Sandu Botgros: cine îl vede pe moș Gavrilă de trei ori, trăiește mult. Înțelesul cel nou al acestor vorbe mă chinuia cumplit și-mi strângea mintea ca într-un clește. Somnul s-a prins greu de mine în noaptea aceea, mai spre dimineață.

A doua zi, hotărât să verific informația pe care mi-o dăduse amicul, am dat telefon la șeful de post din Helegiu. Mi-a confirmat existența pădurii în locul în care eu știam că nu mai e. L-am întrebat de adresa lui Sandu Botgros. Voiam să-i scriu. Era singura mea legătură cu trecutul, și nu voiam să cred că ce mi se întâmplase în urmă cu un an era doar o plăsmuire a minții. Răspunsul pe care l-am primit m-a lăsat fără grai: singurul Sandu (Alexandru) din neamul Botgroșilor avea șapte ani și numai din toamnă începea să învețe scrisul.

APARTAMENT CONFORT 3 CU 40 DE CAMERE

- Ceva nou? întrebă Ispas pe ofițerul de serviciu, când intră voios, luni dimineața, în clădirea poliției.

Cel întreat îi făcu un semn din cap, arătându-i o doamnă în vârstă care aștepta cuminte pe o bancă din holul de la intrare.

- I-a fugit canapeaua azi noapte din sufragerie, îi șopti, făcându-i cu ochiul.

- E tot din...

- Da. Tot din Zambilelor 20.

Ispas era de acum cunoscut în poliție sub porecla "Anticarul". Îi venea de la dosarul pe care îl începuse în urmă cu vreo 3 luni și în care, în afară de reclamațiile unor locatari ai imobilului de la nr. 20 din strada Zambilelor, cărora le dispăruse mobilă din casă și scurte descrieri ale acestor obiecte, nu mai reușea să adune ceva care să-l ajute să prindă hoțul sau hoții cu gusturi și obiect de activitate atât de ciudate.

La prima reclamație, când păgubașului i se volatilizaseră un tablou de o autentică valoare și un pat cu baldachin înregistrate în patrimoniul național, crezuse că e simplu. Crezuse că i se ivise lui, locotenentului proaspăt, ocazia de a se afirma din start cu o reușită. Mai mult: gândurile îl duceau la descoperirea unei întregi

rețele de trafic cu obiecte de artă, descoperire care cu siguranță i-ar fi pus numele undeva în atenția celor de la Interpol.

Se înșela însă. Cu toate că și-a imaginat că o ditamai hardughie de pat nu se poate deplasa nestingherită de colo până colo fără să atragă atenția și și-a luat toate măsurile ca fotografiile ale ansamblelor să fie difuzate la toate punctele de frontieră și pe la toate anticariatele din țară, rezultatele au întârziat să apară. E drept că, povesteau cei mai bătrâni, hoșii lasă o vreme ca să se potolească spiritele și să scadă vigilența. Iată că se întâmplă însă, la nici măcar o săptămână, să dispară, peste noapte, din același imobil, de la același etaj, de data aceasta de la un alt propiatar, o vitrină din lemn de nuc, ce nu mai conținea decât niște amărâte de cărți, fără nici o valoare, care-și așteptau cuminți sfârșitul, odată cu stăpânul lor. Ce să fie asta? Inducere în eroare? Bătaie de joc? Întrebarea cea mare era însă alta: cum au scos hoșii vitrina, fără ca proprietarul sau măcar vecinii să simtă ceva?

Următoarele cinci (cinci!) furturi s-au succedat cu repeziciune, la fiecare 2-3 zile câte unul, punând în mare încurcătură pe subofițerii din posturile de pândă. Aceștia raportau, neputincioși, că nu văzuseră nimic.

Pur și simplu, obiectele (mobilă, covoare, tablouri) se volatilizau, nelăsând nici o urmă, nici materială, nici în simțurile păgubașilor sau ale vecinilor, deja alertați și aflați într-o permanentă stare de veghe. "Poate chiar se volatilizează" își spunea Ispas, înciudat, privind spre noua reclamantă.

- Bună dimineața, doamnă. Sunt locotenentul...

- Da, știu, tinere. Te numești Ispas și te ocupi mai nou numai de blocul nostru, fără prea mari sorti de izbândă, după cât se pare. Suntem la curent ("Cine i-o fi pus la curent?") cu încercările dumitale nereușite de a ne prinde hoțul. Mie mi-a fost furată canapeaua din sufragerie. Singura ei calitate era comoditatea. În rest... o vechitură. ("De ce iarăși o vechitură?")

- Când s-a întâmplat? Azi noapte?

- Poate ai să râzi... știi, bătrânii nu prea au somn noaptea. Am stat aseară până târziu, în bucătărie, cu gândurile mele și cu lucrul de mână. Pe la unu, unu și ceva, m-am ridicat să merg la culcare. Când am trecut prin sufragerie n-am observat lipsa canapelei, că n-am mai aprins lumina. În schimb, am simțit că ceva nu e cum trebuie. Cum să-ți zic... când trăiești ani de zile în aceeași casă, te obișnuiești cu toate. Nu știu de ce-am simțit eu atunci că ceva nu-i cum trebuie.

- Și dimineață...

- Da, dimineață...

- Vă rog să poftiți la mine. Știți, trebuie să dați o declarație.

- Am făcut-o. Am semnat-o. De dimineață, cu noaptea în cap. Am luat model de la vecini, mamă. ("Poftim, acum parcă mă compătimentește"). Dacă vrei să vii să vezi, deși nu știu ce ar putea fi de văzut.... Nu e nici o zgârietură pe parchet, nici pe tocul vreunei uși... m-am uitat. Aia era mobilă grea - numai unul singur n-o putea lua. Mamă, știi ce: nu mai veni azi pe acolo. Eu mi-am luat gândul de la vechitura aia, cu toate că era comodă și țineam la ea. Dar s-ar putea să te sâcâie iar ăla cu tabloul lui de la patrimoniu cu toate că el, ca și ceilalți, are dreptate...

- Mulțumesc pentru sfat, doamnă, îi răspunse Ispas, cu un licăr de recunoștință în ochi. Săru' mâinile.

***

„Al optulea furt. Și din același mobil. De ce mi-a rămas mie înfiptă în minte remarca bătrânei – te ocupi numai de blocul nostru – și de ce de-abia acum bag de seamă că în tot orașul ăsta numai din blocul ăla s-au semnalat furturile astea bizare? Hoțul, sau hoții, vădesc interes numai pentru obiecte de mobilă vechi, cu sau fără valoare. Dar de ce numai din blocul ăla? Numai ca să-mi demonstreze mie un tur de forță? Hai, cum le-au dus de acolo, poate voi afla într-o zi, dar de ce numai din blocul acela? În blocul alăturat trăiește o pensionară cu o colecție impresionantă de tablouri înregistrate la patrimoniu – pe ea de ce n-au călcat-o hoții? Să nu fi aflat? Mă îndoiesc. Și nici o urmă... Nici cea mai mică zgârietură, niciunde... nici un zgomot... nimeni nu a auzit nimic... nici o persoană străină de bloc... una care să fi dat târcoale... loviturile astea trebuie studiate întâi, nu? Asta cu siguranță... e vorba de anumite obiecte... toate vechi, fără excepție... asta înseamnă o preferință... asta înseamnă o cunoaștere a lor, o familiarizare... cineva care este de-al casei... asta era! Cineva care cunoaște pe toți locatarii, care intră în apartamentele tuturor... șeful de scară?... cei de la gaz?... de la lumină?... În orice caz, cineva care nu bate la ochi... șeful de scară... este capătul unui fir... am altul? Să pornesc de la el? El ... cel mai probabil... are cartea de imobil... el intră în toate

apartamentele, pentru te-miri-ce motiv... Mă rog, e un capăt de care să trag..."

* * *

Cazul locotenentului Ispas nu s-a rezolvat atunci. Toate încercările tânărului ofițer au rămas fără rezultat. Soluția încredințării dosarului unui anchetator mai experimentat nu a dus la nici o rezolvare. Cu timpul dosarul a fost clasat și curând peste acest caz bizar s-a așternut uitarea. Numai Ispas a rămas cu porecla aceea, "Anticarul". Misterul ciudatelor furturi avea să-l rezolve întâmplarea, opt ani mai târziu, la cutremurul din '90...

* * *

- Domnule căpitan, vă așteaptă cineva...

Ispas se întoarce și pe banca din holul de la intrare văzu o bătrână doamnă. Parcă o cunoștea de undeva...

- Bună dimineața, doamnă. Sunt căpitanul Ispas...

- Da, știu. Te numești Ispas și acum opt ani te-ai ocupat de blocul nostru...

Ispas își aminti dintr-o dată.

- V-a dispărut din nou ceva?

- Nu, domnule căpitan. Mi-a apărut. Mi-a apărut canapeaua.

Ispas făcu ochii mari. Își aducea aminte de toată trășenia... primul caz, primul eșec, nu?

- Cum?

- La cutremur...

- La ce?

- La cutremurul de acum trei zile. S-a dărâmat și al nostru, din Zambilelor 20. Am mai scăpat doar 12 din vreo 50 de suflete. Abia acum remarcă Ispas că bătrâna era în doliu. Ei, bine, continuă ea, printre dărâmături mi-am găsit canapeaua. Iar un vecin și-a recunoscut fotoliul... Cred că v-ar interesa. Nu știu exact ce-a dispărut atunci de la fiecare, dar dumneavoastră aveți dosarul...

Lui Ispas nu-i venea să-și creadă urechilor.

- Deci... lucrurile alea n-au fost...

- Nu, mamă, se pare că ele au fost acolo tot timpul. În blocul ăla, vreau să zic... când mi-am văzut canapeaua și l-am mai văzut și pe ăla cu mâna întinsă și strigând "Fotoliul meu! Fotoliul meu!" mi-am făcut cruce și mi-am scuipat în sân. Acolo nu-i lucru curat. Dacă vrei să vii mata... Cred că te interesează.

Prima dată Ispas crezu că bătrâna nu-i în toate mințile ("Poate din cauza cutremurului"). Pe urmă își aduse aminte că mai era cineva, care-și recunoscuse fotoliul.

- ... și unde spuneți, doamnă, că ați găsit canapeaua? Printre dărâmături, sau *lângă* dărâmături?

- Tinere, îmi închipui ce crezi despre mine. Să știi că mi-a trecut spaima. Au venit ieri ăia cu macaraua. Eu stau la doi. Stăteam adică. Ne-am strâns toți câți am mai rămas în viață, să adunăm ce-i al nostru și ce a mai scăpat. Ei, bine, canapeaua era îngropată sub dărâmături. Patru ceasuri au dat cărămizi și fiare la o parte până să ajungă la ea. Și știi unde era? Cam tot prin locul în care fusese. Cam prin dreptul sufrageriei, mai încolo sau mai încoace, ce știu eu? Și zdrobită, peste ea, o măsută de răchită. Asta înseamnă că opt ani de zile au stat cam

alături, dar eu nu am văzut-o. Ei, ce zici? E lucru curat? Bătrâna îl privea cu ochi mari, cu capul plecat într-o parte.

“În secolul în care trăim, sau mai bine zis la sfârșitul de secol pe care-l trăim, nimic nu mai seamănă cu ceea ce sute de ani oamenii au știut despre lucruri și despre Fire. Dar de ce să mi se întâmple tocmai mie lucrurile acestea ciudate? Sunt ateu, am o educație materialist-dialectică, mă rog, așa se făcea pe vremea mea, dar uite, sunt gata să accept că se pot întâmpla lucruri care sunt mai presus de înțelegere... dar de ce tocmai mie? Citești despre ele, sunt pline ziarele astea noi... Am învățat să nu zic niciodată: imposibil. Dar asta atâta vreme cât m-am mișcat în limitele normalului...”

- ... bine, doamnă, m-ați convins. Puteți aștepta vreun sfert de oră să caut dosarul la arhivă?

- Vă aștept.

* * *

Ispas privea îngândurat grămada de dărâmături ce se întindea peste tot între cele două blocuri ce încadraseră imobilul de la numărul 20. Cărămizi, lemne, fiare contorsionate, frânturi de mobilă, zdrențe, sânge... Resturi ale unor foste existențe umane, împrăștiate peste tot, răscolite de ghearele grederului sau de vreun băț iscoditor. Ce poate să-ți sugereze un astfel de peisaj? Ce cheie poate să-ți ofere o astfel de priveliște? Lucrurile care în urmă cu opt ani dispăruseră, iată, erau aici. Sau ce

mai rămăsese din ele. Dar nu erau în măsură să dezlege enigma. Dimpotrivă, mai adăugau o protecție tainei.

“Adică să fi stat opt ani de zile lucrurile alea la locul lor și nimeni să nu le vadă? Hait, că asta-i prea de tot! Hipnoză colectivă?” încercă timid Ispas să pășească pe un teren necunoscut. Alungă cu mâna gândul. Era însă prea neputincios, așa că se lăsa pradă oricărui gând, oricât de năstrușnic sau irațional ar fi fost acela. “Cu aceasta dosarul cu antichități chiar că se închide”, își spuse autoironic. “Obiectele au fost restituite. Autorul furtului - necunoscut...” Ispas dădu cu piciorul unui colț de cărămidă. “Și cu asta, basta!”

- Doamnă, aveți dreptate, se întoarse Ispas spre bătrână. Aici nu-i lucru curat. Am găsit mare parte din lucruri, după descrierea de acum opt ani. Până alaltăieri nu le-a fost semnalată apariția - am verificat. Asta înseamnă că ori obiectele au fost acolo timp de opt ani și nu le-ați văzut nici unul din proprietari - și nici eu, recunosc - ori ele au apărut chiar în timpul cutremurului sau imediat după aceea. Nu știu ce să spun, oftă adânc Ispas, ridicând din umeri.

Bătrâna ridică și ea din umeri apoi plecă privirea.

- De, mamă, ce să zic. Te-am chemat... am zis și noi că poate ți-om fi de ajutor... că nouă... oricum nu ne mai folosește. Bătrâna strivi o lacrimă între gene. Haideti, oameni buni, se întoarse ea către ceilalți, să adunăm din hârțoagele astea, să vedem ale cui sunt.

Ispas își luă rămas bun de la oamenii aceia necăjiți și-i lăsă să-și scormonească necazul prin ce mai rămăsese din agoniseala atâtor ani.

“Obiectele acelea, fără îndoială, au fost acolo, întotdeauna. Dar nu le-a văzut nimeni. Cum naiba?... e ca și cum... ca și cum... Gândul acela năstrușnic nu-i dădea pace de dimineață, de când văzuse canapeaua bătrânei. Adică în încăperea aia să mai fi existat încă un... spațiu, reuși Ispas să-și ducă gândul până la capăt. Spațiu în care canapeaua zăcuse nestingherită și nevăzută de nimeni atâta timp. Și la fel se întâmplase și cu celelalte lucruri. Gândurile o luaseră la galop. Cum naiba... Ispas își freca fruntea și ochii. O astfel de teorie era de-a dreptul inacceptabilă. Și totuși... ce altă explicație aș putea da?

Hotărât lucru, am văzut prea multe filme din astea... ce-am citit... ce-am citit... cum spunea ăla... nebunul ăla cu ochii sticloși și părul vâlvoi... aha! Paranormalul nu are nici logică și nici nu are nevoie de explicații. Este, pur și simplu. Ce-am mai răs... ce-am mai răs... halal argument... dar uitate că nu sunt în stare să dau o explicație de doamne-ajută la drăcovenia asta...”

În minte, ca pe un ecran, se proiectau cu o viteză nebună frânturi de imagini, de idei, termeni, noțiuni pe care le auzise, le citise și le privise ca pe niște curiozități la vremea respectivă: banda lui Moebius cu lumea ei bidimensională, circularitatea spațiului, hiperspațiu, evadări din timp, dematerializări... tot ce întâlnește un adolescent la vremea lui. Tunelul timpului. “Tunelul timpului, da, ăsta era un film când eram eu mic, nu mai știu bine cu ce era, dar e sugestiv titlul.”

Ispas se îmbracă și ieși din casă. “Am să merg până acolo. Mai arunc o privire, cine știe ce idee-mi mai vine?”

* * *

Grămada de ruine era acum întinsă pe o mare suprafață. Buldozerul își făcuse treaba. După el, foștii proprietari își adunaseră și încărcaseră tot ce mai putea fi folosit sau mai putea păstra vreo amintire. Printre lucrurile acelea, copiii își găseau câte ceva din care încropeau la rezezeală vreo jucărie prețioasă și bizară.

Într-o parte, câțiva găsiseră o planșetă de proiectant și mâzgăleau pe ea. Ispas îi privi zâmbind. Unii pleacă, alții vin... peste moarte și durere se așterne curând uitarea și, iată, jocul unor copii ca aceștia. Pentru ei, în nevinovăția lor, chiar și o nenorocire este prilej de distracție. Chițigaie – gaie / Ce ai în tigaie... parcă așa strigau copiii după mort, în vremea lui Creangă, nu?

Pe coala prinsă de planșetă un copil desenase un purceluș sub care scrisese "Gigi". Hârtia mai păstra desenul gânditorului adult: o încrângătură de linii ce închipuiau perspectiva unei construcții cu o arhitectură ciudată. "Spații... spații. E clar, sunt obsedat de spațiu." Ispas mai privi o vreme desenul, încântat de jocul copiilor, apoi se întoarse la gândurile care îl mânaseră aici. "Canapeaua... canapeaua... Cum poate deveni invizibilă o canapea? Întrebarea astfel formulată îl amuza. Cum poți să treci prin ea? Dar cum poți pune un tablou pe un perete, poate chiar pe locul pe care stă cel dispărut, fără să te împiedici de nimic? Ispas se agățase de ideea invizibilității lucrurilor cu aceeași neîncredere dar și cu sălbatică speranță ca și un înecat de paiul salvator. "Hai, că în povestea lui Wells, omul invizibil, cât era el de invizibil, tot lăsa o urmă pe pat, când se

așeza. Dar aici, nimic. Nu, că am început s-o iau razna. Deja încep să cred într-o aiureală care mi s-a părut imposibilă chiar și atunci, când eram în stare să înghit orice”.

Ispas mai aruncă o privire primprejur, fără să-i vină ceva mai de doamne-ajută în minte. Copilul care desenase purcelușul pusese un acoperiș deasupra încrengăturii de linii iar acum, strângând limba între buze de atâta concentrare, închipuia alături un copac. “Eterna temă în desenul copiilor: casa cu copac lângă ea”.

* * *

Mai noua preocupare a lui Ispas în scurtele răgazuri ce i le îngăduia meseria, acasă, dar și la serviciu, era literatura SF. Înghițea carte după carte, rumega idei care de care mai năstrușnice și care altădată i-ar fi smuls cel mult un zâmbet zgârcit din colțul gurii, doar – doar îi va veni dezlegarea misterului din strada Zambilelor 20.

Colegii îl luaseră în răs la început, mai apoi se obișnuiseră. În definitiv, fiecare are câte o hachiță, nu? De ce, la o adică, pasiunea pentru fotbal a unuia nu ar putea fi considerată dambă de un altul care nu o are? Mai ales că Ispas își știa și-și făcea bine meseria, fiind apreciat drept unul dintre cei mai buni. “Îmi ajută imaginația, domnule colonel, justificase el la un moment dat șefului său noua preocupare. Îmi aduce, peste experiență și metode clasice de investigare o modalitate nouă de a gândi. Mă face să-mi spun că o problemă care pare nerezolvabilă poate fi abordată în altfel, de pe o

poziție ce poate părea inacceptabilă, la prima vedere. De altfel nu-i chiar nou ceea ce spun. Avem între instrumentele clasice metoda reducerii la absurd. Ce fac eu nu poate decât să ajute ceea ce polițiștii numesc în mod obișnuit fler.”

La o asemenea argumentație șeful său n-a mai spus nimic, iar Ispas putu să se preocupe nestingherit de un caz considerat mort chiar și de către cei mai vechi în meserie.

* * *

În seara aceea Ispas zăbovi până mai târziu, moțând cu o carte în mână. Recitea, fără un motiv anume, și chiar amuzat un pic, “Alice în Țara Minunilor”. Fiică-sa zâmbise când descoperise ce ținea pe genunchi - ea o citise în urmă cu vreo doi ani. Amuzat, Ispas îi spuse că la serviciu erau obligați să citească zilnic din “Alice în Țara Minunilor”, și că el era cam în urmă.

Într-un târziu, când somnul îl birui, renunță și se culcă. Patru ceasuri mai târziu se trezi de unul singur, fără un motiv evident, cu mintea limpede și luminată: în imobilul din Zambilelor 20 existaseră două spații paralele (pardon, simultane, se corectă el în grabă). În cel de al doilea, cel invizibil, au fost îngrămădite - de către cine? - toate mobilele și obiectele declarate dispărute. Iar cheia cu care se putea pătrunde în miezul enigmei era chiar desenul acela bizar pe care-l văzuse pe planșetă. De ce? Nu știa să spună. Avea însă încredere în flerul său, care, în atâtea alte multe rânduri îi oferise soluții de-a gata, după ce dospea o vreme. Iar dacă ceea ce îi lumina mintea acum nu era o soluție încă, atunci cu siguranță

era un fir de care avea să tragă. De fapt, își spuse Ispas, aprinzându-și gânditor o țigară, era singurul fir la îndemână, chiar dacă ideea era de-a dreptul nebunească.

* * *

Primul lucru pe care-l făcu dimineață a fost să se repeadă la grămada de moloz ca să recupereze desenul de pe planșetă.

Prea târziu însă. Din ruinele acelea abia dacă mai rămăsese ceva. Buldozerele și excavatoarele lucrau harnice.

- Căutați ceva, nenea?

Ispas recunosc pe unul din picii care se jucau atunci printre dărâmături.

- Da, o planșetă de desen cu o hârtie prinsă pe ea, răspunse, cu un licăr de speranță.

- Știu despre ce vorbiți, nenea. Eu sunt Gigi. A luat-o moș Pandele, de la blocul 17.

- Care Pandele?

- Moș Pandele nebunu' care scormone prin gunoaie și adună hârtii. Le vinde. Umblă toată ziua cu un cărucior și cu o țepușă lungă de fier.

Au umblat după Pandele vreo oră. L-au găsit scormonind într-un container.

- Merg afacerile, merg?

- Merg, merg, că lumea-i proastă. Ia te uită în cărucior. I-aproape plin, și asta numai de la un container. Am mai dus două de dimineață. Or fi ca la vreo 30 de kile, dacă nu mai mult, și încă nu-i amiaza. Lume proastă. Aruncă banii pe geam. Da' pădurile, săracele. "Iată un ecologist

fanatic”, zâmbi Ispas în sinea lui. “Dar are dreptate”, adăugă repede, rușinat.

- Cu mine ai treabă?

- Nea Pande... drept să-ți spun, caut acul în carul cu fân. Matale când îți vinzi maculatura? Zilnic?

- Da' ce treabă ai cu ce fac în casa mea? Țin în ea ce vreau! N-am șobolani! Unii țin bibelouri, eu țin maculatură. Na!

Ispas amuți. Nu înțelegea reacția.

- Să știi că au venit și cei de la sanepid și nu au găsit... da' tu cine ești?

În câteva cuvinte Ispas îl lămuri cine e și ce caută.

- Acum vreo săptămână, zici? Pande... se scărpină cu vârful țepușei în păr. Da... s-ar putea să ai noroc. Da, da. Mi-aduc aminte. Bună recoltă am strâns atunci. Cam la vreo trei sute de kile. Ba, mai mult. Ce-a fost întreg am mai dus și pe la anticariat. Am scos ceva bani. Da' s-ar putea să ai noroc; cred că au mai rămas vreo două - trei legături. Știi, nu duc tot o dată. Fac stoc. Valută forte. Poți să râzi. Am cam la vreo șase tone. Vând numai cât îmi trebuie ca să trăiesc. Când adun 10 tone vând tot și mă fac milionar. Trăiesc din dobândă. N-ai auzit de ăia care s-au îmbogățit din sticle? Eu de ce nu din hârtie?

Tot sporovăind, au ajuns la locuința lui Pande. Ce-a văzut Ispas acolo l-a lăsat mut: două camere din trei ("Auzi: trei! Iar alții nu au un acoperiș deasupra capului!") erau ticsite cu legături de maculatură.

- Vezi? Când umplu și sufrageria mă fac milionar. Ochii bătrânului străluceau, zâmbind unor imagini numai de el știute. Fără să vrea, Ispas îl invidie puțin. Iată o cale de a face bani fără multă bătaie de cap.

- Ce ziceai că-ți trebuie? Îl trezi bătrânul, trântindu-i două legături zdravene la picioare. Ia și caută! Îți fac o cafea? Băutura n-am, că nu beau. Băutura nu face casă bună cu afacerile.

După vreo zece minute Ispas găsi bucata de hârtie. Nenorocire, însă! O bună parte din desen lipsea.

- Care-i buba? întrebă din tocul ușii bătrânul. În mâini ținea două cești de cafea aburindă. Cești curate! Abia atunci remarcă Ispas că în casa bătrânului era curățenie și ordine. Chiar și baloturile de maculatură erau legate aproape la aceeași mărime și stivuite cu rânduială.

- Nu-mi folosește la nimic, răbufni înciudat Ispas. Hârtia asta a ascuns o comoară fantastică... Nu putu să mai continue.

- La ce bun, copile? La ce bun? Și dacă era o comoară acolo o duceai cu tine în mormânt? Or, crezi că dacă eu mă tot zbat să fac milionul ăla, o să fiu mai fericit sau o să fiu altul când m-o lăuda popa?

- Și-atunci, pentru ce strângi atâta hârtie? întrebă Ispas, uitând pentru o clipă de necazul său.

- Vezi, aici e chichirezul. Sunt fericit atâta vreme cât adun hârtia și mă gândesc la posibilitatea de a ajunge milionar. Asta e, posibilitatea mă încântă. Și mai e ceva: fac o treabă bună. Știi câți copaci se taie pe an pentru ca noi, lumea asta proastă, să putem citi zilnic jurnalul? Fac ceva u-til. Bătrânul rostise cu voluptate, parcă, cele două silabe.

„Unde am mai întâlnit filozofia asta a fericirii? Iar gunoierul ăsta parcă nu mai pare așa de nebun pe cât se spune”.

- Hai, lasă-le naibii de hârțoage și bea-ți cafeaua. Cât despre avere... uită-te la ăștia de la blocul care s-a

dărâmat. Ce-au luat cu ei? Nimic. Mi-au lăsat mie: cărți, hârtii, un scaun, te-miri-ce. O viață întreagă și-au făcut vise. Și? A venit cutremuru' și le-a împrăștiat pe toate. Hai să-ți arăt ce-am găsit printre dărâmături. Un caiet cu însemnări ale unuia... de ăsta chiar că-mi pare rău. Scrie frumos. Noroc că nu i l-au găsit în celălalt regim. Știi tu cine, că și tu erai pe acolo.

Bătrânul se ridică și aduse de la toaletă un caiet din care se vedea că lipsește o bună parte din file.

- Îl folosesc... știi tu pentru ce. Nu mai dau bani și pe hârtie igienică. Am de unde alege. Stau pe tron și citesc din el... și-am zis că-mi place cum scrie. Când termin, mai rup câte o foaie de la urmă...

Fără să-și poată explica, Ispas știi dintr-o dată că primea cheia misterului. Știa! Emoționat, întinse mâna după caiet și începu să-l citească înfrigurat.

***

18 ianuarie

În sfârșit, am primit o locuință. S-a terminat cu peregrinările prin demisoluri și mansarde. S-a terminat cu gazdele scârboase, cu mirosul greu de prăjeală și varză murată. Apartamentul este cam neîngrijit, dar ce mai contează? O mână de gospodar și un sac de ciment fac totul ca nou.

19 ianuarie

Nu am scris ieri ce m-a determinat să încep acest jurnal. Pretextul este dorința mea, cultivată de ani de zile, de a avea o locuință. Această dorință împlinindu-se, am avut simțământul că o viață nouă începe și am vrut să scriu despre asta, zi de zi, câteva rânduri, în acest caiet.

Când eram mic, maică-mea m-a dus o dată în satul în care m-am născut, în vizită la rudele noastre. În vizita aceea (n-o mai țin minte decât ca pe ceva foarte îndepărtat, nepersonal, ca imaginea pe care ți-o faci când îți povestește cineva despre un lucru) am făcut cunoștință cu nașa mamei, o fostă boieroaică. Printr-o minune (la vremea aceea) reușise să păstreze conacul, cu condiția să adăpostească în jumătate din spațiu sediul C.A.P.-ului. N-o mai țin minte pe femeie, am reținut însă casa, ca pe ceva neobișnuit. Conacul arăta la exterior ca o casă oarecare, comună, fără ceva deosebit. Ciudățenia începea când pășeai pragul casei. Avea o mulțime de camere, dispuse după o arhitectură ciudată, fără o logică anume. Era ca un labirint. Termenul este nepotrivit, dar nu găsesc altul. Sau poate de vină este percepția pe care o aveam atunci, de la înălțimea unui puști de patru ani. Imaginea casei aceleia îmi apare de fiecare dată când vine vorba de locul nașterii mele și, printr-o ciudată asociere, îmi pare că acolo m-am născut, chiar în conacul boieroaiței. Nu știu de ce cred așa, dar această imagine este începutul și motorul dorinței mele de a avea o locuință a mea, o casă.

23 ianuarie

Am sărit câteva zile bune. Am fost ocupat cu renovarea încăperilor. Multă muncă, mai multă decât mi-am închipuit. Dar acum e gata. Zugrăvitul m-a costat o groază de bani. A trebuit să renunț la aragaz. Am să folosesc vreo două luni tot reșoul, vechiul meu prieten, plimbat (și ținut ascuns) pe la toate gazdele.

Camerele au ferestrele spre munte, spre sud. De la mine și până în zare nu se interpune nici un obstacol. Azi dimineață a fost senin. Munții înzăpeziți oferă o priveliște minunată. Deși sunt cam la vreo treizeci de kilometri se văd foarte clar și dau impresie de măreție și putere.

Spațiul în care mă învârt este mic. Încântarea din prima zi face loc, puțin câte puțin, decepției. În camera mică de-abia mi-a încăput planșeta. Dacă aș pune un raft pe un perete întreg aș face loc pentru pat. Vreau să am aproape cărțile și proiectele mele chiar când dorm - reminescență oare a traiului prin demisoluri și mansarde înghesuite? Mi-ar rămâne camera mare pentru o mobilă simplă și ieftină - un fel de salon sau cameră de primire, ceva în genul ăsta.

24 ianuarie

Azi a trebuit să mănânc din pâinea uscată de alaltăieri. Bine că nu am aruncat-o. Să văd mâine la serviciu, poate mă împrumută vreun coleg cu ceva bani, până la salariu.

Am încropit un raft (cred că așa va rămâne mult timp - o improvizație). Am pus cărțile pe un perete întreg. Mi-am putut aranja patul acolo, în micul meu univers. Am lenevit azi toată ziua și am visat cu ochii deschiși. Oare câte din proiecte voi putea realiza? Sunt deocamdată îngrădit de bani. Bani, bani, bani și iarăși bani. Oare toată lumea este așa nevoiașă ca mine? Când eram în liceu, tata - un dulgher priceput - privea la șirul de calcule neînțelese pentru el și mă întreba: "Ce-s astea?" "Analiză matematică" "Și la ce ajută?" "Mă face mai deștept, ziceam eu. Mă fac profesor de matematică". Tata

mă privea furios și-i zicea mamei: "Ăsta e prost. N-o să câștige bani". A avut dreptate. Nu m-am făcut profesor, numai inginer, și nu câștig destul. "Dacă muncești, ai bani", zicea tata. Prin muncă el înțelegea numai activitate fizică. Adică să dulgherești, să zidărești, să sapi, și tot din astea, din sfera palpabilului, din ce este necesar omului imediat în jurul lui. Nevoile spirituale erau puține și în nici un caz nu coincideau cu ale mele. Un vin bun băut cu prietenii într-o seară în care-ți faci praf toți șefii și-i foarfeci pe toți cunoscuții care nu sunt prezenți era distracția cea mai mare a lui taică-meu. Cu timpul a devenit unica.

Dar nu despre asta era vorba. E vorba de munca mea, care nu-mi aduce bani destui. Păi, tata, chiar când repara un scaun vreunui prieten, tot se alegea cu un kil-două de vin. Dar eu? Mai vine câte un amic și mă roagă să-l ajut la nu știu ce schiță sau proiect. Și? Cu ce mă aleg? "Mulțumesc, rămân dator". Am numai datornici.

Din punctul ăsta de vedere seamănă cu mama. Și ea pășea la fel. Cosea la mașină tot felul de nimicuri pentru prietene. "Mulțumesc, rămân datoare". Invariabil. Mama făcea haz de vorba asta auzită ani de-a rândul. Pe la noi nu se inventase cafeaua ca pretext în convențiile sociale ale mahalalei, așa că mama nici de ceașca aceea convențională nu avea parte. Uite, vezi, eu tot am un câștig. Amicul care are nevoie de mine îmi spune cam așa: "Hai azi pe la mine, la o cafea". După ce-mi servește cafeaua (eventual și coniacul - cei mai mulți fără coniac, "Știi, noi nu prea ținem băutură în casă") îmi zice: "Uite, domnule, am o chestie care mă sâcăie și nu-i pot da de capăt". Și-mi pasează chestia mie, că știe că-mi place să-mi bat capul și chestia respectivă mă sâcăie pe mine

cam vreo săptămână. "Ești grozav, omule. Eu m-aș fi chinuit mult și bine. Mulțumesc, rămân dator". Și cu asta - basta. Adică lauda asta, însoțită eventual de un "pss" admirativ este elementul care ne egalizează. Adică eu, deșteptul pus acum o săptămână pe soclu și aburit cu o cafea și o căciuleală, primesc acum plata lui - lauda și recunoașterea neputinței, și în felul ăsta conturile s-au încheiat, până la un nou telefon: "Hai, domnule, azi pe la mine, la o cafea..." Amuzant mod de a păstra relațiile și mai ales de a profita de ele.

25 ianuarie

A propos de ce scriam ieri: a venit azi un amic pe la mine. Amic, vorba vine, e o cunoștință care mi-a intermediat obținerea apartamentului. I-am proiectat acum vreo doi ani o mică vilă pe care și-a construit-o pe undeva prin Ardeal, într-o zonă necooperativizată, la socru-său. După ce a ridicat-o, m-a invitat să merg să o văd. N-am reușit, în schimb mi-a adus niște fotografii cu familia lui, în fața casei. A ieșit, într-adevăr, drăguță, o mică bijuterie. Vrea să-i mai adauge o aripă (deh, a crescut în funcție, nu știu ce învârte acum pe la partid) și mă roagă tot pe mine să-l ajut, să nu strice stilul. E interesant ce-mi cere: încă o cameră la parter, ușor îngropată, iar deasupra ei, încă un nivel, cu un dormitor și o terasă. Planșeul etajului va fi sub streășina existentă deja, cam cu vreun metru. Astfel, camera veche, lângă care se lipește noua construcție, poate să aibă în partea de sus un rând de geamuri înguste care dau spre terasă. În felul ăsta nu pierde nimic din luminozitate. Interesant.

Am găsit azi bani la un coleg, mi-ajung până la leafă. Mai greu e cu statul la cozi. Am oroare de ele. Când eram

mic, mama mă trimetea la centrul de pâine. O dată a fost așa de aglomerat încât nu mai vedeam în jurul meu decât umeri și piepturi și un petec mic-mic de tavan. Am simțit că mă sufoc și am început să urlu. M-au scos oamenii de acolo - "Ce părinți, domnule, să-și trimită copilul să stea la coadă!" - și mi-a cumpărat pâinea o femeie care era în fața mea. De atunci urăsc cozile, înghesuiala și așteptarea.

M-a căutat Dana azi la serviciu. A aflat că am căpătat apartament. Ce ți-e și cu femeile astea! Dintr-o dată am crescut în topul preferințelor ei. Știu eu ce vrea ea dar nu-mi place stilul. Să fie sănătoasă: cu mine nu face purici. Cred totuși că n-ar trebui s-o condamne atât de tare. În vremurile pe care le trăim se pare că trebuie să ne limităm doar la aspectul prozaic al vieții.

26 ianuarie

Ce porcărie! Azi ne-au scos de la muncă și ne-au adunat în sala de ședințe. A venit unul (îngâmfat de nu-i ajungeai la nas) și ne-a ținut o predică de ziua tovarășului. Că a făcut și a dres, de mic copil... ș.a.m.d. Amuzant este că am început să recunosc expresii și pasaje din expunerea de anul trecut. Numai că anul trecut a fost un altul. La sfârșit s-a simțit și directorul dator să-și asume angajamentele tradiționale în numele și cu asentimentul nostru, bineînțeles (tradițional!), în timp ce-l privea pe ăla cu ochi canini (tot tradițional). S-a terminat totul cu tradiționalele aplauze, mai slabe însă decât cele de acum un an. Am părăsit sala cu un sentiment de jenă pentru toată mascarada. Simțeam că aceeași jenă ne apăsa pe toți. De n-ar cădea jurnalul ăsta pe mâinile știu eu cui!

27 ianuarie

Dana m-a căutat din nou pe la serviciu. Cică să merg cu ea la o cafea. S-o creadă ea că mă înșor.

Jurnalule, nu am timp și nici inspirație azi. Scuze!

30 ianuarie

În sfârșit, ajung să mai scriu câte ceva. Au fost zile grele, ne-au adus de lucru în prostie. A trebuit să rămânem și peste program.

Măine merg la o expoziție, la Galeriile de Artă. Chiar așa este intitulată: "Tablouri într-o expoziție". Expune o timișoreancă, nu i-am reținut numele. După aceea mă duc la Vali, colegul meu de birou. Sunt invitat la masă! Sigur vrea să mă roage și ăsta ceva, că acum nu sunt vremuri de făcut invitații la masă.

31 ianuarie

Lucrările doamnei Laura Tode sunt de o gingășie cuceritoare, pe măsura blândeții privirilor și graiului ei. Aproape că m-am îndrăgostit de ea. Ea și tablourile ei sunt niște bijuterii care se completează reciproc. Dacă aș cumpăra un tablou aș vrea să-l iau cu autoare cu tot.

După expoziție am fost la Vali. Bineînțeles că voia ceva de la mine: să-l meditez pe tontul de fiu-său la algebră și geometrie. Întrebarea care se pune este: ce să meditezi la un tâmpit?

L-am pus, așa, de ochii lui tată-său, să deseneze câteva corpuri, chipurile, să văd de unde s-o pornesc. În viața mea nu am întâlnit o viziune mai deformată. Cubul pe care l-a desenat poate fi orice, numai cub nu. Culmea este că el îl vede cub. De fapt de asta a apelat taică-său la mine. E ceva ciudat cu copilul ăsta. Am luat un cub de

plastic din jucăriile fratelui mai mic și l-am pus să-l deseneze. L-a făcut identic cu cel dinainte. Reprezentarea de pe hârtie ar fi corectă dacă cubul pe care i l-am dat ar fi de dimensiuni foarte mari și ar fi văzut dintr-un anumit punct. Adică băiatul a făcut un crochiu după toate regulile perspectivei, folosind linii de fugă. În felul acesta, într-adevăr, desenul apare deformat. Da, dar cubul în cauză este mic, încapă în palma lui și nicidecum nu are latura de jumătate de kilometru. I-am promis lui Vali că o să mă ocup de băiat, o dată pe săptămână, joia.

Cam asta a fost ziua mea de duminică. Televizor nu am, așa că mă delectez cu cărțile mele.

1 februarie

Plictiseală la serviciu. După hămăleala de săptămâna trecută, iar se stă. Bărfe, cafele, țigări, pe unde ai fost, cum e zăpada sus, cum ți s-a părut filmul etc. Că veni vorba: la ce-mi trebuie televizor când programul este atât de scurt? Mai ales în timpul săptămânii. Au scosăștia un banc: cică programul TV este program sandwich - începe și se termină cu telegenul iar la mijloc e tovarășul.

4 februarie

Copilul ăsta al lui Vali nu-i chiar atât de prost pe cât mi-am închipuit. Ba, dimpotrivă, are o imaginație bogată și neînțeleasă, se pare, de ai lui. Cu geometria nu o scoatem însă la capăt. I-am desenat eu cubul cum trebuie și el m-a întrebat de ce desenez așa, dacă nu se vede așa. "Asta e convenția, și oricum, la dimensiuni mici, perspectiva nu apare deformată". El nu și nu. N-am avut cum să-l conving, am ajuns însă cu el la o înțelegere: chiar dacă i se pare anormal, să învețe totuși să deseneze

așa cum îi arăt eu, ca să se poată descurca la școală. Mi-a promis că va exersa.

M-a vizitat Dana azi, acasă. A venit probabil să-și vadă prezumptiva moșie. Se pare că am decepționat-o cumplit. Nu numai cu goliciunea camerelor, dar chiar cu așezarea și mărimea lor. Apartamentul este tip vagon.

În orice caz, când a plecat, am simțit că a doua oară nu va mai călca pe acolo. Jigodia! Voia să mă îmbrobodească. Nu eu o interesam, ci avantajele materiale. Parcă o aud pe scorpia de mamă-sa, altă hrăpăreață: "Bine ai făcut, mamă, că ai renunțat la el. Acolo înțepenești amândoi. Las' că ți-l dă mama pe Nelu, Gigelu, Costelu, etc., că ai văzut ce oameni cu rânduială sunt ai lui, ș.a.m.d." Cât despre mine, pot să mă felicit: am scăpat de un drac.

1 martie

Azi m-am întins un pic după-amiază. M-a luat somnul repede. Pe la șase m-am trezit brusc, fără nici un motiv. De fapt cu motiv. M-a lovit inspirația. Știu cum să-i proiectez amicului casa. Trebuie să recunosc: întâlnirile cu copilul lui Vali m-au făcut să văd și altcumva structurile.

***

În acest loc jurnalul se termina. De bună seamă că activitatea digestivă a bătrânului fusese foarte intensă în ultima săptămână.

Ispas oftă. Dezlegarea misterului fusese cu siguranță aici. Mai mult ca sigur că omul descoperise ceva

extraordinar. Ce fatalitate! Un cutremur... ba nu, o întârziere de o săptămână...

Ispas privi îndelug caietul. Îl închise cu grijă și îl așeză pe coala de desen ruptă. Pe hârtie se mai putea vedea un purceluș sub care scria "Gigi".

***

Într-un spațiu paralel (pardon, simultan), undeva printre baloții de hârtie, doi ochi priveau un mănunchi de file dintr-un jurnal. "Se pare că am recuperat la timp chestiile astea", zâmbi în sinea sa proiectantul.

MOȘ GICĂ

Pe moș Gică toată lumea îl știe. Face borșul cel mai bun din cartier. Are o rețetă cunoscută doar de el. De ani de zile borșul lui are un gust grozav după care se dau în vânt toate gospodinele.

Moș Gică este foarte bătrân. Bate suta ca mâine, zic unii. De ani și ani îl știi și merg la el să cumpere borș. Cei mai suri pe la tâmpile spun că erau copii când îi trimeteau ai lor să ia borș de la moș Gică.

- Bun borș, moș Gică!

- Bun, bun, repetă moș Gică. Bun, bun... Ca un ecou. Altă vorbă nu mai poți lega cu el. Îi lași banii pe masa înnegrită de vreme, îți iei sticla și pleci.

Când nu vinde borș, moș Gică stă pe un scaun în curte, rezemat într-un toiag, cu mâinile încrucișate sub bărbie. Privește lung către poartă, ceasuri în șir. La picioarele lui, cătând spre aceeași țintă, un câine bătrân, cu blana rară. Toată lumea îl ține minte pe moș Gică așezat în curte pe scăunelul lui, cu un câine la picioare.

- Ești bătrân, moș Gică, așa-i? Câți ani ai?

- Bătrân, bătrân... răspunde ecoul.

Când îi aude glasul, câinele ridică o privire obosită spre stăpân. Așteaptă o vreme, după care pune capul iar pe labe și caută mai departe spre veșnica țintă: poarta.

Moș Gică nu încurcă pe nimeni. N-a cerut ajutorul nimănui vreodată. Nu are pe nimeni pe lângă casă. Lumea nu-l vede ieșind din curte. Pe moș Gică nu l-a întâlnit nimeni vreodată la piață ori în alt loc pe unde tot omul își cumpără cele trebuincioase traiului. Când și când, câte un copil îi mai aduce o pâine.

- Nu poate mama să plătească. Zice că să iei pâinea asta și peste o săptămână ți-aduce toți banii.

Bătrânul nu zice nimic. Dă numai din cap - nu știi ce să crezi - și-i pune în mână copilului sticla cu borș.

După ce pleacă mușteriu, moș Gică se așează iar la post.

Moș Gică e un om curat. Casa îi este săracă, dar curată. Este făcută din chirpici, iar acoperișul îl are de paie. Casă veche, foarte veche. Dar curată. Spoită proaspăt tot timpul cu var în care s-a turnat sineală. Paiele nu apucă să se înnegrească din primăvară până în toamnă. Într-o vreme veniseră de la sfat, cu gând să-i dărâme casa. A fost numai vorbă. Prin cine știe ce minune l-au iertat. Ori l-au uitat. Casele dimprejur, chiar dacă nu sunt locuite de oameni cu stare, poartă semnele civilizației acestui secol: beton și fier. Casa lui moș Gică, nu. Dar nici n-o pândește paragina. Cu toate astea, nimeni nu-și aduce aminte să-l fi văzut pe moș Gică dereticând pe lângă casă, ori prin grădina plină de flori. A! Grădina lui moș Gică! Altă poveste și asta! Poate doar la vreo grădină botanică să mai întâlnești o așa minunăție. Cărciumărese, nemțoaice, trandafiri și tuberoze. Gura leului în benzi de la poartă și până la treptele prispei. Zambile și narcise primăvara. O beție de crini prin mai. Și toată vara - regina nopții. Astea toată

lumea le cunoaște. Dar câte alte soiuri nu are moș Gică împrejurul casei, nemaivăzute, și despre care unii zic că nici nu se pot prăsi pe meleagurile noastre. Și iarăși altă nedumerire: nu l-a văzut nimeni pe moș Gică grijind de ele. De parcă s-ar crește singure. În tot cazul, lumea vine cu plăcere la moș Gică în curte.

Pe timpul iernii ori când plouă, moș Gică își trage scăunelul într-o încăpere ce-i ține loc și de bucătărie și-l așează la geam. De acolo își reia bizara veghe asupra porții.

*

Azi moș Gică este trist. Dă borșul pe pomană. "Să fie de sufletul lui, zice, că mi-o fost tovarăș credincios". La colțurile ochilor săi bătrâni se zbat lacrimi.

- Era bătrân câinele, moș Gică?

- Bătrân, bătrân. Da' mai putea trăi. Că altul nu mai am.

Glasul îi tremură.

- Ai avut câini mulți la viața dumitale, moș Gică?

- Avut, avut. Și tot unu' din altu'. Țasta n-o lăsat pi nimini. Supărarea îl face vorbăreț azi pe moș Gică. Șinzășitrii și tot unu' din altu'... Țasta n-o lăsat pi nimini. I s-o stâns neamu'... iar io am rămas sângur...

Martie 1999, Mărășești și Sibiu

LOCUL RĂU

O răceală cumplită simțea în spinare. În dreptul inimii.

La început fusese numai o simplă jenă, ca o părere. Mai apoi începuse să-l sâcâie, fără a putea defini senzația, și sfârșise în cele din urmă să creadă că cineva îi ținea în spate o pungă cu gheață.

Se răsuci pe partea cealaltă. Fără rezultat. Răceala aceea cumplită îi ținut mintea și-l împiedica să adoarmă. În cele din urmă sări din pat și făcu câțiva pași prin cameră. Dădu din mâini, trase aer adânc în plămâni și-și bombă pieptul. Parcă-i mai trecu.

Somnul îi sărise, nici nu mai era vorba să adoarmă prea curând.

Se duse către bar și-și turnă un deget de whisky. Băutura tare îl încălzi. Se simțea chiar bine. Își mai turnă încă și dădu de dușcă. Era bine. Înainte de a se băga în așternut mai trase o pătură din debara și-o întinse pe pat. Îi veni o idee: poate îl prinsese vreo răceală. Își udă șosetele cu whisky și le trase în picioare.

Se băgă din nou în pat, hotărât să adoarmă. Curând picioarele îi luară foc și chiar trupul în întregime i se încălzi de-a binelea. Oboseala de peste zi începea să lucreze... dar... dar în același timp și răceala aceea

cumplită din spate. Curând deveni, din obsedantă, reală. Mâna stângă începu să-i amorțească. Ce naiba?! Se foi și se întoarse, trase de pături până sub bărbie, dar degeaba. Amorțeala aceea rece nu ceda. Se instalase bine și aproape că prinsese viață. Ca o ființă care știe ce face și ce face, face bine. Curând deveni un junghi și nici nu mai îndrăznea să se miște de durere. De fapt, aproape că nici nu mai era în stare.

Sări din pat iarăși, înnebunit de durere. Mai trase un pahar, se mișcă iute ca să pună sângele în mișcare, apoi se așeză pe un scaun. Era mai bine. Hotărât lucru, ceva nu era în ordine cu patul acela. Și-i era un somn cumplit. Un somn de moarte. *De moarte!* Sări în picioare, speriat de un gând. Asta era: simțea că murea! În patul acela simțea că murea! Înfricoșat, cercetă cu ochi mari patul cu așternutul mototolit, din care tocmai fugise. Un loc rău. Da-da, un loc rău. Își aducea aminte acum de spaimetele copilăriei. Dintr-un colț de minte răzbătea până la el șoapta unei bătrâne cernite: "Acela-i un loc rău - să-l ocolești". Gânduri bezmetice și spaimi nedefinite îi invadară mintea, înghesuindu-i rațiunea prin cine-știe-ce ungher. "Un loc rău". Doamne, și ce somn îi mai era! Doamne, ce somn îi mai era! "Dacă adorm, mor", îi veni deodată în minte. "Să stau treaz, să stau treaz. Să fug. Unde să fug?" Motelul la care trăsesese era la cel puțin 20 de kilometri de cel mai apropiat sat. "Și la ce poartă să bat în puterea nopții?" "Dar de ce să fug?" se întrebă imediat. "Gânduri, doar gânduri. N-or să mă ucidă". Își privi mâinile vânjoase de șofer de cursă lungă. Întâmpinase în douăzeci de ani primejdii și întâmplări care ți-ar ridica părul de pe spinare numai să le asculți, darămite... "Nu fi copil!"

Adormi, într-un târziu, pe scaunul fără spătar, cu capul pe masă. Se iveau zorile.

Se trezi peste un ceas. Disciplina pe care corpul și mintea o învățaseră în atâția ani îl puse repede pe picioare.

Aruncă o privire limpede spre patul răvășit și zâmbi. "Prostii", își spuse. Se aranjă și plecă spre recepție, să înapoieze cheia.

- Bună dimineața! Cum ați dormit? îl întâmpină profesional bărbatul de la oficiu. Merge o cafea?

- Bună, bună! Merge, răspunse, adulmecând aburii ce se ridicau dintr-un filtru sforăitor. Căscă.

- Nu v-ați odihnit prea bine, așa-i? Oboseala nu te lasă câteodată să dormi. Nu sunteți primul. Pofțiți!

- Bună, plescăi satisfăcut. Mai trase o sorbitură. Bună, într-adevăr. Își înăbuși un căscat, după care se uită primprejur. Da' nu prea aveți clienți, așa-i?

- Zilele astea nu prea, de când cu... știți dumneavoastră!

- Nu, nu știu, ce să știu?

- Păi... s-a scris și în ziare... crima aceea...

Căscă ochii mari.

- Ce crimă? Nu știu nimic. Și, oricum, eu la drum, mai mult cu radioul...

- Ce mai încolo-încoace, ni s-a făcut o reclamă... Ne ocolește lumea... Până se va uita, știți cum sunt oamenii...

- Ce crimă? Unde? Aici?

- Da, da, făcu celălalt, oarecum stânjenit. Cineva a fost înjunghiat. O lovitură de maestru. O singură lovitură, în inimă. Nimeni nu știe ce și cum. Au forfotit vreo două zile polițiștii pe aici. Am crezut că știți... în fine, am crezut că ați venit cu tot dinadinsul, așa, de-al naibii...

... mi-ați părut chiar un tip curajos. Știți, făcu din ce în ce mai stânjenit, nu ne-a mai călcat nimeni pragul de mai bine de o lună și am crezut că vreți să o faceți pe vi - pe viteazul. De asta...

- De asta ce? Spune, omule odată, și vorbește pe-nțele!

- Păi, v-am dat chiar camera în care, știți... mi s-a părut că vreți s-o faceți pe grozavul...

Suflă greu și-l privi amenințător pe bietul recepționar.

Plăti în grabă și se îndreptă spre camion. Puse contactul și demară în trombă.

Peste vreo două minute începu să râdă în hohote. Un râs zgomotos, ce-l elibera de toate gândurile și de toată oboseala. Și-apoi se opri brusc. O înțelegere neașteptată și înfricoșată îi lumina mintea. Dintr-un ungher de memorie răzbătea până la el șoapta unei bătrâne cernite: "Acela-i un loc rău - să-l ocolești".

Aprilie 1999, Sibiu

UN COPIL PRECOCE

Țin minte că pe la trei ani știam să citesc. Avusese mama răbdare cu mine vreo câteva săptămâni și-am prins repede buchea cărții. Se lăudau ai mei cu mine când venea cineva în vizită, punându-mă să citesc ziarul. "Ioti, măi băietii! Ptiu, sâ nu hii di diochi!" mă scuipa vreo țățică venită de pe la țară (la vremea aceea habar n-aveam că unele dintre ele nu știau carte, abia în anii din urmă am aflat).

Ei bine, această capacitate, pe care de timpuriu am dobândit-o, multă vreme mi-a alimentat mândria și nu am ezitat niciodată să mă laud cu ea. La drept vorbind, nu este chiar la îndemâna multor copii, s-o recunoaștem.

Ceea ce însă am văzut, și mai ales am auzit în primăvara lui '97, într-o zi când veneam cu trenul de la Brașov, mi-a tăiat orice speranță că aș mai putea fi numit copil-minune. Este un alt fel de a exprima ceea ce am simțit atunci: ceva invidie, poate mai puțin. Admirație și, mai mult decât atât, perplexitate. Dacă a mai fost și altceva, nu pot numi sentimentul.

Veneam, cum spuneam, de la Brașov, cu un personal care oprea la fiecare fântână, sporindu-mi enervarea și

așa destul de mare după o zi umblată nu cu prea mari foloase. La Sebeș-Olt intră în compartiment o familie tânără – el, ea și un copilăș ca la vreo 2 ani. Am răspuns la salutul lor și mi-am văzut mai departe de uitatul meu pe geam. Ba chiar, după vreo câteva minute am și început să moțâi. Nu pentru multă vreme însă. Puștiul îi pusese lui tată-său o întrebare care mi-a alungat amorțeala într-o clipită.

- Tăticule, tu ai calculat? Dacă o ține în ritmul ăsta, cu, să zicem, două-trei situații neprevăzute, dar nu mai lungi de două-trei minute fiecare, trenul ajunge la Sibiu cam în treizeci de minute, așa-i?

Vorbirea coerentă și ușoară, logica ideii dar și calculul precis în gura unui copil de doi ani este ceva de domeniul fantasticului, veți spune. Sau, așa cum am gândit și eu imediat: hai, dom'le, că prea e trasă de păr. Mai ales că taică-său, cu tonul cel mai serios din lume, îi răspunse:

- Azi trenul nu a avut întârziere, cred că vom ajunge chiar ceva mai repede.

Am fost tentat să cred că este ceva aranjat, pentru impresionarea asistentei, dar replica imediată, clară și nepoticnită a copilului (ar fi fost cam prea mult să-și învețe rolul atât de perfect – nu?), mă făcu să renunț la acea bănuială.

- Da, dar uiți că înainte de Veștem se lucrează la terasament, așa că în Sibiu-Triaj sigur așteptăm acceleratul.

Dacă părinții nu ar fi fost așa de tineri (24-25 de ani, cel mult), aș fi bănuț că e vorba de un pitic. Mai știam eu unul pe care mi-l arătase taică-meu odată, când eram mic. "Uite, îl vezi pe ăla cu față de copil? Are 37 de ani.

E un mecanic de primă clasă. Când repară vreun motor de SR intră cu totul sub capotă. Scoate doar o mână din când în când și cere câte o cheie.”

- Cât are copilul? intru eu în vorbă. Trei-patru ani? Speram să fie așa, altfel mândria mea ar fi avut de suferit cumplit. De fapt, chiar așa s-a și întâmplat.

- Da de unde, zice mama. Numai un an și opt luni. Da' e deștept-foc. Întreabă câte în lună și în stele, că nu mai știm ce să răspundem. Stă toată ziua cu ochii în televizor și-apoi seara, când ne prinde pe acasă, ne întreabă. Ce să-i spui, că noi n-avem timp de alea toate câte le aude și le vede el.

- Și știe să citească? întreb eu mai departe, cu o brumă de speranță.

- Aia de acum vreo două luni, numa', zice tatăl. M-am luat cu el într-o duminică, mai mult în joacă, să scap de gura lui. Ce să vă spun, în trei zile citea mai bine decât mine. Iar de scris, naiba știe când a învățat. S-a apucat să imite literele de pe cărți. Îl învățăm acum să scrie de mână, că scrie numai cu litere mici de tipar.

- Hm, hm, încerc eu o părere, nu e prea devreme, totuși? Ce va face la școală? Se va plictisi. S-au mai văzut cazuri...

- Sper să fie dotate școlile cu calculatoare conectate la Internet, îmi ia copilul vorba din gură. Altfel, într-adevăr, va fi plictiseală mare. Pe Internet ai posibilitatea să intri în grupuri de discuții pe diverse teme. Mă rog, poate și programa școlară se va modifica până când voi face eu vârsta potrivită. Deși uneori mă întreb ce să mai fac la școală, cel puțin în clasele primare, atâta vreme cât știu să citesc, să scriu, să socotesc, și chiar mai mult.

- Ei bine-bine, școala nu te învață numai astea, mă prind eu în vorbă, hotărât să-i țin un mic discurs despre importanța școlii. Când să continui însă, m-am blocat: îmi dădeam seama că eram pe punctul de a începe o discuție foarte serioasă cu un copil ce nu de multă vreme fusese înțărcat. Încă nu-mi venea, probabil, a crede ce mi se întâmplă.

- Asta știi și eu, continuă țâncul. Sper ca programa să se îmbunătățească într-un fel real. Trebuie să recunoaștem că ce scoate școala acum, oriunde în lume, nu este decât în folosul unora, puțini. Adică mai ușor conduci o societate de semiinstruiți, permeabili... Să vă explic? Cu siguranță că gura mea căscată l-a îndemnat să-mi pună această din urmă întrebare.

Asta era prea de tot. Asta depășea nu numai puterea mea de înțelegere, ci chiar orice închipuire. Să auzi, în gura unui copil de doi ani (mai puțin) o teorie politică de la început de secol, când nici cele contemporane nu sunt la îndemâna foarte multor adulți, este un lucru care nu ți se întâmplă în fiecare zi. Senzația este, vă spun eu, similară cu cea provocată de o lovitură zdravănă în moalele capului. Și mai teribil însă, era faptul că părinții nu mai dădeau deja atenție copilului. Ca și cum s-ar fi obișnuit demult și trecuseră de faza în care se făleau în fața străinilor cu așa o odraslă.

- Dar tu te și joci? încerc eu o manevră spre alt subiect.

- Cum să nu? Deși, cinstit să fiu, nu prea-mi plac tovarășii de joacă. Niște mototoi, cum sunt copiii la vârsta asta (*sic!*). Trebuie s-o fac, totuși, altcumva aș ajunge un însingurat, iar ei, cu timpul, m-ar evita. Nu credeți?

- Da, sigur, sigur, am bâiguit eu în fața acestei noi dovezi de judecată precoce. "Care precoce? m-a fulgerat imediat. Cunosc eu vreo câțiva care nici la treizeci de ani nu gândesc așa matur". Dar copiii de seama ta nu își dau seama că ești mai altfel?

- La vârsta asta? Mă îndoiesc. Unii dintre ei de-abia învață să alerge. Nu mai vorbesc de lopățica de plastic. Abia o țin în mână când scormonesc nisipul. De unde atâta înțelegere la ei? Față de cei mai mari reușesc să mă prefac destul de bine. Altfel repet, m-ar ocoli ca pe un ciudat.

- Dar văd că nu-ți faci probleme cu oamenii mari.

- Nu cu dumneavoastră, care sunteți străin de sat. Chiar dacă ați povesti cuiva, cine v-ar crede? Și cât de mare este probabilitatea ca acel cineva să-i cunoască pe ai mei? Pe când în sat e altceva.

M-am uitat spre părinți. Au ridicat amândoi din umeri, parcă ar fi spus: "Are dreptate, nu?".

Priveam puștiul și nu-mi venea a crede. Un înțelept la o vârstă când nici ochii nu-i deschizi bine asupra lumii. Un soi de *progeria* - comparația este, evident, forțată - însă a minții, nu a trupului.

Dacă aș fi un tip foarte curios - genul babelor care vor să le afle pe toate, - poate aș fi adâncit un pic discuția, numai așa, să am ce spune apoi și altora, cât mai multe. Nu am făcut-o însă și m-am cufundat în propriile gânduri, cugetând la ceea ce văzusem și, mai ales, auzisem.

Am povestit numai soției, dar impactul asupra ei nu a fost la fel de mare. De, a doua mână, nu?

Aveam să mă întâlnesc cu mama copilului însă, după vreo doi ani, în împrejurări nefericite pentru ea.

***

Mergeam să caut un amic la spitalul de boli nervoase. Puneam la cale o carte și aveam nevoie de ajutorul lui. Este medic acolo.

Trecusem de poartă și mă îndreptam spre pavilionul unde își are cabinetul. Cum fac la dreapta, după rondul de flori, mă întâlnesc cu o femeie îmbrăcată într-un halat de molton, cu părul răvășit și ochii pierduți.

- Nu mi-ai văzut copiii? mă trage ea de mânecă. Nu mă prea pierd eu în astfel de situații - de altfel nu era prima dată când intram în așezământul acela, și dau să plec.

- Nu mi-ai văzut copiii? repetă femeia, cu glas tânguios, și-n clipa aceea mi-am adus aminte că o mai văzusem. Era mama copilului acela teribil pe care îl întâlnisem în tren în urmă cu vreo doi ani.

- Ți-ai pierdut copiii? o întreb eu, mai mult așa, ca un răspuns; simțeam o jenă - știți, jena aceea pe care o trăiești când dai peste o cunoștință aflată într-o situație stânjenitoare.

- Nu, nu i-am pierdut, dar trebuie să mă întâlnesc cu ei și nu știu unde. Nu mi-ai văzut copiii? repetă iar femeia, ca un automat, cu aceeași privire pierdută.

- Nu, nu i-am văzut, dar cred că-s pe aici pe undeva, se joacă prin iarbă. Am răspuns într-o doară, fără să mă gândesc prea mult. De aceea m-a surprins reacția femeii.

- Da, da, prin iarbă! Prin iarbă! Deci știi și mata! Prin iarbă, da! Fața femeii se schimbase surprinzător. Ochii erau vii și inundați de o bucurie imensă. Devenise chiar frumoasă. Are dreptate puiul mamei! Prin iarbă, da, prin

iarbă! Și femeia se îndepărtă bucuroasă, privind zâmbitoare în jur.

- Salut, Jebelene! (nu-l cheamă Jebeleanu, dar îl cheamă Eugen, așa că eu îi spun Jebeleanu, de la Eugen Jebeleanu – o asociere aiurită, dar care pe el îl amuză). Auzi, am întâlnit o amică de a ta pe alee. Își caută copiii prin iarbă. Ce-i cu ea?

- A! Natalia. Da, e la noi de vreun an. Au adus-o părinții. S-a îmbolnăvit după ce i s-a prăpădit bărbatul. A căzut un brad peste el...

- Are un copil, parcă. Ce știi de el?

- Copilul ei? Sincer să fiu nu l-am cunoscut, dar nici nu mai am cum. A dispărut de acasă la puțin timp după ce i-am internat mama. Se pare că a fost răpit ... cel puțin așa se bănuiește. Bunicii sunt disperați – așa o tragedie... Dar tu îl cunoști?

Am ezitat. Nu știam ce să-i răspund. Pe de altă parte nici nu aveam de ce să păstrez secretă istoria. Așa că i-am povestit de întâlnirea din tren, din urmă cu doi ani.

Eugen rămase multă vreme tăcut după ce am terminat povestea.

- Știi, zise el într-un târziu... asta explică obsesia ei... hm... și noi care o îndopăm cu tot felul de medicamente de aproape un an de zile... Hai, să-ți spun. Acum un an, ți-am mai spus, pe Natalia au adus-o părinții ei și au internat-o aici. Biata femeie repeta întruna: "Copilașii mei, copilașii mei!" Părinții nu știau ce să zică, nu aveau nici o explicație. Natalia nu avea decât un copil, pe ăsta de care zici tu.

La vreo două luni, cred, am reușit să străpung platoșa Nataliei. Era liniștită și am putut purta cu ea o discuție

aproape normală. Acum îmi dau seama că în clipele acelea era perfect normală și-mi povestea un fapt ce i se întâmplase și nu unul pe care îl plăsmuia închipuirea ei. Ce crezi că-mi spune? Într-o zi – după ce-i murise bărbatul – copilul ăsta al ei o întreabă: "Mamă, câți frați mai am?". Femeia îi răspunde că era singurul copil. "Hai la icoană și spune în fața lui Dumnezeu câți frați *trebuie* să fim". Atunci s-a dumirit Natalia. "Ți-a spus ceva bunica?". "Nu, dar știi eu. Trebuie să fim trei frați. Unde sunt ceilalți?" Atunci a apucat-o spaima. Mai avusese două sarcini înainte de copilul ăsta. Pe una o întrerupsese pe când era nemăritată, iar pe a doua a pierdut-o pe la patru-cinci luni. Și s-a apucat să-i spună copilului - ce să-i mai ascundă? "Mamă, zice el, eu mi-am văzut frații azi noapte. Un băiețel și o fetiță. A venit la mine o zână îmbrăcată în alb, m-a luat de mână și am zburat sus de tot, până la o pajiște luminoasă, cu iarbă frumoasă. Acolo erau un băiețel și o fetiță care plângeau. Cum îi priveam așa, de sus, zâna mi-a spus: «Aceia sunt frățiorii tăi, care te așteaptă. Când te vei întâlni cu ei, nu vor mai plânge». Apoi m-am trezit și mă tot gândesc de atunci. Mamă, să știi că în burta ta nu am fost singur. Mai era cineva, dar nu puteam atunci să știu. Acum știu că mai erau două suflete. Frățiorul meu și surioara mea".

A trecut multă vreme până când am zis ceva. Ne uitam unul la altul, parcă neîncrezători, și totuși conștienți de ceva ce ne depășea înțelegerea. Cel puțin pe a mea. Întotdeauna am zis că nu știm încă mare lucru din existență. Dar am avut în același timp și îngâmfarea de a crede că pot cuprinde cu mintea mea totul, că nimeni nu mă poate păcăli, și că orice nu se poate supune experimentului științific este șarlatanie. Cu un scepticism

superior am privit și am respins fără alegere toate aparițiile mai mult sau mai puțin senzaționale ale celor ce nutreau și alte idei decât cele cu care fuseserăm îndopați și obișnuiți. Acum eram în situația de a-mi recunoaște limitele, de a mă rușina și de a-mi înghiți rușinea. Nu era numai povestea pe care mi-o spusese Eugen. Ea completa ceea ce auzisem eu din gura copilului aceuia, atunci, în tren.

- Eugen, zic eu într-un târziu. Eu am amintiri de pe la trei ani. Cunoști cazuri de... performanțe mai bune decât a mea? Ori de cazuri de amintiri din viața intrauterină?

- Știu eu... sunt rare... atât de rare încât – cel puțin la noi – sunt considerate excepții. Nu sunt luate în cercetare. Pe aiurea însă, pe la cei cu bani, din câte am auzit eu, s-au făcut experimente cu astfel de copii, și nu numai cu ei, ci și cu adulți care... care pot dezvălui într-un mod particular și inedit natura umană. Mai răzbate câte o informație din când în când. Multe din acestea apar prin tot soiul de lucrări, pe care eu, însă, le-am tratat cu îndoială. Cu atât mai mult cu cât ele veneau să grefeze teorii, credințe și practici orientale pe un spirit european occidental. Nu, nu știu ce să spun. Nu am dorit niciodată să mă aplec spre acest alt mod de a explica spiritul. Știi că am în spate vreo douăzeci de ani de muncă de laborator. Sunt considerat unul dintre diagnosticienii buni. Am avut întotdeauna credința că numai experimentul și repetabilitatea rezultatelor pot da certitudine. Am mers pe clasici. Este adevărat că nu întotdeauna am obținut rezultate foarte bune sau cel puțin satisfăcătoare. Însă majoritatea tehnicilor terapeutice pe care le-am recomandat au dat roade bune. Asta îți dă încredere de sine. Mi-este sau mi-a fost de ajuns.

***

Nu cu multă vreme în urmă m-a sunat Eugen:

- Salut, bătrâne! Hai să-ți dau o veste trăsnet. Ți-aduci aminte de copilul ăla minune de care am vorbit mai acum un an... ăla precoce, al Nataliei... Da, da... ăla dispărutul, da. Unde crezi că e? Hai că nu ghicești! În Malayezia. Da, în Malayezia, ai auzit bine. Se pare că a devenit zeul alb al unui trib din junglă.

De unde știa prietenul meu? Era într-o după-amiază, și vreo câțiva din pacienții lui Eugen rămăseseră în sala de mese care ține loc și de club și priveau la televizor. Printre ei, și Natalia. La un moment dat, Natalia a început să țipe și să arate cu mâna întinsă spre televizor:

- Copilul meu! Copilul meu!

Pe Eugen l-au lămurit asistenții de serviciu care erau atunci în sală.

La televizor era un reportaj despre un trib din jungla malayeziană. De puțină vreme avea un nou zeu, un copil alb de vreo cinci ani, care apăruse din senin printre băștinași. Cu două-trei zile mai înainte căzuse lângă satul lor un meteorit ce făcuse o groapă largă de vreo douăzeci de metri. Mai luaseră foc și câteva pâlcuri de copaci. Din fericire incendiul nu s-a întins și nimeni nu a fost rănit. În schimb, la aproape o zi după ce s-au stins flăcările, din vegetația încă fumegândă a apărut acest copil. Băștinașii nu s-au întrebat cum a ajuns acolo, ba, dimpotrivă, au văzut în căderea meteoritului un semn de care au legat apariția acestei făpturi. Imediat au adoptat copilul ca pe zeu al tribului lor și au ridicat un templu votiv chiar pe locul unde căzuse piatra din cer. Ei, și mai spunea

reportajul că zeul acesta nou a început, într-a șaptea zi, să le grăiască în limba lor (*orang* se numește dialectul) și să-i învețe fel de fel de lucruri.

"Sincer să fiu, a încheiat Eugen, nu-mi vine a crede că-i vorba de copilul Nataliei, deși ea susține cu încăpățânare că nu are cum să se înșele, dar după toate câte le știm amândoi, nu ar fi exclus. La urma urmei de ce e musai să se întâmple totul după șartul obișnuit al limitatei noastre cunoașteri?"

Sibiu, 1999-2001

MÂNA CEA REA

Motto:

Este o legătură atât de strânsă între minte și mână, încât ar trebui, ca să știm ce e cu noi, să ne privim mai des mâinile.

"Nu știe stânga ce face dreapta". Eroare!
Este exact invers!

Autor necunoscut. S-ar putea s-o fi spus chiar eu, dar cine mai știe?

Dacă aș fi intitulat acest fragment "Incredibilul se întâmplă lângă noi", așa cum am intenționat inițial, ați fi zis probabil că uzez de o formulă de mult roasă-n coate și poate că nici n-ați mai fi fost interesați de cele ce urmează.

Acest clișeu este însă atât de valabil, cum nici nu vă imaginați. Cel puțin în cazul de față. În finalul acestei povestiri veți conchide nu numai că incredibilul este posibil, ci chiar că se și întâmplă. Realitatea întrece de multe ori imaginația. Dincolo de clișeu, această afirmație nu poate fi construită și spusă decât în felul acesta.

* * *

L-am văzut prima dată într-o crâșmă. Dacă aş numi oraşul şi locul, câţiva ar şti despre ce e vorba, inclusiv despre îndeletnicirea cotidiană a celor patru obișnuiți ai bombei – jocul de cărți. Nu ştiu exact ce joc, ştiu doar că din când în când dinspre masa lor izbucnea vreo nemulțumire ori vreun icnet de satisfacție. Mă oprisem să-mi iau o bere pentru acasă. Nu eram de-al locului, așa că, așteptându-mi rândul, aruncam priviri de jur-împrejur, pe pereții de lemn afumat.

Unul din acele icnete m-a făcut să întorc capul spre masa lor. “Niște bețivi”, aş fi spus, şi aş fi întors privirea, dacă unul dintre ei nu mi-ar fi atras atenția. Juca cu o singură mână pe masă. Cealaltă o ținea în buzunar. Încă asta nu ar fi nimic. Dar mâna pe care o ținea ascunsă se zvârcolea întruna, mișcările ei făcând impresia unui mic animal legat într-un sac. M-am gândit dintru început la o anumită activitate, dar gândul acela pervers nu a stăruit prea mult. Fața omului exprima concentrare la jocul de cărți, și nimic din mimica lui nu trăda vreo altă preocupare ori satisfacție. De altfel nici ceilalți dimprejur nu dădeau importanță acelei mișcări, asta însemnând, am zis eu, că erau obișnuiți.

Până când mi-a venit rândul să-mi iau berea, nu mi-am dezlipit ochii de masa lor, mai precis de omul acela care mi s-a părut ciudat. De ce ciudat? Pentru că pe măsură ce îl priveam, impresia că habar nu are ce îi face mâna stângă în buzunar mi se întărea. Mai mult – și lucrul acesta m-a incitat și mai tare, – la un moment dat și-a aprins o țigară. A lăsat cărțile pe masă și a făcut toate mișcările trebuincioase cu mâna dreaptă. În tot acest timp mâna stângă... era să spun că și-a văzut de treabă. De fapt, acum pot spune că așa s-a și întâmplat. Ce era de

mirare: omul părea total indiferent față de îndeletnicirea acesteia. M-am minunat, așa cum probabil vă minunați și dumneavoastră, cei ce citiți acum această poveste. N-am făcut-o însă prea tare. Mi-am adus aminte că, la nici trei sute de metri de stabiliment, se află spitalul de neuropsihiatrie. În momentul acela m-am gândit că omul cu pricina ar putea fi un pacient al acestuia. Ați înțeles bine, crâșma aceea este un loc frecventat de astfel de mușterii. Ceea ce vedeam, mi-am spus, era încă o manifestare ciudată a minții omenești. Am oftat a compătimire, cum cred că ar face oricine, mi-am luat berea și am plecat. Nu știam atunci că omul acela și mâna lui însemnau mai mult decât o minte omenească. Sau, cel puțin, ce înțelegem îndeobște prin o minte omenească.

Mă aflam acum vreun an în sala tribunalului, prins într-o anumită poveste. Nu despre ea vreau să vorbesc.

Așteptându-mi rândul, eram atent la cazurile care se judecau, minunându-mă de câte se întâmplă între oameni. La un moment dat se judeca un caz de agresare sexuală. Era judecat un bărbat – nu-l vedeam, eram prea în spate – pentru că ciupise o femeie de acea parte care capătă, de obicei, primele aprecieri admirative dinspre partea sexului opus. Femeia tocmai povestea cum s-a întâmplat fapta:

- ... eram la magazin, în data de 16 octombrie anul acesta și-mi așteptam rândul la casă. În spatele meu era pârâțul. M-a atins o dată, nu am fost sigură dacă era o ciupitură, așa că nu i-am dat importanță. Mi-am zis că s-a atins din întâmplare de mine, știți, ca la rând. Numai că s-a întâmplat și a doua oară, iar de data asta am simțit clar cum mă ciupea. M-am întors furioasă către el, să-i zic

vreo câteva. Însă el nu dădea semne că ar ști despre ce este vorba. M-am uitat la mâna lui stângă și am văzut cum se pregătea să mă ciupească din nou. Atunci, furioasă, i-am zis: "Nu ți-e rușine, omule? Ce faci, nu ești în toate mințile?" Și, onorată instanță, culmea nesimțirii, că altfel nu pot să-i spun, pârâtul mă întreabă de ce sunt furioasă, cu un aer foarte mirat, de parcă aș fi greșit persoana. Iar în timp ce vorbea cu mine, uitându-se în ochii mei, a întins din nou mâna stângă, să mă ciupească. Pot să depună mărturie pentru mine casieriița și încă două persoane care erau atunci la rând. Sunt aici, în sală. Și asta nu e tot, onorată instanță! Nu sunt singura care a pățit așa ceva. Am povestit unei vecine ce mi s-a întâmplat și ea mi-a spus că a auzit de omul ăsta cum că le-ar fi ciupit și pe alte două femei care nu au avut curajul să-l dea în judecată. Le știu numele, dacă vă interesează. Asta e tot.

- Ați încercat să vă împăcați?

- Da, a venit dumnealui cu niște povești la mine, că nu știu ce face cu mâna aia, dar la mine nu ține. M-a făcut de toată minunea, să plătească, după lege!

- S-a consemnat tot, da? Întrebă președintele completului pe grefieră. Vă rog să luați loc, doamnă, se adresa apoi reclamantei. Pârâtul să se apropie!

Atunci l-am văzut și într-o clipă l-am recunoscut. Era omul pe care-l întâlnisem în crâșma aceea afumată și a cărei activitate manuală mă intrigase. Eram numai ochi și urechi, interesat la culme.

După ce i-a cerut datele personale - procedura obișnuită de identificare - judecătorul l-a întrebat:

- Recunoașteți faptele prezentate de reclamantă? Și, vă rog foarte mult, scoateți mâna din buzunar!

- Onorată instanță, făcu omul spășit, le recunosc și nu le recunosc...

Judecătorii făcură ochii mari.

- Vă rog să vă păstrați bunul simț! Ce e aia, recunoașteți și nu recunoașteți! Vă avertizez că vă pot acuza de sfidarea justiției. Iar dacă vi se pare o glumă ceea ce vi se întâmplă, vă asigur că pedeapsa pentru ceea ce ați făcut nu este tocmai ușoară. Fiți explicit dacă aveți ceva de spus în apărarea dumneavoastră! Și scoateți odată mâna aceea din buzunar!

- Domnule președinte, îmi cer scuze, dar nu intenționez să vă jignesc cu nimic. Vă explic îndată.

- Vă rog ...

- Domnule președinte, eu trăiesc, de câțiva ani buni, cu o mână care îmi este străină. Este vorba de mâna mea stângă. Nu o pot controla. Știu că este greu de crezut, dar am ajuns la convingerea că mâna mea stângă are voință proprie. Rareori face ceea ce eu doresc. Uneori o suspectez că vrea să-mi facă ceva rău...

- Stai, stai, omule, se ridică judecătorul, roșu la față. Adică vii matale aici cu povești pe care nici măcar un copil ... hai, că dacă ziceai că o ai paralizată și nu o poți controla, mai mergea... hai, termină cu poveștile astea! De ce nu ți-ai luat, domnule, un avocat care să te apere cum trebuie?

- Nu este nevoie, domnule președinte, continuă omul imperturbabil. Cred că mărturia domnului doctor C. de la spitalul de neuropsihiatrie este suficientă. L-am rugat să vină cu mine, este aici, în sală.

- Sunteți pacientul dânsului? Tonul judecătorului parcă se îndulcise.

- Da, de mulți ani, de când am observat că mâna stângă nu mă mai ascultă.

- Să se consemneze că pârâțul solicită aducerea unui martor în apărarea sa. Domnul doctor C. este de față?

- Da, domnule judecător. Toate capetele se întoarseră curioase spre cel ce vorbise. O rumoare trecu prin sală. Procesul se anunța interesant. Sau cel puțin neobișnuit.

- Vă rog să depuneți jurământul.

După îndeplinirea procedurii, președintele completului vorbi:

- Puteți să ne dați detalii în legătură cu ce susține pârâțul?

- Da, domnule președinte. Îl am în observație pe domnul aici de față de aproape cinci ani. Sincer să fiu, este primul caz pe care l-am întâlnit. Știu că în lume se mai cunosc încă șase cazuri similare. Simptomul este identic: mâna stângă nu ascultă creierul, sau mai bine zis, voința stăpânului. Are o activitate cvasiindependentă și, în unele cazuri, violentă, îndreptată chiar împotriva trupului căruia îi aparține. Nu este cazul pacientului meu. Totuși, pentru mai multă siguranță, l-am sfătuit să-și lege mâna stângă, mai ales pe timpul somnului. Sunt convins că în buzunarul stâng în momentul de față are o chingă cu care și-a legat mâna. Dacă nu ar fi așa, atunci ați asista la o gesticulație pe cât de nepotrivită cu situația, pe atât de derutantă.

- Și ce tratament îi aplicați? întrebă judecătorul, vădit interesat.

- Din nefericire, oftă doctorul, nu se cunoaște un tratament adecvat. Mâna stângă este controlată de emisfera cerebrală dreaptă. Nu pot aplica un tratament selectiv. Tot ce pot face este să-l observ – se prezintă

săptămânal la mine. I-am făcut unele teste și toate conduc la o singură concluzie, pe care v-aș ruga să nu o luați ca certitudine. Pentru a-l ajuta pe pacientul meu pot spune, repet, fără certitudine, că are... două minți în același craniu.

Un murmur de uimire străbătu sala. Judecătorii se uitară unii la alții.

- Doamnă doctor, zise președintele, nu vreau să par nerespectuos, dar ce spuneți este de-a dreptul de necrezut. Vă rog să înțelegeți că-mi este foarte greu să accept o astfel de... ipoteză. Cel puțin pentru ceea ce fac eu aici, nici nu se pune problema. Cred că știți la ce mă refer.

- Da, înțeleg, este vorba de aspectul vinovăției. De implicarea conștientă sau nu a pacientului meu în fapta săvârșită. Eu nu pot să vă ofer decât niște rezultate ale observațiilor mele. Or, acestea indică stăpâni diferiți pentru cele două mâini. E greu, e foarte greu de acceptat o asemenea ipoteză, dar, din păcate, este singura pe care o am la îndemână. Nu știu dacă celelalte șase cazuri din lume au avut probleme cu justiția din cauza acestei ... să-i zicem tulburări, dar cu siguranță suferă din cauza ei. E ca și cum ai trăi cu cineva care nu-ți cere acordul și, mai mult, se manifestă independent și adesea în conflict cu propria ta conștiință. Ați auzit mai devreme ce a spus pacientul meu: uneori se gândește cu groază că mâna sa stângă i-ar putea face un rău. Deja i l-a făcut. Drept dovadă, situația în care se află acum.

O tăcere lungă se așternu în sală. Toată lumea privea către președintele completului de judecată. Acesta sparse într-un târziu tăcerea:

- Este un caz foarte dificil, trebuie să recunosc. Domnule doctor, vă rog să puneți la dispoziția noastră rezultatele testelor și observațiilor dumneavoastră. Următorul termen de judecată este peste două săptămâni. Completul se retrage.

Nu am putut fi prezent în sala de judecată la termenul anunțat. Deznodământul acestei întâmplări l-am aflat însă dintr-un ziar local. Președintele completului a dat un interviu. Copia pe care am făcut-o este, cred, cea mai bună încheiere pentru povestea aceasta. Caricatura pe care un cititor șugubeț a trimis-o la redacție și care însoțește articolul este mai mult decât sugestivă.

Mâna străină

În cazul care a stârnit atâta vâlvă în urbea noastră, sentința a fost pronunțată: s-a aplicat măsura internării obligatorii.

Domnul judecător N. D., președintele completului de judecată în această cauză a motivat astfel această decizie: "Vreau să precizez că este un caz pe cât de curios, pe atât de dificil. Dacă ar fi să admitem ipoteza înaintată de domnul doctor C., aceea a existenței a două conștiințe în același creier, atunci ar trebui să aplicăm pedeapsa cu închisoarea sau amendă penală."

PIATRA

Călătorul se opri o clipă. Îl trataseră cu dispreț oamenii acelei cetăți. Se întoarse și privi lung zidurile burgului neprimitor. „Egoiști. Egoiști și fățarnici. Le merge bine, de sute de ani n-au cunoscut urgie. Îmbuibați și neștiutori. Neștiutori de păcatul de a se crede singuri și de a se încrede doar în ei. Sodoma și Gomora? Au uitat de mult. Copiii lor învață acum alte legi și după alte legi. Am Puterea. Să-i urgisesc. Am Dreptul. Dar pot? Da, Pot. Dar Vreau? Am ajuns să mă îndoiesc. Iar ei s-au îndepărtat de mult de Rădăcină, de Lege. Au propria cunoaștere, departe de Izvor, departe de Cuvânt. Am vrut asta? Nu am vrut? Întruparea Cuvântului a fost pentru Nevoie. Acum mai este? Îngeri sunt destui... dar...”.

***

Inginerul se opri și, odată cu el, întreaga echipă. Priviră în jur. Ceea ce vedeau era cu totul și cu totul altcumva. Stâncile nu fuseseră zburate de furia vreunui vulcan sau vreunei explozii. Era ca și cum...

- ... e ca și cum... e ca și cum stâncile și materialul mărunț nu ar fi fost spulberate de o explozie, azvârlite, împrăștiate în afară... cuteză un gând Maria.

- Zi mai departe, o îndemnă Inginerul, fără s-o privească, dar privind îngândurat jurul.

- E parcă... hmm... ca și cum ai mătura... ca și cum ai mătura frunzele într-un loc... da! Ca și cum ar fi fost o măturare a pământului dinspre marginile căldării în care ne aflăm, spre locul acesta... aici, unde suntem acum. Nu, nu vreau să zic implozie... dar ce alt cuvânt? Ca și cum totul ar fi fost smuls și târât către încoace. Încoace, aici, unde stăm. Uitați-vă la orientarea colților și a făgașelor. Colții vin spre noi, nu pleacă de la noi. Ce e asta, dacă nu o implozie? Mihai!?

Inginerul nu răspunse. Se uita îngândurat mai departe, către marginile căldării.

- Ce sunt ceea ce ne înconjoară? Munți? Dealuri? Ce este acesta? Un crater? De ce nu este nimic calcinat? De ce nu este un val de pământ rășfrânt în afara căldării? De ce totul e verde? Scurmați și pariez că veți găsi pământ, pământ adevărat, pământ bun, iară nu o pojghiță de-o palmă ori două pe piatră arsă. Aici nu a fost o explozie. Aici nu este ca în Țara Luanei. Aici e altceva. Aici... ai dreptate, Maria, aici a fost adunat gunoiul sub preș. Numai că preșul era la vecinul de la etajul de mai jos, ori chiar de la parter. „Interesant”, își contemplă Inginerul gândul, și dădu cu piciorul la o piatră rotundă. Aceasta se rostogoli un pic în sus, apoi, sub legea firească, reveni la piciorul inginerului. „Ce interesant, gândi acesta, o piatră perfect rotundă revine de pe coastă în locul unde echilibrul ei este perfect. Adică aici, unde sunt eu”. Se aplecă și ridică piatra. Era albă-albă. Și era perfectă ca o bilă de biliard. „Cum poate fi așa de perfectă? Este o sferă perfectă! Ce caută aici? Dar este chiar o bilă de biliard! Adică făcută de mâna omului!” Se uită în jur. „Ce

om? Nu e nici o așezare mai aproape de 15 kilometri! Și alea, trei sate acolo, după linia de plop și lanul de floarea-soarelui. Sate sărace, cu crâșme împuțite, foste cooperative. De unde biliard?”

Se uită gânditor la piatră și încă o dată se miră de perfecțiunea ei. O băgă în buzunar, ca pe un trofeu – gest reflex. Când era mic aduna tot felul de ciudățenii de care se bucura în taină, iar uneori, ca să le facă vreo farsă prietenilor de joacă, le îngropa pe la rădăcina câte unui copac. Apoi isca vorbă despre comori și-i întărâta pe ceilalți să se apuce de săpat. Bineînțeles, comorile se îngroapă totdeauna la rădăcina unui copac mareț, care cu timpul devine secular (la ei, castanii nu aveau mai mult de 30-40 de ani... dar ce conta?) – reper peste vremuri pentru căutătorii de comori. Iar ei săpau cu sârg de jur-împrejurul bietului copac luat prin surprindere de bănuiele repezi și de râvna scormonirii. Și el, neștiutor, de sub rădăcinile sale, scotea la iveală vreun inel de bălci ori vreo monedă neștiută, învelite bineînțeles în hârtie maro de alimentara, în care se împacheta salamul (și care, parcă, mai păstra urme de grăsime!)

Inginerul zâmbi amintirii. Ce mai șotii! Ce mai proști! Ba nu, nu proști, ci doar trăitori într-o lume a iluziilor și a avânturilor (din fericire, mai adevărată și mai... posibilă. Oricum, mai confortabilă). Băgă mâna în buzunar și pipăi Piatra. Se simțea bine.

Când dădea să apună soarele, Călătorul se opri. Se întoarse și privi calea din care venea. Peste vreo câteva clipe, un uruit cumplit, înspăimântător tulbură firea și vânturi începură să bată și să ducă nori apăruți din senin spre locul în care privea. „Le ajunge. Din sek în sek, Piatra va umbla dintr-un loc în altul. Prin voia și umblarea oamenilor, îmi va face dreptate și va face Îndreptarea cuvenită Roadelor”.

DULCEA FLOARE A RĂZBOIULUI

Cu multă vreme în urmă, ani buni, am primit o plantă. O plantă de apartament, seamănă cu colocazia, și chiar așa le-am zis o vreme prietenilor care mă vizitau și mă întrebau cum se cheamă.

Iubesc florile și chiar mi-am făcut un mic rai în apartament, atât cât îmi permite spațiul. Și totuși, acestei plante nu i-am făcut un loc anume în casă, ci am scos-o pe casa scărilor, alături de altele, mai voluminoase și mai dornice de lumină.

Există, chiar dacă nu se poate aplica aici conceptul, ceea ce am putea numi afecțiune între om și plante, sau chiar între plante. Nu este nimic nelalocul lui în ceea ce spun, s-au făcut experimente și există mărturii destule ale celor ce studiază plantele ori doar le iubesc. Poate, de multe ori, această afecțiune este mai adâncă și mai traică decât cea dintre oameni.

De ce această paranteză? Pentru că... nu că nu iubeam această plantă, dar... n-am vrut să-i fac loc lângă mine, în micul meu rai din casă. Nu o uram (și nu o urăsc) dar simțeam o anume... să-i zicem distanță. Poate unde în adolescență, când testam tot felul de plante (și atunci eram, ca și acum, pasionat de tratamentele naturiste și pe

deplin convins de imensa putere a plantelor). Odată, înlăturând o frunză de colocazie ce dădea să moară, am pus limba pe sucule din tăietura proaspăt făcută. Pe moment nu am simțit nimic, dar după un minut-două, a început o usturime cumplită. Obrajii și toată cavitatea bucală mi-au amorțit, dimpreună cu limba care nu mai putea articula o vorbă. Tot ce puteam face era să scot niște sunete guturale, speriat de gândul că paralizia s-ar putea extinde. Salivam încontinuu și, ca să nu mă înec – nu mai dețineam control – m-am aplecat cu fața în jos, lăsând saliva să curgă singură printre buzele amorțite, pe care le țineam întredeschise cu degetul. Colegii, prima dată, au crezut că e vreo șotie de-a mea, dar când au trecut câteva minute bune și au văzut că eu nu mai ieșeam din starea aceea, au început să-și facă griji. Au sărit, m-au stropit cu apă, unul chiar a vrut să-mi înțepe limba cu o agrafă și să mi-o scoată afară ca să nu o înghit... una peste alta, toată criza a ținut vreo 15 minute, dacă nu mai mult. În orice caz, subconștientul a înregistrat cu siguranță evenimentul și acum probabil, voia să mă apere de misterioasa plantă căreia eu îi ziceam, atunci, colocazie.

De udat o udam și o îngrijeam ca și pe celelalte, fără a-i da o atenție deosebită. Mai zâmbeam din când în când amintirii aceleia cu gustatul frunzei (doar prin repetiție se întărește reflexul, nu?), când mă apropiam de ea.

A început să-și dea drumul și să se îmbrace frumos cu frunze mari, mândre, de la o lună la alta. Parcă și eu începeam să o îndrăgesc și, uneori, chiar și o dată pe săptămână îi ștergeam frunzele cu bere, ca să strălucească.

Vecinii, și ei, începuseră să o îndrăgească și, când a scos primul pui, au început să mă curteze, ca să li-l dau. Le-am dat cu plăcere (și cu mândrie), și pe acela, și pe următorii, în fiecare an câte unul. An de an, planta se făcea tot mai frumoasă și, încet-încet, reticența aceea dispărea și chiar am început să-i dau atenție mai osebită decât celorlalte plante. Iar ea, parcă percepând noile-mi sentimente, mai mândră se făcea. Cei care nu îndrăgesc plantele, ori cei care reduc psihismul doar la rasa umană (și cel mult acceptă afecțiunea ca rudiment de psihic în lumea animalelor – a celorlalte animale), nu prea au cum să înțeleagă această relație. Dar ea se întâmplă. Cum ar putea explica, bunăoară, o anume dezvoltare a unor plante în prezența altora, sau sub influența muzicii (în special cea clasică)? Ca să nu mai vorbim de afecțiunea și solidaritatea care se observă la mamifere și nu numai la ele... dar asta este altă poveste și nu despre ea vreau să vorbesc, dar e bine să se ia aminte...

***

S-a întâmplat în anul acela. În primăvară. Prin mai cred, la rădăcina pețiolului ultimei frunze a apărut o umflătură, altcumva decât atunci când o nouă frunză se pregătește să vină pe lume. Umflătura s-a dezvoltat și, după câteva zile, a plesnit. Un lujer de un verde extraordinar, aproape nepământean, a început să se înalțe. În vârful lui, o învelitoare, o spată, verde și ea, ascundea... ascundea ceva ce puteai bănuși că ar fi o floare. A doua zi, spata cea verde s-a deschis și a dăruit luminii o inflorescență cu o conformație cum n-am văzut niciodată, în nici un album cu plante, mai mult sau mai

puțin exotice. Un spadix asemănător porumbului, cu grăuncioare galbene-verzui, mari cât boabele de mazăre.

Forma ca forma, dar acea unică și ciudată floare emana un miros atât de puternic, încât se simțea până la două etaje mai jos. Un parfum dulce, greu, îmbătător. Am fotografiat-o de îndată - vreo câteva zeci de fotografii, pe care le-am arătat prietenilor. Mai mult, una din imagini am pus-o pe Internet, pe un site cu plante de apartament. Atunci am aflat că planta mea nu este colocazie. Dar nici nu am găsit-o acolo. Am trecut-o la partea cu ciudățeni și am numit-o SHE (*Ea, engl.*). Am primit foarte repede mesaje de peste tot din lume, vreo câțiva au vrut pui și-mi dădeau îndrumări cum pot să le trimit în țara lor, mă rog, o întreagă corespondență...

Aceasta a fost prin mai. Floarea n-a ținut decât vreo două zile, după care a început a se usca, a pierit, și odată cu ea, și parfumul acela extraordinar. Ca o paranteză, am primit un e-mail de la un institut de colectare și prezervare a parfumurilor naturale (un fel de bibliotecă a parfumurilor și semințelor) din Londra, dar nu a apărut nimeni, și oricum, timpul nu ar fi permis o operațiune în privința aceasta.

Corespondența și interesul imens de pe internet s-a stins și el, nu a durat mai mult de o lună, o lună și ceva.

Iată însă că prin iulie, pe la sfârșit, mă întorc dintr-o călătorie, fusesem la părinți vreo zece zile. Pe la etajul doi, cum urcam, simt deodată un parfum pătrunzător ce-mi părea cunoscut, dar... nu prea știam de unde. Și, deodată, mi-am adus aminte: era SHE. Era parfumul ei. Am grăbit pasul și, când am ajuns la mine, o priveliște și mai grozavă decât data trecută mă întâmpină: floarea aceea ciudată, cu spadixul ca un știulete de porumb, era

și mai mândră, și mai spectaculoasă. Am lăsat repede bagajele și am scos aparatul de fotografiat. Lumina era exact cea care trebuia, așa că au ieșit niște imagini și mai reușite decât data trecută.

Era de-a dreptul o minune. Cineva de pe Internet îmi spusese cu două luni mai înainte că știe plante care înfloresc o dată la douăzecișicinci de ani. Or, SHE înflorea a doua oară în același an!

Am intrat repede pe site și am pus știrea, am scris despre eveniment prietenilor virtuali și am descărcat noile imagini.

A urmat, firesc, un nou val de corespondență, de felicitări (deși nu aveam nici o vină)...

Prin august primesc un e-mail de la cineva care semna cu un nume, am zis eu atunci, chinezesc (nu am să-l dezvălui, cred că înțelegeți, sau mai precis, veți înțelege). Mă ruga să-i dau detalii, cât de multe detalii pot în legătură cu planta: de când o am, dacă știu câți ani are, datele exacte ale înfloririi și, bineînțeles, fotografii, cât mai multe fotografii, inclusiv cu rădăcina, și mă și învăța cum să dezvelesc pământul fără a răni sau afecta planta în vreun fel. Am răspuns cum am putut mai bine. Am înnodat o corespondență prietenească cu acest chinez, dar... era... prea politicoasă, mai mult formală, nu depășea o anumită limită pe care el o impunea cu mare dibăcie. Nu am aflat nici măcar cum se numește planta, nici de ce este atât de interesat... Chiar i-am scris și l-am întrebat ce e cu interesul acesta, mai altfel decât al celorlalți. Mi-a scris că voi căpăta răspunsul la timpul potrivit și mă ruga să primesc vizita unui conațional de al lui, ca să vadă planta, și să nu mă supăr. N-aveam de ce să mă supăr, mai mult, eram chiar încântat și incitat de

o astfel de experiență, întâlnirea cu un chinez, la mine acasă, venit special pentru această plantă ciudată. Chiar măgulit.

Și, într-adevăr, după vreo săptămână, a apărut un chinez la ușa mea. Mi-a spus că vine din partea lui... și l-am poftit în casă.

- Unde este planta? a început abrupt discuția, fără nici un fel de introducere sau ceremonial (o, și ce mă mai pregătisem pentru ceremonialul întâmpinării! - nu cu ceai, bineînțeles, dar cu tot ce trebuie pentru a-l introduce în cultura noastră). Mi s-a părut de-a dreptul nepoliticos (mai ales pentru un chinez). Ori poate am citit eu doar o literatură limitată de anumite best-seller-uri apărute după '90? În fine, i-am arătat planta.

- Nu i-ai schimbat niciodată locul?

- În zece ani de când o am, numai aici a stat. De altfel, e și greu de mutat, ghiveciul și pământul au cam 80-90 de kilograme.

Ca să n-o mai lungesc, omul și-a scos un întreg arsenal de instrumente: camere foto, video, trepieduri, surse de lumină... A făcut fotografii peste fotografii, a luat bucăți de țesut din limb, pețiol și tulpină și le-a studiat la microscopul pe care-l scoase ca un magician din traista-i fără fund. În tot acest timp eu mă învârteam în jurul lui și încercam să intru în vorbă, mai ieșiseră și vreo doi vecini care priveau spectacolul, curioși și la fel de nedumeriți ca și mine. Dar el făcea numai un semn cu degetul, a liniște și a așteptare, și însemna din când în când câte ceva într-un carnet.

La sfârșit (treaba asta a durat aproape un ceas, cu microscop cu tot), și-a scos telefonul mobil și, foarte entuziasmat, a început să sporovăiască repede pe limba

lui, gesticulând și întărindu-și vorbele cu sunete guturale.

Când a terminat și-a strâns repede-repede sculele. Intenționam să-l poftesc la masă și să povestim câte ceva, măcar atunci – în fond era un musafir, nu? Era musafirul meu!

Dar el, agățându-și geanta pe umăr, mi-a întins mâna și mi-a spus încruntat:

- Nu stau. La revedere. S-ar putea să fie rău.

Și a plecat val-vârtej, lăsându-mă complet nedumerit și frustrat. „Un ciudat. Niște ciudați, adică.” Îmi făceam tot felul de gânduri – și cine nu și-ar face în locul meu?

***

A trecut vara, fără ca amicul chinez de pe Internet să-mi răspundă la cele câteva e-mail-uri pe care i le-am trimis și în care îl rugam să-mi lămurească vizita aceea ciudată.

Pe la începutul lui septembrie iar se întâmplă minunea: SHE înflorește pentru a treia oară în acel an! Am ieșit iar cu surle și trâmbițe pe Internet. Entuziasmul meu, dar și al celor care știau deja de miraculoasa plantă, era de nedescris. Sute, cred că vreo trei sute de mesaje au venit numai în primele două zile. Dar eu așteptam doar unul anume.

Și a venit. Misteriosul corespondent scria așa:

“Planta de care ești atât de mândru se numește *Floarea Războiului*. Noi o cunoaștem de peste 4000 de ani. Nu este foarte răspândită. La noi nu mai este de acum câteva zeci de ani. Dar știm că se mai află în treisprezece locuri din lume. Nu știm cum a ajuns la tine și nu știm cum a reușit

să facă pui, așa cum ai scris. Ai noștri poate au pierdut știința de a o înmulți, sau poate la tine a găsit pământul ori alte condiții trebuincioase. Oricum, noi o urmărim îndeaproape și știm despre fiecare tot ce trebuie să știm. Foarte rar înflorește. Cam la 60 de ani. Anul acesta au înflorit toate treisprezece. Și toate au înflorit a treia oară, tot în acest an. Iar noi, atunci când înfloresc, ne cutremurăm și ne întristăm. Pentru că dacă înfloresc de trei ori în același an, se pornește război în lume. Nu vrem și nici nu avem puțință cu mintea noastră să judecăm și să înțelegem de ce se întâmplă așa. În 4000 de ani am învățat că este un semn de război și-l luăm așa cum l-am învățat. Niciodată nu ne-a mințit. Fratele nostru s-a mâhnit și ți-a spus la plecare că s-ar putea să fie rău. Așa este: SHE a ta, dimpreună cu celelalte, au înflorit anul acesta a treia oară. Va fi rău. Nu știm pentru câtă vreme, dar urgia se va abate asupra omenirii, iar omenirea nu e pregătită, din nou, așa cum nepregătită a fost întotdeauna. Noi însă, comunitatea noastră de călugări, suntem pregătiți. Din nefericire, nu putem face nimic pentru voi, ceilalți. Cu bine.”

***

A doua zi, în 11 septembrie 2001, începea Al Treilea Război Mondial. Care continuă încă.

Sibiu, ianuarie 2006

FEMEIA

- O zi însorită și frumoasă ca un cireș înflorit îl așteaptă pe Stăpânul meu!

Zâmbi. Mai ținuu câteva clipe ochii închiși, inspirând ușor dar adânc, pe furis, aerul înmiresmat al încăperii. Încercă să ghicească parfumul femeii. Magnolia? Parcă. Dar... aa, bețișoare parfumate, cu siguranță! Mai inspiră o dată, fericit, și deschise ochii. Micuța japoneză, așezată în genunchi pe tatami, îl privea zâmbind, cu palmele încrucișate pe piept.

- Bună dimineața!

- Bună dimineața, Stăpâne! Îl văd fericit pe Stăpânul meu. Asta înseamnă că Zeii i-au binecuvântat somnul. Dar i-au dat oare și vise? Ar binevoi Stăpânul meu să-mi povestească unul dintre ele? Aș putea să i-l tălmăcesc.

Zâmbi din nou și se ridică în capul oaselor. Se întinse și o privi pe femeia micuță cu care împărțise culcușul peste noapte. O față albă-albă, încadrată de un păr bogat și negru, adunat într-o savantă pieptănătură terminată cu un coc la spate, străpuns de două vergele de lemn lăcuit. Kimonoul pe care-l purta, din mătase verde, înfioată și pernița legată la spate făceau să-i pară trupul și mai micuț.

- Ai putea să mi-l tălmăcești după ce vin de la baie?
- I-am pregătit Stăpânului meu o apă numai bună. Aș putea să-i tălmăcesc visul în timp ce l-aș ajuta să se spele.

***

Se obișnuise de mult cu ea. În fiecare dimineață îl aștepta în alt fel. În timp ce femeia îl spăla cu blândețe pe spate, își aduse aminte de prima zi când venise aici, la noua (și acum atât de vechea!) lui gazdă. Pe lângă mașina mică de scris, adusese și un geamantan cu discuri și un pick-up care se stricase însă pe drum. Îl ajuta să despacheteze și să-și așeze lucrurile prin dulapurile și rafturile camerei în care urma să-l găzduiască.

- Discurile o să le așezăm aici. Zici că ți s-a stricat pick-up-ul? Nu-i nimic, îl poți folosi pe al meu. Pot să mă uit? Desfăcu pachetul de discuri și citi titlurile. Zâmbea. Muzică clasică... ei, mai rar așa gusturi în ziua de azi! Zăbovi cu privirea pe un disc cu muzică de operetă, după care îl puse la locul lui.

Îl ajută mai departe să se instaleze.

A doua zi de dimineață, prin ușa închisă o auzi cântând:

„Da, când cerul strălucește,
Viața e a ta.
Te trezești zâmbind
Trăiești zâmbind,
Tinerețea nu te va uita!
Când soarele crește senin,
Pe oceanul de cer cristalin,

Să îl privești cu ochii larg deschiși,
Cu drag să îl privești,
Să-l privești totdeauna,
Totdeauna, zâmbind!"

Era muzica din „Oklahoma”. Făcu ochi și coborâ din pat. Puse un halat pe el și se apropie de ușă. Tuși ca să-și anunțe prezența. Nu primi nici un răspuns, probabil că femeia cânta în bucătărie. Deschise încetișor ușa, cu discreție. Camera era goală și patul făcut. Într-adevăr, muzica se auzea din bucătărie.

„... Tinerețea nu te va uita!"

- Sărut mâna! strigă el între două versuri.

- ... Totdeauna, zâmbind! Femeia apăru veselă dinspre bucătărie, cu un ibric de cafea aburindă și o cană mare cu lapte.

- Bună dimineața, străine! Din ce plaiuri ale vânătorii ai coborât și ai ajuns nevătămat printre noi, muritorii, nefericite păreri de fum?

Rămase surprins. Pe de o parte lungă și neobișnuită tiradă de întâmpinare, iar pe de alta, rochia pe care o purta, l-au lăsat fără grai. O crinolină albă, așa cum de un secol și mai bine nu se mai purta. De fapt, își aminti că doar la cinema, de mult, în „Pe aripile vântului”, parcă, mai văzuse așa ceva. Iar părul... ei, bine, părul avea (era chiar convins) o coafură venită tot din epoca aceea îndepărtată.

- Prea cinstite călător, după ce-ți vei fi limpezit fața în șuvoiul izvorului nostru, te invit să îți faci companie unei doamne care în dimineața aceasta nu are pe nimeni să

guste din minunatul lapte al vacilor noastre și care să se bucure de cafeaua aromată, proaspătă și tare.

Zâmbi din nou și se destinse. E clar, femeia era actriță sau... fusese actriță. Stilul bogat, teatral, fraza lungă și bine întoarsă trădau ani mulți pe scenă. Și totuși, nu era bătrână! Nu, nu era deloc bătrână! Simți că o îndrăgește.

***

Zâmbi amintirii, în timp ce femeia îi masa cu gingășie ceafa. Se întrezărea o nouă zi, o altă scenă, alte personaje.

Se lăsa prins în vraja pe care ea o isca dimineața și care plutea în micul apartament toată ziua. Iar la culcare, aventura acelei zile se termina în același ton, aceeași atmosferă, aceeași epocă, același stil. Rând pe rând, în fiecare zi, casa era fie palatul unui maharajah, fie căsuța modestă a unui pionier american, fie un castel medieval în care prințesa își așteaptă și-și întâmpină cavalerul rătăcitor... și promis... Tot alte scene, tot alte roluri.

Mai scria din când în când, dar numai atunci când juca rolul unui scriitor, presat de editori să predea la timp vreo lucrare. Și atunci chiar scria, avea inspirație, iar ea îi întreținea inspirația și hărnicia. Cam o dată pe săptămână primea rol de scriitor iar ea îl lua pe cel de corector și de traducător. Da, după un an de conviețuire, scrisese un roman pe care ea i-l traduse în engleză și pe care, apoi, îl trimise la o casă de editură din New York. Romanul chiar avu succes și la fel și următoarele două, venite unul după altul, în următorii doi ani. Primea, destul de regulat, procentul din drepturile de autor.

Din asta trăiau, de fapt. El renunțase de mult să mai colaboreze la ziar. Mai mult, aproape că nu mai ieșea din

casă – doar cât să facă târguielile trebuincioase traiului și să plătească întreținerea la administrator sau facturile. Iar ea? Ea nu a ieșit niciodată din casă, în tot răstimpul celor treisprezece ani de când erau împreună. A întrebat-o o dată și chiar a îndemnat-o să iasă în lume. Împreună.

- În lume? Dar aici ce este, dragul meu?

Nu a insistat. De fapt se simțea bine, era tratat ca un rege, iar el avea o singură obligație: să se poarte ca un rege. Iar ea îi oferea zilnic altă lume, alte scene, alte roluri, altă viață...

***

De trăit împreună au început de-abia după jumătate de an. Nu-l îndemnase în nici un fel în acest răstimp. Dar și el s-a purtat ca un cavaler.

- Trebuia să treacă o vreme, ca să văd dacă poți să fii stăpânul meu.

Și de atunci a fost Stăpânul ei, în fel și chip, după cum rolul zilei îl cerea.

Putea să fie un conte sau un lord, ori vreun alt nobil din cine știe ce parte a lumii, ori vreun om sărman sau scriitor, cum spuneam... În toate ipostazele însă nu avea voie și nu aveau voie să fie bătrâni ori întristați. Doar să zâmbească și să fie tineri.

Nu l-a întrebat niciodată de ai lui. Și chiar dacă l-ar fi întrebat, nu s-ar fi întristat, deși nu mai știa dacă ai lui mai trăiau sau pleaseră de mult din lumea aceasta. Nu ar fi putut să fie trist. După atâția ani împreună cu ea, nu mai putea, ori nu mai știa să fie trist.

***

Cu vecinii se întâlnea rar. Bună ziua, bună ziua. Era un bloc vechi, de pensionari foarte bătrâni, care arareori ieșeau din casă. Mai des urcau și coborau scările copiii lor veniți din când în când să-i ajute ori să le mai aducă din cele trebuincioase în cămară. Singurul cu care se întâlnea mai des (adică o dată pe lună) era administratorul, un om ursuz, căruia îi plătea întreținerea. Nu legau multă vorbă și nici nu l-a poftit vreodată în casă.

***

- Am visat, începu el, cu ochii închiși, am visat că apartamentul nostru se făcuse un palat uriaș, cu săli multe și strălucitoare. Dădeam o recepție și era multă, multă lume, de toate felurile și din toate colțurile pământului. Tot felul de toalete și uniforme, figuri zâmbitoare, clinchet de pahare și conversații în felurite graiuri ale lumii. Nu te vedeam, dar știam că tu ești sufletul petrecerii, că erai peste tot în acea strălucire și vălurare de sunete și imagini...

- Și...?

- Și-atât. Nici o întâmplare surprinzătoare ori cu tâlc, nimic. Doar atât: nu te vedeam, dar te simțeam peste tot în toată ființa acelei adunări, a aceluia spectacol.

Ea nu spuse nimic. Îi masa ceafa mai departe, gânditoare. Și, fără ca el s-o poată vedea, două lacrimi fierbinți i se desprinseră din gene și se rostogoliră pe obraji. Căzură mai departe și pieriră în spuma apei.

***

După-amiază, pe la șapte, cineva bătu la ușă. El se duse și se uită pe vizor. Se zăreau trei siluete. Îl recunosc pe administrator. Prinse, cu urechea ciulită, sfârșitul unei conversații începută mai jos probabil, când urcau scările:

- ... Știu că e un tânăr. Stă de mulți ani în gazdă la doamna aceasta. Pe ea nu am mai văzut-o, dar nu cred că a murit, aș fi aflat. Tot două persoane sunt la taxe. Poate o fi bolnavă... dar sigur nu a murit încă.

„Ce-o fi, oare?” Deschise.

- Bună seara, scuzați că vă deranjăm. Suntem cu recensământul. Ne permiteți?

El rămase stană de piatră, nu prea știa ce să spună. Poate unde și ținuta în care era, un kimono pe care-l îmbrăcase de dimineață și-n care acum se simțea stingherit. Fără a putea schița vreun gest, îi lăsă să treacă pe lângă el. Se așezară la masă în camera mare.

- Sunteți singur?

Nu era capabil să scoată o vorbă. Neajutorat, se uită derutat când spre bucătărie, când spre dormitor. Cei trei îl priveau mirați.

- Bună seara, bine ați venit!

Întoarseră toți capetele spre dormitor. Din ușa camerei îi privea, cu ochi obosiți, o bătrână gârbovită, cu părul alb ca neaua.

LOCUL

- Salut! Salut! Saluut! Dragul meu! Hai, hai că am să-ți spun atâtea... hai hai că sunt bun de cinste! Și din ghemul mâinilor pe care-l frământa în neștire, își țâșni brațele și mă trase la piept. Dragul meu, dragul meu!

Îl priveam cu duioșie, clipind des a lăcrimare, bucuros de bucuria lui în care mă prinsese ca-ntr-un dans ori un clește empatic-telepatic... da, știam, știam și gata, nu era o simplă bănuială. De bucurie l-am strâns și eu la piept, mai-mai să-i frâng trupul mititel, trupul lui cel mititel fremătând, mustind, înflorind de o viață nouă...

- Măi omule..., începu el după ce închinăram, măi omule, nu mai credeam... știi că sunt nouă ani de când... fie iertată... și copiii mi-s mari, ce mai... m-am aprins, da' i-o treabă din asta... rece, cum să-ți spui, că nici io nu-s prost, că știi că îi vârsta. Nu, nu-s prost, da' nici de gheață nu poci fi, hai să trăiești!

- Măi, măi, zic eu, și doar atât, că printre genele umezite mi se amestecă stelele strălucitoare ale paharelor cu cele ale ochilor lui... ochisorii lui de viezure, stinși de atâta vreme...

Nevasta îi murise în urmă cu nouă ani. S-a stins așa, fără boală, fără nimic, în liniște și cu privirea limpede și senină până în ultima clipă. Se iubiseră din cale-afară și,

cât era el de zurbagiu – dar nu înspre cele rele, dacă simțea el ceva, ceva numai de el știut, deodată se ridica și curma vorba ori cheful, ridica degetul a luare-aminte și zicea:

- Acu', plec!

Sec.

Știam. Știam că pleacă acasă, și parcă după el rămânea peste noi ceva din pulberea invizibilă a dragostei ce-l chema. Câte unul lăcrima, of, of, să am și eu nevastă ca a lui... și dădea cu năduf paharul peste cap, strâmbându-se și strivind lacrimi între gene și chema să-i mai pună unul.

Da, era ceva între ei, ceva minunat, care ne încânta pe toți și ne înălța sufletele, și ne credeam mai buni și mai iubitori în preajma lui, mai ales când îl vedeam că își proptește privirea în gol, se ridică brusc și înalță degetul: „Acu', plec!”

A rămas să-și crească copiii, fecior și fată, până i-a văzut la casele lor. De fapt, mai mult după aceea, după nunta fetei, s-a legat mai tare prietenia între noi, nu numai de pahar, acela era doar pretextul... o prietenie, o legătură mai bine zis, mult mai înaltă, într-un tărâm pe care ni-l deșteleneam împreună și pe care semănam împreună sămânța gândului și a simțirii. Eram frați de gând și de simțire și ce nu semănam eu punea el și invers, iar bucuria roadelor era pentru amândoi... Nouă ani... când au trecut? Nouă ani în care mi-a fost și frate și tată, și dascăl, și eu lui eșijderea... He-he! De-ar putea spune pereții crășmei ăleia afumate toate poveștile noastre, toate lumile pe care le-am făcut și desfăcut... s-ar scrie tratate din memoria acelor pereți... A ăstora, de fapt, că aici suntem acum...

- Hai, spune, îl îndemn.

- Să-ți mai spun?... Dragule, mai lasă-mă o țără și vin cu ea, da' numa' să ne mai dăm unul cu altul.

- Măi, numai să nu mă puneți naș!

- Ei, lasă tu cu văzutul... Da' nici n-am făcut vorbă încă, da' ce crezi? 'I doar a treia oară... dar, dragule, 'i ca cum... 'i ca cum... da' tu știi!...

Îi dau lacrimile. Da, știi, știi de cine zice și simt aceeași pulbere de stele că mă colbuie. Îmi dau lacrimile și mie.

- Ei, hai, hai, zic eu, mai mult ca să mă îmbărbătez eu, deși un plâns bun mi-ar prinde tare bine – plâns de bucurie și durere, durerea lui, durerea noastră... Cine zice că bărbații nu plâng?

- O să-ți placă. Poți să fii cum ești tu de obicei, e de-a noastră. Da, da, și ea-i bășcălioasă, e de-a noastră, 'i merge mintea. Auzi, hai... miercurea viitoare, ce zici? Tot aici!

- Da, măi, dar locul ăsta...

- Taci, că tot aici ne întâlnim de fiecare dată. Cine vine aici? Nici dracu'! Bețivii ăia doi de colo crezi că văd mai departe de pahar?

- Bine, măi, dar...

- Nuuu, să nu te pregătești cu nimic, să fie așa ca cum am da peste tine aici... E citavă la minte, dar e femeie, de ce să creadă c-am vorbit despre ea înainte?

Parcă are dreptate.

- Fie!

- Hai să trăiești, frate al meu!

Ne-am despărțit, nu înainte de a ne îmbrățișa, ca de obicei – Doamne, ce spectacol trebuie să se vadă: eu, cu

burdihanul meu crescut din bere, el cu trupșorul lui de zici că-i copil al străzii...

Am întârziat în ziua aceea. Nu mult, vreo zece minute. Adică n-am ajuns eu primul, cum ne fusese vorba. Am intrat și, de cum i-am văzut, mi s-a pus un nod în gât. Nici n-a fost nevoie să-i văd ochii, lui, prietenului meu. De altfel, cred că nici nu putea să mă vadă. Privea undeva, departe, pe deasupra capului femeii din fața lui. Aceasta, cu obrajii prinși în palme, privea, la rându-i, împietrită, într-un loc și-ntr-o lume doar de ea știute.

M-am simțit tras de mânecă. M-am întors. Era băiatul de la bar care îmi făcu semn cu degetul la buze și mă chemă după el.

- Ce-i, șoptii eu, contrariat de tot acest mister, deși ființa-mi era pătrunsă deja, înaintea științei mele, de cutremurul unei tragedii.

- Așa stau de două ore, de când au venit. Fata a pățit ceva, nu știu ce. Au venit, s-au așezat, nu mi-au răspuns. I-am lăsat în pace, că doar ne cunoaștem. Ba, mai mult, i-am dus pe cei doi mușterii obișnuiți în încăperea cealaltă.

- Ai făcut bine. Dă-mi un coniac, te rog. Unul mic. Mă așez aici, în colțul ăsta.

Am stat acolo cred că aproape un ceas, privindu-i și suferind împreună cu ei, fără să știu de ce, pentru ce.

M-am ridicat într-un târziu și am plecat. Cunoașterea avea să-mi vină mai târziu, eram sigur.

A trecut o lună. Nu l-am sunat, nu m-a sunat.

Ne-am întâlnit întâmplător, tot la crășma aia, în ziua și la ora la care ne făcuserăm obiceiul.

- Salut, salut, dragule! strig eu bucuros, dar mi-am înfrânt elanul și mi-am înghițit un nod. Ochii. Ochii. Nu mai erau cei de acum o lună și ceva. Erau din nou cei cu care mă învățasem vreme de nouă ani. Ce-i, dragule, ce-i? n-am mai putut eu răbda.

A ridicat o privire tristă spre mine, mi-a făcut semn din cap să șed și, cu o voce răgușită, înghițind greu, rosti:

- E la nebuni acum. Cum ai văzut-o atunci, așa e și acum.

- Dar ce e? Ce-i, ce s-a întâmplat?

- Dragul meu, zise stins... fata asta... fata asta avea... are un picior de lemn... o... proteză vreau să zic. În urmă cu nouă ani a dat unul cu mașina peste ea, pe trecere de pietoni. A scăpat ăla ușor, dar nu asta-i treaba. Fata asta... trase cu năduf aer în piept și oftă din greu... fata asta, timp de nouă ani s-a ascuns de lume... era fată bătrână, ce mai, și cu un picior de lemn pe deasupra - așa-i zice ea: picior de lemn... până ce ne-am întâlnit și atunci parcă a înflorit, a înflorit ea și am înflorit și eu... Pentru o clipă ochii îi reveniră la viață, zâmbind amintirii-amintirilor dragi, apoi se stinseră. În ziua când... în dimineața când...

- Când ce, când trebuia să ne întâlnim aici?

- Da, da, hohoti și nu se mai opri preț de câteva minute. L-am așteptat. Aș fi plâns și eu cu el, dar aveam nevoie să fiu tare, să-i dau întărire.

- ... Ei, bine, continuă el smârcâind, după ce se mai potoli, ei bine, în dimineața aia, pe la zece, pe taică-so l-o călcat o mașină și l-o omorât. Pe trecerea de pietoni. Tot trecerea aia. Tot mașina aia. Tot șoferul ăla.

TABLOUL

Se trezi brusc, cu inima bătând nebunește, să-i spargă pieptul.

O visase iar. N-o mai visase de mult și n-o mai văzuse de mult, de câteva luni. De când începuse să-i dea semne de o anume răceală. Începuseră din nou vremuri fericite probabil în casa ei. A înțeles și a lăsat să curgă lucrurile în voia lor. Ba chiar se bucura pentru ea, atât de necăjită în ultimii ani de căsnicia ei care se ducea de râpă. Acum lucrurile păreau că vin la matca lor, așa că s-a bucurat și n-a mai căutat-o nici el. Dacă o iubea? Fusesse un foc la început care cu timpul deveni o prietenie cum puține sunt, credea el, adevărate în lume. Chiar și tăcerea de atâtea luni era parte din această prietenie. Se bucura că lucrurile s-au așezat între ea și soțul ei, se bucura sincer, fără pic de gelozie, se bucura cu duioșie și cu iubire. Da, era și asta iubire.

O mai visase când îi căzuseră ei părinții la pat și o mai visase înainte să-i moară mama. Nu i-a spus, ca să n-o mârșăiească și să n-o sperie. Nu i-a spus pentru că îi vorbise odată de puterea asta ciudată a lui, de premoniția viselor sale. De două ori îi vorbise. O visase într-o noapte pe șefa nevaste-si. Șoferul o invita să coboare din mașină și ea nu voia. În ziua aceea șefa a fost demisă. Iar a doua oară a visat-o tot pe șefa asta, care acum nu mai era șefă,

cum îi invita pe el și pe nevastă-sa la o masă la care era și tatăl ei. A doua zi femeia primea vestea că i-a murit tatăl...

De asta se temea acum. „Ce-o fi oare, fată dragă, ce-o fi?” Se făcea că e acasă la ai lui, că trece pe lângă parcul din centru, chiar prin fața catedralei. Trece și deodată simte o privire furișă, așa, cu coada ochiului. Întoarce capul și o vede pe ea, pe o alee. Pe ea, mult îmbătrânită, dar frumoasă încă, și cu o privire tulbure... tulbure... Se întoarce. „Salut, fată dragă, ce-i cu tine pe aici, *tocmai* pe aici?” Ea ridică din umeri și-l privește cu ochi oboșiți. Și parcă miroase, *miroase* a alcool! Ea, care nu pune picătură în gură. Și când mai mergeau pe undeva, el lua un coniac iar ea numai un suc. Alcool niciodată! „Ce-i cu tine?” Același ridicat din umeri. „Nu cumva... iar!?” Ea oftează și dă din cap. „Și pentru asta te-ai apucat de băut!? Tocmai tu?!” Ea oftează iar și spune: „Nu vreau să merg acasă, hai cu mine la un atelier să-mi fac o oglindă.” Și se duc împreună și ea comandă o oglindă ciudată, în formă de inimă. Când e gata, el o ia, dar când dă să se privească, oglinda i se sparge în mână în mii de cioburi ce-i cad printre degete.

Atunci s-a trezit speriat, cu inima bubuind în piept. „Ce-o fi, fată dragă, ce-o fi?” Se foi în pat o vreme, n-avea stare. „Ceva se întâmplă, ori se va-ntâmpla. Ce să fie?” Se ridică și se duse în fotoliu. Parcă i-era teamă să mai stea în pat, i-era teamă să adoarmă iar. Gânduri peste gânduri, învolburate, înnegurate, fără formă, fără niciun înțeles, fără niciun crâmpiei de lumină, de luminare. Se uită la ceas: patru și douăzeci. Să tot fie o oră de când se zbuțuie...

Deschise calculatorul și intră pe internet. „Nu ți-aș fi scris dacă nu te-aș fi visat. Ești bine?”. Închise. Parcă teama i se mai muiase. Apoi brusc, își aduse aminte că-i povestise de cele două vise, cu șefa neveste-si. Oare n-o s-o sperie?

Nu mai dormi. Zorile l-au prins în fotoliu. „Ce-i cu tine?” „N-am somn, nu știu ce am”, îi răspunse soției. „Am făcut eu cafea, vezi că-i caldă.”

Se apucă de citit când rămase singur, dar gândurile i-o luau razna, fără țel și fără frâu. Când se aduna, lua de la capăt același text, iar și iar, fără ca înțelesul să-i ajungă la minte.

Într-un târziu se ridică și se duse să deschidă calculatorul. Poate-i răspunsese. Când să intre în cameră, căzu pe lângă el un tablou, tabloul de lângă ușă, al fiică-si, de când era la grădiniță. Încremeni și se uita buimac, cu mintea prostită, la chipul fetei cu uniformă albastră și fundiță roșie la gât.

Tabloul nu avea ramă, îl găsisese printre cărți, mai într-un fund de raft, acum aproape un an. Îl sprijinise de perete, lângă ușă, pe cuiul altui tablou. Echilibrul nu era chiar precar, dovadă că nu căzuse atâta vreme... Își tot zicea că o să-i facă o ramă și o să-l pună cum se cuvine... Iar acum căzuse. Fără niciun motiv, nu era curent și nici ușa n-a deschis-o brusc, de fapt nici n-a deschis-o, că nu se închidea - hibă la broască.

Privea prostit și neputincios. Vălmășag de gânduri, alte gânduri și inimă nebună, pasăre speriată închisă în colivie... Fata îi plecase în ajun într-o excursie pe undeva prin sud. „O fi pățit ceva?” reuși să smulgă o

formă din ghemul încâlcit al gândurilor. „Când a zis că vine? Azi, ori mâine?”

Puse mâna pe mobil și sună. Apel lung, lung... și într-un târziu o voce: „Abonatul... nu răspunde”. Sună din nou. Același rezultat. Se uită la ceas. Zece dimineața. „Poate nu s-o fi trezit încă”. Doarme mult, știa. „Da, asta e, nu s-a trezit”, încercă să se amăgească.

Privi iar tabloul. Îl ridică și, cu mâini tremurânde, încercă să-l așeze tot așa, provizoriu. Dar tabloul nu mai voia să stea, parcă era un făcut.

„Ce-o fi oare, ce-o fi?” Îl cuprinse spaima. „Ce-o fi oare, ce-o fi?” Atât mai putea să spună mintea lui: „Ce-o fi oare, ce-o fi?” Disperat, încercă iar și iar să așeze tabloul la locul lui, dar acesta refuza.

Simțea că înnebunește.

Sună din nou. „Abonatul... nu răspunde.” Sună din nou, și sună din nou, și sună din nou, cu furie și spaimă de moarte. „Abonatul... nu răspunde.”

*

- Hello, este cineva acasă? Am venit! Hello, hello, e cineva acasă? Fata intră veselă, aducând cu ea proștețime. Hello, cine-i pe aici? Pășii prin casă, lăsând bagajele să-i cadă colo și colo. Hello... Se opri brusc și încremeni speriată. Pe jos, taică-său zăcea chircit, cu ochi holbați și față vânăată, strângând la piept cu o mână tabloul ei. Cealaltă mână - gheară înfiptă în gât. Mai încolo, spart în bucăți, telefonul mobil.

FÂNTÂNA NEAGRĂ

Vă spun de la început, povestea asta nu ar avea niciun chichirez, adică nicio atingere cu muchia, cu hotarul dintre normal și paranormal, dintre timp și netimp, dintre minte și... ce-o mai fi dincolo de ea... Nu. Dacă... Dar...

... Pentru că există un *dar*. Există întotdeauna un *dar*, că uite *ce zice ăla* (à propos, nu vă e cunoscută relaționarea *cum o zâs ăla?* - care ăla? - poate vreun proverb ori vreun Pepelea, dar de cele mai multe ori este invenția de moment ce se cere susținută de o autoritate anterioară - *cum o zâs ăla!*), sau uite ce spune tradiția, legenda...

Ei bine, nu e nicio legendă aici, pentru că, din câte știu, Fântâna Neagră nu are nicio legendă - exceptând-o pe... dar să nu anticipez, - deși se află la nici zece minute, dacă nu mai puțin, de Piscul Vulturului, despre care se știu chiar două legende... Dar, cum o zis ăla...

***

Dacă vii dinspre Gura Râului... Nu, mai bine nu, că nu cunosc drumul... Cum vii dinspre Fântânele - Fântânelele, cabana care a ars anul trecut, nu Cacova - la aproape 40 de minute de mers pe traseul spre Păltiniș,

aproape când nici nu te aștepți, cu puțin înainte de Piscul Vulturului, cum spuneam, dai de Fântâna Neagră. Adică de o... să-i spunem băltoacă?... o băltoacă nu mai mare decât cuprinzi între brațele adunate covrig. Dar ce apă! Ce apă limpede, veșnic primenită de izvorul pe care de-abia îl intuiești doar din mișcarea aproape imperceptibilă a firișoarelor de nisip și mică ce-i dau străluciri de stele, când și când, în bătaia soarelui abia strecurat printre crengile brazilor! Ce gustoasă! Fără nici un vierme ori vreo altă vietate ori gălmă pe fundul găocii! Ce mai! Și Dumnezeu dacă s-ar fi gândit, nu făcea ceva mai potrivit și nu-i găsea un loc mai bun pentru drumețul care se încumetă să mai bată încă cinci ore către o destinație, hai să-i zicem destul de snoabă în zilele noastre - Păltinișul. Ei, și aici mai vine un *dar*. Pentru că, fie vară, fie iarnă - și aici iarna nu-i blândă mereu, - izvorul ăsta, Fântâna Neagră, sloboade apă bună, bună de băut, apă care nu îngheață *niciodată*, spre bucuria trecătorului.

Bun! Poate or mai fi și alte astfel de locuri, încă o dată spun: nu știu să fie vreo legendă despre Fântâna Neagră - oare n-ar fi trebuit inventată una?... dar să nu anticipez...

***

Era prin '96, prin vară. Curs intensiv de calculatoare, îmi trebuia pentru misiunea în străinătate în care urma să plec peste vreo lună.

Am simțit-o din prima zi. Era în banca din spatele meu, nu o vedeam, dar o simțeam. Efluvii magnetice? Telepatie? Aș zice mai degrabă că era vorba de feromoni,

un soi de chimism ce ține de sexualitate, asta e clar. Nu-i simți conștient, dar sigur sunt eficienți; cu mintea de acum spun ce era, ce se întâmpla atunci.

Nici n-a trecut bine ziua, că s-a așezat lângă mine, în stânga. Imobilizat, cu fereastra în dreapta. I-MO-BI-LI-ZAT! Frumoasă? Mi se scurgeau ochii după ea? Adică mă seca la lingurică? Da, da, de două ori da! Dar... și aici este un *dar*, că...

Se face sfârșit de săptămână și-mi zice:

- Știi, la trei săptămâni cât ține cursul ăsta, parcă n-are rost să dau banii pentru o fugă până acasă la București. Nu-ți poți face timp, fără a-ți supăra familia, bineînțeles, ca să-mi arăți și mie ceva pe aici, să nu plec proastă, să zic că am fost la Sibiu și n-am văzut nimica?...

... Și-am dus-o. Am umplut mașina: eu, soția, fata, soacra și ea.

Am mers până la Barăci. De acolo ne-a luat Titi, cabanierul de la Fântânele, prietenul meu. Adică pe ele. Le-a încărcat în coșul tractorului cu care ducea marfă din Sibiel. Eu, pe jos. E păcat să nu faci drumul ăla pe jos, e superb, ca să nu zic interesant, cel puțin pentru mine, care am atâtea amintiri... Doamne, oare când am bătut drumul ăla de cel puțin treizeci de ori, fie iarnă, fie vară?... Când a trecut tot timpul ăsta?...

... Ei, și mai era și timp de aproape două ore în care ele să se cunoască și să se îngăduie...

Ce zi a fost aia? Nu mai țin minte. Ca să scap de toate gândurile și de toate pornirile, m-am tras la o parte cu Titi, la băute.

- Gagiule, care-i treaba? Mă citise din prima. Ești idiot? Ai grijă ce faci, că eu între muieri nu m-am băgat niciodată!

A doua zi, ce-mi vine mie...

- Cine merge la Piscul Vulturului? Pasămite îmi făcusem un obicei: de fiecare dată când mergeam la Fântânele, trăgeam o fugă și la Piscul Vulturului.

- E departe? întrebă soacră-mea.

- Numai 50 de minute, hai să zicem o oră.

- Ba!

- Eu merg, sare ea de colo.

- Și eu, zice fie-mea (Slavă Domnului!).

Drumul? Dar mai bine îl faceți singuri, merită, e o splendoare. Cât despre mine... prin ce sudori și frământări am trecut atunci... oricum, cred că a fost singura dată când nu am băgat de seamă pe unde merg, atent să nu scap vreo vorbă față de fiică-mea...

- Asta ce-i?

Ca trezit din vis, mă uit spre ea, privesc spre unde îmi arată...

- A! Asta e Fântâna Neagră. Eram bucuros că puteam, în sfârșit, după ce mersesem încordat mai bine de o jumătate de oră, să vorbesc despre un lucru impersonal, neutru.

- Fântâna Neagră?

Se uită împrejur. Se uită roată la brazii frumoși, la lichenii ce atârnav de buzele malului prăvălit printre trunchiuri...

- Fântâna Neagră? De ce-i spune așa?

Și atunci am inventat. Am inventat de două ori: o dată pentru ea, și o dată pentru fiică-mea, care ne însoțea și care aștepta o cunoaștere nouă de la taică-său...

- Fântâna Neagră... Izvorul ăsta nu a fost dintotdeauna. Dar la locul ăsta se întâlneau odată doi

tineri îndrăgostiți, băiatul din Gura Râului, iar fata din Sibiel. Se iubeau aici și-și puneau gândurile și viața la cale... până când i-a prins, după multă căutare, tătăne-su... tatăl fetei, explic eu. Tată care nu-l voia pe fecior, că nu era de nasul fiică-si - de!, ca între oieri - și pe deasupra se afla și în dușmănie cu neamurile acestuia. I-a răpus pe amândoi cu bâta. Din locul ăsta, la nici trei zile a țâșnit izvorul ce-i zice Fântâna Neagră. Oamenii locurilor spun că cine bea din el își găsește repede ursita sau ursitul și nu se mai despart toată viața...

- ... Și ziceai că, și vară și iarnă, el tot curge... De ce nu îngheață iarna? (Oare când i-oi fi zis?! Pe drum ori poate mai înainte, în timpul săptămânii? Nu mai știam, de fapt nici nu știu cum a trecut săptămâna aia, cu ea alături... un vis).

- Dragostea nu-i fierbinte mereu? întreb eu cu tâlc și parcă-mi pare rău dintr-o dată... părere de rău, ori, poate, rușine?... nu știu...

Ea privi îndelung izvorul. Se puse pe burtă și sorbi din el, se uită lung, oftă...

- Zici că Piscul Vulturului este numai la doi pași?

- Da, hai să mergem! (Doamne, oare cum am putut să inventez povestea asta? Nu era mai bine să spun că nu știu? Doamne, și cum a oftat!... A oftat de mi-au dat lacrimile... deși, sincer să fiu, mă încerca spiridușul tare-tare; mă rog, eu i-aș zice hormoni acum).

N-a fost nimic s-o impresioneze la Piscul Vulturului - niște pietre albe, aruncate ici-colea. Și ce privește minunată și spre Gura Râului și spre Păltiniș, și spre Iezere... Știam legenda (legendele), dar parcă păleau și nu-și aveau rostul în fața poveștii ce i-o spusese mai

devreme... (la o adică, povestea ca povestea, dar fierbințeala ce o simțiserăm amândoi...).

Ne-am întors. Când ajungem la Fântâna Neagră, ne cere să mergem mai departe, că ea se oprește puțin, să mai bea niște apă. Se lungeste din nou pe burtă și soarbe, soarbe cu nesaț din apa aceea limpede. Se ridică în genunchi și, spre mirarea noastră, a mea și a fiică-mii, care ne opriserăm și o așteptam, scoate de undeva o sticlută, nu mai mare ca un deget, și o umple cu apă. Și apoi, tot spre mirarea noastră, prinse sticluta între palmele adunate a rugăciune la piept și începu, cu ochii închiși, un soi de incantație - când și când venea câte un sunet până la noi, - legănându-se înainte și-napoi... asta preț de câteva minute bune...

- Hai să mergem, zise ea când ne ajunse din urmă. N-am întrebat-o nimic. Dar parcă simțeam dinspre ea, dar și dinspre mine, ceva ca o părere de rău...

Pe drum, fiică-mea a luat-o înainte, ținându-și și oprindu-se când și când pe la tufele de afine, să le culeagă boabele...

- Vezi tu, zise ea, când fiică-mea era destul de departe, să știi că m-am prins și să știi că te admir. Mi-ai făcut cunoștință cu familia ta, inclusiv cu soacră-ta... să știi că înțeleg și te admir. Dar nu te iert. A! să nu uit! Tu de ce n-ai băut apă din Fântâna Neagră?...

Și atunci, într-o străluminare, ca într-o înțelegere venită dintr-o dată, îmi sunară în minte cuvintele lui Alexis Zorba: „Stăpâne, dacă o femeie te cheamă și nu te duci, atunci să știi că femeia aceea, la Judecata de Apoi, va sta în spatele Tronului Ceresc, și va striga și te va arăta cu degetul, și nu vei găsi ungher în care să te ascunzi!...”

Am tăcut. Prost cum eram (poate și-acuma?), râdeam în sinea mea, adăugând altele: „Astfel zise mititica, / Dulce mângâindu-mi părul. / Ah, ea zise adevărul! / Eu am râs, n-am zis nimica...”

***

... Și aici vine ultimul *dar*... ca să vedeți că până la urmă, așa cum ziceam la început, nu este chiar fără chichirez povestioara asta...

Acum vreo lună, înainte de Paști, mă dădeam peste cap că ce să le aducă iepurașul neveste-mii și fiică-mii. N-o lungesc. Găsesc ceva și vin către casă. Pe 9 *Mai*. Pe la mijlocul străzii, cu cine mă-ntâlnesc? Cu ea, de mână cu... (O, Doamne, ce mi s-au tăiat picioarele și ce ... ce jale m-a prins dintr-o dată!)... de mână cu un prieten de-al meu, căruia îi spuseseam acum vreo cinci ani povestea, fără să-i dau numele, bineînțeles. Îl dusesem și pe el la Fântânele, și a băut și el din Fântâna Neagră.

- Salut, salut! Salut, fată, ce faci? Ce faci pe la noi? Tot vreun curs, ori în vizită?

Ea se uită lung la mine – ah, ce privire! Privirea de atunci... se uită la el și arată cu degetul: și la pieptul ei, și la pieptul lui, câte o sticlură mică, mică-mică de tot, nu mai mare ca un deget, agățată de gât cu șnur, și zice:

- Fântâna Neagră.

Mai 2006

DESCÂNTECUL

Trebuie să crezi. Prima condiție. A doua, să te lași cuprins de vraja și Puterea lui. Să te cufunzi în moliciunea neputincioasă a gândirii. Să nu gândești, să nu conștientizezi versul, cântul-descântul. Să-ți lași mintea slobodă din chingi și să te lași legănat de cuvânt, de cânt-descânt. Să nu încerci să-l ții minte. Să te desprinzi de lume și de cunoaștere, cu totul. Puterea lui se va strecura în cotloanele subconștientului și, în chipuri neștiute, te va înzdrăveni, la minte și la trup.

Te trezești din boală, ușor confuz, dar încrezător; de departe, de tare departe, din ani și locuri nevăzute-neștiute, îți vine în crugul minții Cântecul-Descântecul. Știi versurile, dar nu ai voie să le spui, decât ca să dai sănătate altuia, aflat în boală. Nu ai voie să îl scrii, și nici nu ai nevoie. Vei ști să-l cânți atunci când trebuie. Cenzură și Bucurie.

Când era boală sau deochi, Mama și Bunica ne descântau. Ne înveleau într-o cărpă roșie, înmuiată în rachiu sau oțet și-și începeau cântul-descântul, șoptit-cântat. Ne frecau tâmpilele, mâinile, picioarele, pieptul și, din când în când, rupând curgerea cântului, ne scuiپau de trei ori sau scuiپau în lături: ptiu, ptiu, ptiu!

***

„Nu încerca să-l ții minte sau să-l scrii. Își pierde puterea. Dar vei ști să-l spui când o fi nevoie”, îmi spunea Mama.

Așa este. Nu l-am scris niciodată, dar știu că va cânta singur de pe buzele mele când va fi nevoie. Cum de știu? Nu știu. Dar știu că așa va fi.

Și acum, după ani, când ajung pe la ai mei și sunt obosit ori încercat de vreo răceală, Mama mă fricționează cu oțet, în care și-au dăruit puterea petale de trandafir, și-mi descântă. Iar cântecul din gura ei merge în ritm cu cântecul din mine. Nu gândesc, mă las în moliciunea neputinței minții și în nădejdea descântecului Mamei.

LA CUMPĂNĂ

Cumpăna.

Cuvânt cu semnificație bogată. Balanță. Echilibru. Contragreutate. Și altele, pe care le găsești în dicționar.

Știi însă că înseamnă și un moment în viața unui om când acesta se află aproape de moarte? Dacă scapă, se spune că a avut o cumpănă. Adică privește viața spre îndărăt peste o culme. Acea este cumpăna. Dacă nu scapă, atunci înseamnă că a murit. Atunci nu mai vorbim de cumpănă. Atunci înseamnă că a murit. Adică, acolo i s-a terminat viața.

Este ciudat, îmbucurător și înspăimântător în același timp, câtă putere găsești în tine însuși. Când ai zis că ai terminat cu viața, atunci ți se deschide în față o alta. Important este să știi că se întâmplă așa și să te pregătești pentru asta.

*

Sirenele salvării și ale mașinilor de poliție violau auzul și șuruitul ploii mărunte pe asfalt.

Priveam, deja împăcat cu mine însumi, cum brancardierii îi luau pe cei doi și-i duceau spre ambulanță.

Priveam cu ochi imobili și inexpressivi spre oamenii care se agitau, fotografiind, măsurând, gesticulând, înjurând ploaia care nu mai contenea și pe cel care-i scosese din bârlog. Adică pe mine.

Stăteam, ca o statuie, și nu ajungeau la mine nici vaietele, nici cuvintele, nici zgomotul străzii. Ca într-un film mut. Ca după un geam.

Mă întăream. Mă vedeam doar pe mine, cel ce trebuia să înceapă o nouă viață. Indiscutabil, o nouă viață. Eram conștient de asta, și mă întăream. Momentul nu mai conta. Conta doar viitorul. Mă pregăteam pentru viitor. Nu știam exact ce va fi, dar știam că va trebui să fiu tare. Mă întăream. Eram tare.

*

- Câți ani ai?
  - Azi?
  - ...?!!
  - Azi am... 32. 38 minus 5 plus unu, că am trecut în 2000, exact 32.
  - ...?!!
  - Da. Pe măsură ce trece timpul, voi îmbătrâniți. Eu întineresc. La fiecare an de-al vostru, câte trei. Am și calculat. Peste vreo cincisprezece ani o să fiu în mîntea copiilor!
- Vorbele astea stârneau hazul acum vreo 60-70 de ani.

Chiar mă simțeam tânăr și nici nu credeam că o să-mi mai aduc aminte vreodată de ele. Nu numai de ele, dar nici de împrejurări și mai ales de oamenii cărora le-am spus. Aceia au murit... era să zic de mult... Nu știu ce să spun, era pe atunci o diferență de aproape 20 de ani între noi. Acum au trecut 40 de ani de când ei nu mai sunt. Vorbesc de cei mai în vârstă decât mine. Cât despre cei mai tineri, Doamne, și aceia au murit! Nu chiar de mult. Acum vreo zece ani erau tot mai tineri decât mine. Acum... pur și simplu nu mai sunt...

*

Ceață... parcă o simt în nări... dar mai simt și altceva... ce?... aaa!! alge!! Doamne, ce-mi place mirosul de alge, de mare, de dragostea, marea mea dragoste – marea! Marea pe care am descoperit-o atât de târziu... redescoperit-o, de fapt... să fi fost... da, prima oară, da... era atunci, da, da, la Kranevo, la Nisipurile de Aur, dincolo de Varna... nu mai oboseam scufundându-mă în apa limpede-străvezie... stârneam vreun peștișor ascuns – guvizi, cred – și ne priveam drept în ochi (auzi, drept în ochi – numai într-un ochi, de pe o parte – el! hi-hi!), după care o zbughea... ori ieșeam cu vreo scoică violetă între dinți – ce mai șmecherie!, că de fapt numai cu buzele puteai s-o apuci... și explozia extraordinară de lumină, stropi pufniți, bucurie și aer tras cu nesaț în plămânii oropsiți, la ieșire...

... Alge... trag adânc aer în piept, dar nu deschid ochii... Oare visez? Dacă da, chiar că nu-i deschid... alge... verde... verde-turcoaz... ăsta-i Balcicul! Alge-turcoaz,

alge-turcoaz, ce minunată alăturare: alge cu izul lor – verdele-turcoaz al mării la Balcic (a! astea sunt câteva marine de Pătrașcu)... verdele-turcoaz al mării la Balcic, văzut în toată adâncimea lui de sus, de pe terasa Grădinii Reginei Maria, suspendată deasupra hăului fără fund verde-turcoaz... verde-turcoaz... verde-turcoaz... sus!... alge și scoici între dinți...

Oo!... și seara aceea, minunata seară aceea... cât de puțin am stat, doar trei zile – venisem de-abia din Germania și am tras o fugă să-mi iau familia... oo, seara aceea, minunata seară aceea... i-am lăsat pe toți pe terasă iar eu am plecat departe, pe plajă... briza mării aducea dinspre larg miros de alge, mirosul de alge, verde-turcoaz... valurile îmi clipoceau ușor la picioare cu vâluri subțiri și sfioase, de-abia dantelate de spumă... spumă primordială, bătându-mi ușor, timid, călduț, gleznele...

Am luat-o înapoi și, în kilometrul acela până la ai mei, am luat cu mine tot verdele-turcoaz mirosind a alge din toate mările și oceanele lumii...

... Deschid încetișor ochii... mai întâi o pleoapă, încet, încet... las numai o lamă de lumină, apoi cealaltă pleoapă, altă lamă de lumină... mirosind a alge și a verde-turcoaz...

... Ceață, da, ceață, așa cum fusese prima senzație... o ceață subțire... întorc ochii spre stânga... ei!... ce mal abrupt se ridică de lângă umărul meu! Buza i se pierde sus, în hăurile cerului... să fi căzut?

... Întorc ochii către dreapta, ușor, fără să mișc capul... ceață... ceață... dar... trag aer în nări... de acolo vine izul verde-turcoaz de alge... da, de acolo...

... Deschid ochii mai mult și întorc cu teamă capul... imediat, de lângă umărul meu drept, la nici două degete,

se deschide un hău de cel puțin trei sute de metri – știu să măsoz din ochi, de când am fost la Buila-Vânturarița, la eclipsă... a, dar asta-i altă poveste spăimoasă, oare cum am reușit să cobor eu de acolo?... eu, care visez în fiecare noapte că zbor...

... Întorc și mai mult capul și simt... oare ce simt?... golul cumplit din stomac, golul-spaimă de gol, golul-spaimă de iminența și ireversibilitatea prăbușirii-zdrobirii-muririi... dar și golul-spaimă de beatitudinea plutirii infinit-finite până la finit-infinit...

... Gol-spaimă ce se strânge în vintre și explodează în creier-știire, pendulând și înmuind toată ființa într-o teamă... teamă...

- Nu-ți fie teamă!

Privesc spre picioare. Mai este cineva cu mine. La fel, lungit, cu hăul în stânga lui, cu zidul-spre-cer în dreapta... capul îi e ușor ridicat, se reazemă parcă pe ceva...

- Ce ai sub cap? întreb eu, în loc de orice replică.

- Ce ai și tu... tot ce trebuie... (abia acum parcă simt ceva sub ceafă)... ranița noastră... ranița de drum... nu sunt multe, doar ce trebuie... adică ce ai, ce are fiecare, asta e...

Dau să mă ridic în coate...

- Nu, nu te ridica! Nu ai loc și riști să te arunci înainte de vreme!

... înainte-de-vreme... înainte-de-vreme...

- Ce înainte de vreme?

- Nu știi? A! Ești prima dată aici! Nu te văd prea bine, dar acum îmi dau seama și te simt că ești prima dată... ei, eu am fost, știu, am ratat atunci, m-au tras în sus... he-he-he! ce-au mai râs când le-am spus că am stat un an...

- Ce an? Dar deodată-mi vine-n minte... Doamne, ce îndepărtat... să fi fost... da, era pe vremea pastei de dinți pusă pe clanțe de uși, chiar și la profesori... da, în tabăra de la Brașov... ori Victoria?... asta în ce secol? Ne prosteam noi, puștani, cu tot felul de încercări și bezmeticării... da, asta a fost cu trasul de nouă ori în piept, adânc... dat afară până la refuz... și tot așa, de nouă ori, după care unul, care te ținea de la spate cu mâinile încrucișate pe piept, odată te strângea de-ți părea că-l vezi pe diavolul... eu... eu m-am scufundat pe fundul unei mări verde-turcoaz, unde am trăit *un an* printre pești, scoici, meduze și... sirene?! După *un an* am început să mă trezesc încet-încet... eram pe podeaua jechoasă, plină de rumeguș umed, noroios, a unei *crâșme irlandeze*... încet-încet, punctulețul de lumină pe care-l întrezăream, se mărea și, deasupra mea, de la marginea unui cerc tot mai larg, veneau glasuri și chipuri aspre de bețivi bărboși, aplecați deasupra mea și care râdeau de mine... într-un târziu m-am trezit, lungit pe mozaicul rece, cu colegii de cameră în jurul meu, râzând și arătându-mă cu degetul:

- Ha, ha! Da bine știi să te mai prefaci! Turnați apă pe el! porunci unul și toți se repezică să-și umple paharele scârboase de plastic albastru cu buline albe în care-și țineau pasta și periuțele de dinți (așa se spunea în afișul care anunța plecarea în tabără, că trebuie pastă și periuță și săpunieră și... tot ce ai voie și ce nu să-ți iei în geamantan... oare eu ce am în ranița de sub cap acum?).

- Am fost *un an* pe fundul mării! Capul mă durea cumplit, tâmplele-mi zvâcneau, și, mai mult decât să mă fi ridicat în fund, nu reușisem...

- Ha-ha! (Ce proști, ăștia nu-și dau seama că am fost *un an* pe fundul mării... dar unde sunt *irlandezii cei bărboși?*).

- Am fost *un an* pe fundul mării, și am dat să mă ridic, dar am căzut înapoi, ca un gândac, pe spate, neputincios... Ceilalți m-au tras și m-au pus în pat... Băi, ce i-am făcut?... Dă-l dracului, că se preface... Băi, dă-i vreo câteva palme!... Băăăă! Nu mai dați, că mi-o ia capul din loc, băăă, nu mai dați!

- Așa a fost?

- Ce?

- Treaba cu un an pe fundul mării... (Ce dracu' e cu ăsta, doar n-am vorbit, de unde știe?).

- Știi, aici toți ne știm unul pe altul... (Ia uite, știe ce gândesc!)

- Unde aici?

- Aici, pe limba asta strâmtă de dinaintea hăului... dar tu n-ai cum să știi, că ești prima oară... da' stai... da' ai fost, înseamnă că, și tu odată...

- Aici?

- Nu... de fapt, nu contează... aici, ori pe fundul mării... zici că pe fundul mării?...

- Îhm...

- Și cum e... bine?

- Tare bine... of,of, da, tare bine, și-i o culoare verde-albastru-turcoaz...

- Și de ce te-ai întors?!

- Nu știu, cred că mi-or fi dat ăia palme și când eram pe jos, pe mozaicul puțind a apă cu sodă, neagră, trasă cu teul...

- ... Poate nu ți-o fi fost timpul... ori poate or fi și alte locuri... dar aici, îți spun eu, ăsta-i locul, nu prea ai cum să te tragă... pe mine m-au tras o dată, a doua oară nu cred... și oricum, parcă prea vreau... și zici că e frumos acolo?

- Da, tare frumos...

- Știi, data trecută trebuia să mă pregătesc să trec prin Poartă...

- Ce poartă?

- Poarta! A! A, nu știi? Păi n-ai trecut prin Poartă când te-ai dus pe fundul mării?

- Nn-nu!

- Ei, ce mai, știu că trebuie să treci prin Poartă...

- De unde știi?

- De unde... ei, iaca știu... nu știu, așa am știut când am fost aici data trecută... Poate de la celălalt...

- Care...

- Celălalt... aici niciodată nu ești singur... mai e unul care știe... nu-ți spune, cum spun eu acum, dar știi și știi că știi de la el, chiar dacă nu-ți spune... chiar mă mir de ce trebuie să-ți spun, când ar trebui să știi...

- Poarta?

- Da, Poarta de Smarald...

- Smarald... Smarald...

- Da! Ia uită-te, dar așa, ușor, să nu te prăbușești, uită-te ușor în dreapta, cât merge privirea, vezi așa ca o stâncă găurită, în larg?

- Parcă... da, parcă o văd, dar e învăluită în ceață...

- Ei, aia e! Nu te mișca până când trebuie...

- Dar când trebuie?

- Vei ști. Te vei rostogoli încet, ca în somn, vei pluti și vei ajunge în valuri și ele te vor duce spre Poartă... când

va fi timpul tău vei putea să vezi Poarta. Gaura e plină cu un zid, Zidul de Smarald. Să nu-ți fie teamă, vei trece prin el, e lichid.

- De unde știi?

- Știu... Ți-am mai spus, știu pentru că știu că știa și celălalt... Și acum așteaptă... am obosit... când va fi să te prăbușești, vei ști... mie mi se lasă pleoapele...

- Stai! Stai! Cum te cheamă?!

- Hmm... hmm... crezi că știu?... da' tu crezi că știi cum te cheamă?... nu știi... așteaptă...

*

- Cum e?

- Cei doi au scăpat... unul cu piciorul rupt, celălalt încă nu știu, ceva intern cred, dar scapă...

- Și ăsta?...

- Ăsta?... mă mir... de fapt nu mă mir la câte am văzut... habar n-am de ce... doar o lovitură în barbă... volanul... pare ușoară... n-a mai avut zile, ce să-i faci?

ÎNCHEIERE

“[...] Ieram cu bunică-tu odatî, trebuié să mierjim în Gohor la o nuntî sau la o cumietrii, nu mai ştiu. Era searî-searî, pi la nouî, cred-cî. Şi zîşim noi, hai s-o luăm prin şimitir, pi lîngî bisiericî, ni coborâm pi la punti şî-n jumati di orâ suntem în Gohor, nu faşim un şias jumati prin şialaltî parti. Coborâm noi dealu', sî întuneca di-acuma, şî cînd sâ ieşim din şimitir, di sub gardu' di mărăşini iesî o scroafî cu purşei guiţând după ié, sî răpiedi şî ni miroasî pi la pişioari. Noi rămînim înlemnîţi, era şî întuneric, cum spuniem - îngheţasîm. Pleacă scroafa, ni venim în firi. Ai văzut, Neculai? zîc io. Da, fimei, cruşi di aur, ptiu! ăsta o fost sămn! Şî, măi, frăţioari, di şî coboram dealu di şî ni sî îngreunau pişioarili, debié am putut trieşi puntea şî ajunji la şuşă.

Am stăt noi şî-am stăt, nu ni încumetam sî faşim spri Gohor, ni gîndem tot la scroafa cu purşei din şimitirul bisărişii. Hai, Niculai, sî ni întoarşim, dă-o pupezîi di cumetrii, şini ştii şî-o fi pi-acasî! zîc io. Hai, fimei! Ni-am întors, da n-am mai luat-o prin şimitir, uiti am ocolit pi cărarea aiasta pi cari merjim acuma. Ni era fricî sî nu ni mai întîlnim cu scroafa aşieia... ăla o fost sămn, Doamni-Doamni, şî ni-ăm mai spăriet atunşi... Ajiunjim acasî, acasî nimini... Umblăm di jiu-împrejiur, dăm pisti Marşiel (Marcel este unchiul meu - n.a.), tremurând tot, în fundu' grădinii, la castraveţ. Aldi mamî-ta, cu cari-l lăsasîm în grijî, l-o pus pi pat şî Dumnezău ştii pi undi

era plecată. Țasta, Marșiel, avé numa un an jiumati, da era o poznî... Eilei! di mic era poznî... cum s-o hi văzut sîngur, o luat o bucatî di măligî și întins în grădină s-o dus, la castraveț. O mîncat pînă s-o umflat, și fără sari, cî dacî lua și sari nu era nimica... Eilei! și-am mai tras cu iel atunși, cît pi și sî-l pierdim... ”

(Fragment dintr-o însemnare de jurnal, din 12 septembrie 1989. Amintirile bunicii mele se depăneau în timp ce ne îndreptam spre satul în care m-am născut, pe aceeași cărare, neschimbată după aproape treizeci de ani).

***

În finalul volumului al doilea din **Istoria credințelor și a ideilor religioase**, Mircea Eliade relatează (fără comentarii) o întâmplare petrecută la începutul anului 1940 în stația de autobuz de la Eleusis – acolo unde oamenii se închinau **Sfintei Demetra** chiar și la mai bine de un mileniu și jumătate după ce, în anul 396, goții migratori incendiaseră sanctuarul celebrelor mistere păgâne. S-a ivit ca din pământ o bătrână “slabă și uscată, dar cu ochii mari” care, după ce i-a certat pe oameni că sunt răi și egoiști, profețindu-le dezastre, a dispărut la fel de misterios, spre stupefacția mulțimii.

Evenimentul face parte dintre nenumăratele manifestări în lume ale unei realități oculte despre care pot depune mărturie mulțimi întregi de oameni. El a și fost, de altfel, amplu comentat nu numai de presa vremii, ci și în scrierile unor savanți contemporani, fără să i se găsească, firește, un loc pe vasta tablă a explicațiilor științifice raționale. Căci o bătrână care apare pe nepusă

masă exact în locul unde secole de-a rândul misterul făcea parte din existența obișnuită a oamenilor și unde generații după generații au practicat cultul celor două stranii zeițe ale pământului, poate avea semnificații mult mai ample decât un simplu fapt divers receptat de mass-media. Ea poate fi întruparea unui semn, a unui simbol, a unui mesaj transmis astfel de o realitate transcendentă despre care continuăm să nu știm mare lucru, în ciuda numeroaselor credințe ce i s-au consacrat. Cu atât mai mult cu cât apariția ei îi contrariază deopotrivă pe oamenii de știință (cei dăruiți experimentului riguros și sistematic în limitele realității senzoriale), pe creștinii dogmatici (cei ce limitează hierofania la întruparea Logosului Christic) și pe nenumărații atei preocupați exclusiv de semnalele vieții terestre.

Dar nu asupra unor posibile interpretări dorim să atragem atenția, ci asupra unui fapt mult mai simplu și mai ușor de demonstrat din perspectiva unei relații între exoteric și ezoteric: **funcția fenomenului magic în existența cotidiană a oamenilor**. Ne-am amintit de această întâmplare într-o recentă cercetare de teren, când o bătrânică din Săcel Maramureș, locuind singură într-o casă veche, cu busuioc așezat sub icoane, ne-a invitat la grajd să ne arate vițelușul adus pe lume cu câteva zile înainte de o junincă la prima fătare. Vițelușul e frumos, spunea ea, n-are de ce să se plângă, dar e necăjită că, în momentul travaliului, coapsa dreaptă a junincii s-a învinețit din cine știe ce pricină și, ca urmare, una dintre țâțele ugerului a rămas stearpă. Ceea ce n-o să-și ierte niciodată este că l-a chemat atunci pe tehnicianul veterinar, în loc să apeleze, ca de obicei, la o

descântătoare. E sigură că dacă ar fi procedat de la început "cumsecade", juninca n-ar fi pățit nimic rău.

Toate acestea, raportate la considerațiile teoretice asupra magiei emise de atâtea mari personalități din domeniul etnologiei, filosofiei, psihologiei și științelor pozitive care nu s-au lăsat antrenați de curentul pozitivist ce marchează gândirea modernă, resuscită mereu și mereu o întrebare fundamentală: care să fie mecanismul ce ține în acțiune perpetuă niște credințe și practici despre care rațiunea noastră nu poate da seamă nici măcar în momentele ei de maximă concentrare? Să fie doar presiunea unei iluzii sau a unei autoamăgiri asupra conștiinței oamenilor trăind în ignoranță (cum se afirmă în mai toate lucrările de propagandă științifică împotriva "credințelor deșarte")? Sau poate că, deopotrivă, suntem în fața unui tipar arhetipal pe care noi, încorsetați cum suntem în universul informațional al sfârșitului de secol douăzeci, nu ni-l mai putem însuși și conștientiza?

Am preferat pentru un început de răspuns logica simplă și onestă a unui Tudor Pamfile - un foarte harnic cercetător al fenomenelor magice din tradiția românească - după care "veacurile cu nici un chip nu puteau consfinți ceva spre paguba omului și supoziția că, într-adevăr, dacă n-ar fi avut o motivație mai adâncă bazată pe convingeri și experiențe de ființă, magia și-ar fi găsit de mult sfârșitul printre fenomenele cu caracter vremelnice ale istoriei".

Fragment din *Argument* la cartea **Constelația magicului**, a regretatului Vasile Avram (*Editura Universitatea Creștină Năsăud*, 1994).

***

... iar celor ce încă nu cred în Neștiut, dar cred în mine, le pot spune că sunt unul dintre fericiții (sau nefericiții?) care au tras cu ochiul *dincolo*...

Mulțumiri

Nu pot încheia volumul fără a aduce un cuvânt de mulțumire prietenului meu drag, poetul Ioan Gligor Stopița, cel care mi-a prefațat prima ediție. Iar singurul semn adevărat de mulțumire și prețuire este să redau, aici, chiar prefața acestei prime ediții.

Odată ce ai luat această carte în mână și ai început să citești, nu te mai poți opri, te faci părtaș la sălbatica exorcizare a celui care a scris aceste povestiri crepusculare. După lecturarea primeia dintre ele, "O moarte pentru mai târziu", rămâi o clipă atârnat într-o certitudine metafizică. După câteva momente de năuceală, începi înfrigorat lecturarea celor cinci povestiri numite sugestiv "Cinci capete de cocoși", într-un ritm tot mai alert, nemaiputându-te opri decât la sfârșitul acestui volum de proză remarcabil.

Am găsit aici o literatură senzorială care sfidează realitatea într-o încălecare de sensuri extraordinare și într-o convulsie de geneză a acestor creații. Povestirile sunt niște cristale cu nenumărate fațete de străluciri înfiorătoare și de neînțeles. Dorința de a scrie a devenit dorința de a trăi a autorului exorcizat de enigme, veșnic nemişcat de răspunsurile de până acum. Rândurile scrise sunt o confesiune a eului său tainic, plin de mister, într-o meditație în alte ipostaze existențiale. Cu un mare respect față de om (aici se vede și contribuția majoră a părinților lui), pe care îl pune în valoare în laturile cele mai ascunse, cu destinul în mâini la răscruci de

labirinturi spațiale și temporale. Te introduce într-o doxologie a lucrurilor comune, neînțelese, cu fenomene extrasenzoriale, în zone de transcendență în care știința devine neputincioasă. Din strada Zambilelor – un fel de Strada Mântuleasa a lui Mircea Eliade, - dintr-un poligon, un salon de spital, o cameră de hotel, o sală de judecată etc, te urmărește misterul unui vizionar hăituit de puternice drame interioare și care se refugiază în ambianța ambiguă din afara realității.

Realitatea este numai un pretext al unui intelect neconformist care ne face să vedem “cai verzi pe pereți”, iar dincolo, în imaginar, crează o lume cu legile ei imuabile unde adevărul merge la braț cu îndoiala, dar care ne oferă tot atâta desfătare ca și cunoașterea. Fantezia este totuși bine temperată, raportul dintre activitatea conștientă și cea subconștientă a personajelor este o analiză și o intuiție totuși conștientă a autorului, într-un vis cu ochii deschiși larg spre lucrurile pline de parfumuri enigmatice.

Am găsit în aceste povestiri fantastice (atât la propriu cât și la figurat) o urmă a celui care caută cu disperare, dincolo de granițele meschine ale firescului, puteri magice inexplicabile, atribute fermecate în lupta eului propriu cu nimicnicia lumii, căutare pe care o au majoritatea celor ce vor să depășească această stare de actualitate.

Cu această carte, autorul și-a luat destinul în brațe, alunecând din pânțele omului obișnuit afară, pe panta unui ezoterism creativ, într-o lume care interacționează cu lumea noastră obișnuită. Oamenii “ciudați” vor rămâne scriși în cartea pe care a purtat-o doar în mintea lui și care între timp a devenit Prezență echivalentă cu Experiența și Trăitul. O viață exploatată într-un mod obsedant în cele mai mărunte detalii ale ființei și totodată o sintagmă care-i definește cel mai bine modalitatea strict personală de a se apropia de Viață.

De acum înainte autorul va trebui să știe că "slujirea muzelor nu îngăduie deșertăciunea"(A.S.Pușkin) și că "îndoiala îți oferă tot atâta desfătare cât cunoașterea"(Dante).

Îți mulțumesc, bade George, pentru că dimensiunea magică, ezoterică și fantastică a acestor povestiri crepusculare a cucerit romanticul din inima mea. Enigma mi-a înflorit în cutele cugetului și pot să spun că "incredibilul se întâmplă lângă noi..."

Ioan Gligor Stopița

CUPRINS

Prefață	5
Pretext	16
O moarte pentru mai târziu.....	21
Cinci capete de cocoși.....	26
Caii	48
Domnul Tedy.....	50
Ceasul	65
Omul - trandafir.....	67
Moș Gavrilă.....	71
Apartament confort 3 cu 40 de camere.....	80
Moș Gică.....	105
Locul rău.....	108
Un copil precoce.....	112
Mâna cea rea.....	123
Piatra	131
Dulcea Floare a Războiului	135
Femeia	143
Locul	150
Tabloul	155
Fântâna Neagră	159
Descântecul	166
La Cumpănă	168
Încheiere	177
Mulțumiri	182

